

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CIX П'ЯТНИЦЯ, 25 ЖОВТНЯ 2002 РОКУ ЧИСЛО 43 VOL. CIX FRIDAY, OCTOBER 25, 2002 No. 43

Віктор Ющенко здійснив поїздку до Москви. Якою була її мета?

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – 22 жовтня провідник парляментської фракції „Наша Україна" Віктор Ющенко здійснив поїздку до Москви, де мав нібито декілька важливих офіційних зустрічей з російськими державними і політичними діячами, зокрема з керівниками Союзу правих сил. Коментуючи результати цих зустрічей, пресовий секретар В. Ющенка Ірина Геращенко підкреслила, що „сторони обмінялися поглядами на ситуацію в Україні, але ніхто нікому не давав жодних рекомендацій", оскільки головною метою візити було „ознайомлення з позиціями, на яких стоїть бльок „Наша Україна". Йшла мова також про можливий міжфракційний договір між „Нашою Україною" та Союзом правих сил Росії, оскільки сторони дотримуються однакових поглядів на економічні і соціяльні процеси у своїх країнах.

Хоча поїздка відбулася, не зовсім зрозуміло, чому в майже таємних умовах перебування керівника „Нашої України" в Москві не пройшло мимо уваги найвідоміших російських політичних експертів. В цьому розумінні цікаві думки щодо В. Ющенка висловив у розмові з кореспонденткою Радіо „Свобода" Мар'яною Драч директор московського Інституту політичних досліджень Сергій Марков. Ось його міркування:

„Віктор Ющенко, поза всіма сумнівами, тепер є найпопулярнішим українським політиком – молодим, симпатичним. Він дуже добре виглядає на тлі Леоніда Кучми, принаймні сьогодні. Проте у Віктора Ющенка є дуже серйозна проблема: багато хто підозрює його в антиросійських настроях. Позаяк чимало українських виборців наполягають на тому, що взаємини з Росією є пріоритетними, Віктор Ющенко завжди прагнув зустрічі з російськими політиками, щоб в очах виборців зняти цю напруженість.

Якщо говорити про ставлення до Ющенка в Москві, то загалом воно негативне. Його не оцінюють як антиросійського політика, але вважають маріонеткою в руках тієї групи американських фондів і центрів, які дуже активно працюють в Україні і котрі, як очікують, будуть керувати його політикою. Коли Віктор Ющенко говорить, що це не так, то в Москві йому вказують на присутність радикальних націоналістів, котрі пройшли до Верховної Ради в його списку.

Водночас Ющенко має в Москві прихильників. Це передусім російські західники. Союз правих сил і „Яблоко" дуже позитивно ставляться до Віктора Ющенка. При цьому, як не дивно, однозначно позитивно ставиться до нього Союз правих сил, який вважає Ющенка своїм союзником. Представники „Яблока" мають деякі застереження. Але обидві політичні сили енергійно підказують Кремлю, що потрібно будувати взаємини з Ющенком як з майбутнім президентом України.

Хочу наголосити, що Москва матиме чимало вимог до будь-якого українського політика. Поперше, губернаторів має обирати населення. Друге – ратифікація Европейської хартії про мови. Третє – невтручання держави у справи Церкви. Четверте – це визнання свободи інформації, в тому числі свободи поширення російського телебачення й газет в Україні. І п'яте – надання росій-

(Закінчення на стор. 3)

Львівські депутати воюють з Медведчуком-молодшим

ЛЬВІВ. – Близько 5,000 осіб 21 жовтня взяли участь в акції протесту „Ні – сваволі податкової адміністрації на Львівщині", на площі перед будинком Львівської державної податкової адміністрації. Очолили протест народні депутати від фракції „Наша Україна", а також парляментарій від бльоку Юлії Тимошенко Андрій Шкіль. Вони говорили про те, що саме за вказівкою Віктора Медведчука, який очолює Адміністрацію президента, його молодший брат Сергій руйнує підприємства в національно- свідомій області. Тут створено полігон для апробації сценарію, опрацьованого у стінах Адміністрації президента. Учасники протестів вимагають відставки Сергія Медведчука. Понад 20 вантажівок підприємства „Орлан –транс", транспортним засобам якого через дії місцевих податківців заборонено здійснювати міжнародні перевезення, перекрили вулиці Львова. С. Медведчук від 18 жовтня не приходить до праці у зв'язку з хворобою.

Провідник „Нашої України" Віктор Ющенко прибувши до Львова, в інтерв'ю для радіо „Свобода" сказав: „Мова йде не лише про ситуацію у Львові, а й про те, що робиться в тіньовій економіці України, про усунення безладдя в державі"... Те, що відбувається сьогодні на Львівщині під керівництвом Сергія Медведчука –це щоденне позбавлення можливости бути Україні кращою й багатшою". Представник бльоку В. Ющенка Тарас Стецьків того ж дня повідомив, що під зверненням депутатів до Президента Л. Кучми, прем'єр-міністра А. Кінаха і голови Державної податкової адміністрації М. Азарова підписалися понад 150 депутатів парляменту.

УНІАН

Виступ Святослава Піскуна після візити до Вашінґтону

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Два дні, від 14 до16 жовтня, Генеральний прокурор України Святослав Піскун перебував в американській столиці. Повернувшись до Києва і виступаючи на прес-конференції 22 жовтня, він дав зрозуміти, що не останнє місце у програмі візити займала проблема записів майора Мельниченка. Відомо, що авторитетні американські експертизи підтвердили автентичність цих записів. Всупереч цьому висновкові і, очевидно, у зв'язку з візитою Генерального прокурора України до Вашінґтону, міністерство закордонних справ України передало американському послові в Києві Карлосові Паскуалеві ноту протесту, у якій стверджується, що, згідно з результатами українських експертиз, записи, зроблені в кабінеті Президента України, були монтовані. Можна припустити, що саме про це говорив С. Піскун на зустрічі у Федеральному бюрі розслідувань, на якій були присутні Гранд Ешлі - керівник відділу з міжнародних операцій, Марк Джемерсон, недавній юридичний аташе США в Україні, Михайло Пищенка, який який разом зі спеціялістами ФБР брав участь у розстеженні вбивства Георгія Ґонґадзе.

Відтак група Генеральної прокуратури України на чолі з С. Піскуном мала зустріч у Департаменті юстиції США. У ній, серед інших, взяла участь Марта Борщ – заступник прокурора США північного округу штату Каліфорнія. Саме вона виступає звинувачувачем у справі Павла Лазаренка.

З американської столиці 17 жовтня С. Піскун відлетів до острівної держави Антиґуа, так званої офшорної зони, де, за твердженням експертів, містилися чи містяться рахунки Павла Лазаренка.

С. Піскун повідомив на пресконференції, що він запропонував американській стороні провести ще одну, вже третю, незалежну експертизу записів, здійснених колишнім охоронцем Президента Л. Кучми Миколою Мельниченком, на цей раз – з участю спеціялістів Німеччини і Росії. За словами С. Піскуна, він „не одержав неґативної відповіді" на цю пропозицію. „В цей спосіб буде подолано ситуацію, коли українська сторона заявляє про фальсифікацію плівок Мельниченка, а США – про їхню автентичність".

С. Піскун запевнив, що під час зустрічей з американськими законодавцями йому „вдалося переконати" їх у тому, що Україна не продавала Іракові радіо-локаційних станцій „Кольчуга", оскільки „всіх, хто міг брати участь у цьому, ми перевірили, і більш законно зробити цього ми не могли. А якщо „Кольчуги" з'явилися в Іраку завдяки іншій державі, то Україна за це не відповідає".

На запитання журналістів, чи вдалося йому довідатися в США, хто стоїть за записами М. Мельниченка, Генеральний прокурор сказав: „Якщо ми розкриємо вбивство Георгія Ґонґадзе, то з'ясуємо, хто за цим стоїть".

Перебуваючи у Вашінґтоні, С. Піскун зустрівся також з Мирославою Ґонґадзе, вдовою вбитого журналіста. Як вона повідомила для Радіо „Свобода", ця зустріч тривала понад три години. Генеральний прокурор України підтвердив, що вважає вбивство Г. Ґонґадзе політичним замовленням, тому, мовляв, є доцільним розглядати причетність до цього злочину різних політичних сил і політичних провідників.

На думку М. Ґонґадзе, С. Піскун має політичну волю для того, щоб слідча праця спеціялістів ФБР в Україні була ефективною.

Також зі слів М. Ґонґадзе довідуємося, як зареаґував М. Мельниченко на згадану вище заяву міністерства закордонних справ України про „фальсифікування записів". „Вони не мали ніякого права робити таку заяву, в них не було ані оригіналів записів, ані самої експертизи, ані методики, якою я записував. Тому це чисто популістська заява. Американському урядові я можу допомогти, через офіційний орган надавши ту інформацію, яка допоможе в розстеженні конкретних карних справ. Особливо за фактами, що стосуються відмивання грошей, отриманих українськими чиновниками на території США від продажу зброї", – сказав М. Мельниченко.

П. Ч.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Експерти США аналізують інформацію про „Кольчуги"

КИЇВ. – Посол Америки в Україні Карлос Паскуаль 21 жовтня повідомив, що всі американські та британські фахівці, котрі приїхали 13 жовтня до Києва, 20 жовтня поїхали до Лондону, де готують звіт. Він підкреслив, що зараз триває вивчення всієї інформації зібраної експертами, про можливість продажу українських радарів до Іраку. „Місія має визначити, чи нема якихось прогалин. Можливо, буде потрібна додаткова інформація і лише потім можна буде робити висновки", – підкреслив американський посол. Фахівці працювали в Україні, розслідуючи звинувачення про нелеґальну продаж зброї до Іраку в обхід санкцій ООН. Американський посол сказав, що місія зробить висновки через 7-10 днів. К. Паскуаль також заявив, що США наполягають на правдивості записів майора Миколи Мельниченка, де йдеться про згоду Л. Кучми на експорт радарних систем „Кольчуга" до Іраку. Офіційний Київ вважає ці записи підробленими.

Справа проти Л. Кучми буде розглянута в суді

КИЇВ. – 22 жовтня Верховний суд України унеможливив порушення кримінальної справи щодо Президента України Л. Кучми, ухваливши повернути її в апеляційний суд Києва для виконання вимог Кримінально-процесуального кодексу. Скасувати кримінальну справу проти Президента зажадала Генеральна прокуратура. 15 жовтня суддя судової палати у кримінальних справах апеляційного суду м. Києва Юрій Василенко прийняв заяву від членів опозиції – між ними були О. Мороз, Ю. Тимошенко, Григорій Омельченко, котрі порушили справу проти Л. Кучми. Ю. Тимошенко назвала рішення Верховного суду від 22 жовтня „частинною перемогою опозиції". Фактично розгляд кримінальної справи продовжується. Зокрема, за словами Ю.Тимошенко, суд мав би повідомити зацікавлені сторони про внесення касації, ознайомити з текстом цього документу, надати право стороні внести заперечення на цю касацію і поінформувати про дату касаційного подання. „Ці вимоги апеляційний суд не виконав. Верховний суд не може розглядати цю справу, тому що були порушені конституційні права сторони", – сказала Ю. Тимошенко.

Україна знову в світовому „чорному списку"

КИЇВ. – Україна знаходиться серед 21 країни світу, в яких вбивці журналістів та інші зловмисники, які вчинили насильницькі дії щодо співробітників засобів масової інформації, „насолоджуються тотальною безкарністю", – повідомив 22 жовтня Інститут масової інформації. Міжнародна громадська організація „Репортери без кордонів" та Міжнародний кримінальний суд вперше спільно склали „чорний список" країн, в яких грубо порушуються права журналістів. До нього наразі входить 21 країна, в яких вбивства, зникнення та катування журналістів залишаються повністю або частково непокараними з боку влади. До згаданого „чорного списку" входять Альжир, Ангола, Банґлядеш, Бірма, Бразилія, Буркіна-Фасо, Гаїті, Ірак, Іран, Камбоджа, Китай, Колюмбія, Косово, Непал, Російська Федерація, Руанда, Сирія, Сомалі, Сьєра-Леоне, Таджикистан і Україна. За даними ІМІ, з 1992 по 2002 рік у світі вбито 523 журналістів. Серед них понад 5 відсотків - українські працівники ЗМІ.

В Києві тривають антипрезидентські акції

КИЇВ. – На майдані Незалежності 19 жовтня відбулася акція опозиції „Повстань, Україно!", в якій взяли участь до 3,000 осіб. Учасники акцій назвали цей день Днем скорботи, оскільки якраз цими днями виповнюється 10 років правління Леоніда Кучми – опозиція починає відлік правління з того часу, коли Л. Кучма став прем'єр-міністром України. Після віча його учасники вирушили зі свічками в руках до адміністрації Президента. Вони тримали антипрезидентські льозунґи, а також національні прапори, до яких було прикріплено жалобні стрічки. Жалобний похід скінчився біля будинку Адміністрації президента, де було встановлено щит, що позначив місце майбутньої пам'ятної дошки „жертвам режиму Кучми". На вічі виступили опозиційні політики Олександер Мороз, Петро Симоненко і Юлія Тимошенко, які закликали до передчасних президентських виборів. Представники „Нашої України" участи в акції не брали.

К. Григоришин обвинуватив у арешті оточення Л. Кучми

КИЇВ. – Російський підприємець Костянтин Григоришин фактично обвинуватив у своєму арешті, що стався в Києві 14 жовтня, відомих політиків з оточення Президента Леоніда Кучми. Про це він заявив 20 жовтня після того, як його було звільнено з-під варти під підписку про невиїзд. Проти К. Григоришина порушено кримінальну справу. Правохоронні органи України, серед іншого, звинувачують підприємця в незаконному володінні зброєю. Водночас, К. Григоришин пояснив свій арешт замовленням глави Адміністрації президента Віктора Медведчука та його приятеля депутата Григорія Суркіса. Хоча К. Григоришин і не вважає причини цього замовлення політичними, він відзначив, що проблеми з цими особами почалися після його відмови фінансувати виборчу кампанію Соціял-демократичної партії (об'єднаної). Звільненню з-під варти К. Григоришина передувала прес-конференція його адвоката з Росії Генріха Падви, який назвав арешт свого клієнта незаконним і погрожував звернутися до міжнародного правосуддя. За кілька годин до того надійшло повідомлення про звільнення Президентом Л. Кучмою з посади першого заступника держсекретаря міністерства внутрішніх справ Миколи Джиґи. За словами багатьох депутатів парляменту, саме він віддав наказ затримати російського підприємця.

ЕБРР готовий сприяти в добудові двох АЕС

КИЇВ. – Президент Европейського банку з реконструкції та розвитку Жан Лем'єр 18 жовтня завершив свою візиту до Києва. Під кінець візити він зустрівся з Президентом України Леонідом Кучмою, в розмові з яким відзначив, що покращення макроекономічної ситуації в Україні є основою для притоку нових інвестицій. Головним результатом візити Ж. Лем'єра стала згода банку на відновлення переговорів з питання кредитування банком добудови двох атомних реакторів на Хмельницькій та Рівненській атомних станціях. Про це президент ЕБРР заявив після зустрічі в Києві з головою Верховної Ради Володимиром Литвином. Саме за підписом А. Кінаха до ЕБРР у листопаді минулого року було надіслано лист про відмову України від кредиту через незгоду Києва на вимоги банку підвищити тарифи на електроенергію. Лист було отримано напередодні засідання ЕБРР, на якому плянувалося ухвалити надання Україні 200 мільйонів долярів на добудову реакторів у Хмельницькому і Рівному. У грудні 2000 року ЕБРР схвалив проєкт кредитування добудови енергоблоків, але висунув певні умови, серед яких - приватизація енергетичних компаній та підвищення тарифів на електроенергію. Допомогти у реалізації цього проєкту обіцяла і Росія, проте наразі ця допомога обмежується 44 мільйонами долярів технічного кредиту, які Україна має використати на закупівлю російського обладнання для станцій.

В Україні відкрито нове родовище золота

ЛУГАНСЬК. – На півдні Луганської области відкрито розсипне родовище золота. За словами головного геолога державного підприємства „Схід" Юрія Ємельянова це перше родовище золота, яке відкрито геологами в Україні за останні більш ніж сто років. До цього в Україні були відомі лише два родовища – Нагольний кряж в Антрацитівському районі Луганської области (відкрито у XIX сторіччі) та Закарпатське (відкрите ще у XVI сторіччі). Геологи вважають, що у найближчі роки можна очікувати відкриття ще 4-5 розсипних родовищ золота на території Луганської і Донецької областей.

Вчителі Львова вимагають повернути борги

ЛЬВІВ. – Учителі міста розпочали страйк. Вони вимагають від влади повернути заборговані ще з 1997 року гроші на оздоровлення та підвищити заробітну платню. Близько 3,000 педагогів з 70 львівських шкіл 15 жовтня пікетували Львівську обласну державну адміністрацію. Вчителі вимагали повернути заборговані 31 мільйон гривень та підвищити зарплату до 450 гривень. До цих вимог додали ще одну - включити опалення в школах, оскільки температура у клясних кімнатах вже протягом тижня не піднімається вище 12 градусів – за таких умов, навчати дітей неможливо. Голова облдержадміністрації Мирон Янків закликав освітян не вирішувати проблеми страйками, через що потерпатимуть діти. Це елементарне незнання бюджетної системи, а акція протесту має політичний підтекст, переконаний губернатор. Юрист страйкового комітету вчителів Андрій Соколов запевняє, що саме у такий спосіб педагоги власне й відстоюють право дітей на належну, безплатну освіту, а влада в свою чергу повинна припинити вирішувати проблеми освіти за рахунок батьківських грошей.

ОАЕ допоможуть кримським татарам

СИМФЕРОПОЛЬ. – Об'єднані Арабські Емірати надаватимуть фінансову допомогу депортованим кримським татарам для їх облаштування в Криму. Відповідну угоду 15 жовтня у Симферополі підписано між Держкомітетом у справах національностей та міграції України та представниками емірату Шарджа. Як повідомив генеральний менеджер фонду Джамаль Аль Тарифі, угодою передбачено виділення 175 тисяч долярів для будівництва водопроводу в селищах репатріянтів. Крім того, ще 120 тисяч буде витрачено на купівлю будинків для близько 20 кримськотатарських сімей. За його словами, це лише перші кроки, які уряд емірату вживає для допомоги кримським татарам. У подальшому фондом розглядатимуться проєкти з електрифікації селищ депортованих та будівництва для них житла, оскільки ця проблема кримських татар залишається найбільш актуальною. Як повідомив Джамаль Аль Тарифі, допомогу кримським татарам було вирішено надати після розмови Президента України з султаном емірату Шарджа, яка відбулася в березні цього року. На сьогодні з 300 селищ, де компактно живуть репатріянти, в 40 відсотках відсутнє водопостачання, в 12 відсотках - електропостачання, майже немає газових мереж.

Туреччина видала Україні керівників ЄЕСУ

КИЇВ. – 21 жовтня колишній генеральний директор компанії „Єдині енергетичні системи України", свекор провідника БЮТ Юлії Тимошенко – Генадій Тимошенко разом з трьома іншими колишніми керівниками ЄЕСУ був екстрадований в Україну з Туреччини. У цей день літак з колишніми керівниками ЄЕСУ, арештованими на турецькому курорті Анталія 1 червня ц. р., приземлився на київському летовищі „Жуляни". Після прибуття вони були доставлені в Печерський місцевий суд, що розглянув питання про санкцію на їхній арешт. В Україні їх обвинувачують у прихованні валютного виторгу корпорації ЄЕСУ на суму 181 млн. 542 тис. дол. за період 1996-97 років, розкраданні державних коштів в особливо великих розмірах за період 1997-99 років у складі організованої групи і на підставі фальсифікованих документів, замаху на розкрадання 22 млн. 910 тис. грн. і контрабанді природного газу на 2 млрд. 251 млн. дол.

Виставка іконопису XVIII-XIX сторіч

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК. – В художньому музеї відкрито виставку іконопису XVIII-XIX століть під назвою „Сакральний всесвіт". Цю експозицію понад 10 років збирав священик Микола Сімкайло з обласного центру Прикарпаття. Настоятель катедрального собору Святого Воскресіння Української Греко-католицької церкви М. Сімкайло не лише збирав колекцію ікон галицьких майстрів згаданих століть, але й доклав значних зусиль та коштів до їхньої реставрації. Унікальні роботи вперше виставлені на огляд ширшого кола поціновувачів мистецтва. Виставка „наївного", за визначенням мистецтвознавців, іконопису презентує один із найцікавіших виявів народного мистецтва Гуцульщини та Покуття.

За повідомленням інформаційних аґентств

ТОЧКА ЗОРУ

Автор дозволив собі односторонність

Михайло Савків, мол.

Я не вдався б до такої надзвичайної міри – не писав би до „Свободи", щоб спростувати одну зі статтей, якби не вважав, що мало місце одне з кричущих порушень журналістичної етики – односторонність. Маю на увазі статтю Сергія Куделі „Україна шукає свій шлях" („Свобода", ч. 42), побудовану на посиланнях на третю щорічну конференцію серії круглих столів, яка відбулася 8-9 жовтня ц. р. у Вашінґтоні і організатором якої був Український Конгресовий Комітет Америки (УККА).

Я хочу, щоб було абсолютно ясно: як голова Організаційного комітету серії конференцій, я був шокований змістом статті С. Куделі. Таке враження, що автор цієї статті не був на конференції, або, якщо навіть і завітав, бачив і чув лише те, що йому хотілося бачити і чути. Саме тому я вважаю, що цю статтю необхідно прокоментувати.

Коли УККА та чотирнадцять співспонзорів вирішили провести „Круглий стіл III: Україна та Евро-Атлантична спільнота", учасникам групи було зрозуміло, що неспокій в Україні та звинувачення, які висуваються проти Президента України Леоніда Кучми, можуть перешкодити або, щонайменше, ускладнити проведення вищезгаданого заходу. Адже названу тему можна розглядати як невчасну; запрошені учасники можуть вагатися брати участь у конференції. Але Організаційний комітет не відступив.

Ми розуміли, що закордонну політику України та її офіційно визначений курс на Европейську інтеґрацію потрібно розглядати у контексті довготривалих перспектив, а не у світлі мінливої внутрішньої політики. Так само, очевидно, ситуацію розуміли панелісти зі США, ЕС, НАТО та України (як представники влади, так і опозиції), які взяли участь у III круглому столі – всі 92 учасники.

48 з тих 92 – це політичні діячі високого рівня, науковці-політологи з дослідницьких інститутів США та НАТО, четверо представляли ЕС та країни-члени (включно з головою делеґації ЕС до США), а решта сорок – офіційні та неофіційні установи України.

Організаційний комітет доклав величезних зусиль, щоб зберегти баланс серед українських учасників, запрошуючи всіх, від першого посла України до США Олега Білоруса, який представляє бльок Юлії Тимошенко, до Григорія Крючкова, голови Комітету ВР у справах національної безпеки та оборони та високопоставленого члена Комуністичної партії України, а також прихильників Л. Кучми та В. Ющенка, які представляли ліві та праві центристські сили відповідно. Організаційний комітет також запросив працівників українських ЗМІ, які представляли цілий спектр політичних поглядів – від тележурналістів з УТ-1 до Івана Бокія – редактора відкритої опозиційної газети Соціялістичної партії „Сільські вісті".

Ми всі були приємно здивовані результатом. У промові на відкритті конференції, член Конгресу М. Гінчі започаткував дуже позитивний тон, в якому пройшла решта засідань. Він чітко сказав, що США є другом України не лише в добрі, але також і в скрутні часи. Він розумів, що тимчасово Україна проходить через внутрішньополітичний неспокій і, можливо, навіть замішана у міжнароді скандали. Але, на його думку, українська нація таки знайде своє місце в Евро-Атлантичній спільноті - Олімпі зрілої національної державности – через свою висококваліфіковану робочу силу, великий економічний потенціял, громадське суспільство, яке швидко розвивається, та дружелюбну закордонну політику до сусідів. У своїй промові сенатор К. Левін також висловив цю думку та пообіцяв старанно працювати заради нормальних торговельних стосунків у найближчому майбутньому. На завершенні конференції члени Конґресу Б. Шейфер та К. Велдон розповіли про формальний плян продовження та розширення співпраці з Україною.

Офіційні представники з Европи – Андреас Ґрос, Карл Гарцел, посол Ґінтер Бюрґгардт та професор британської Королівської військової академії в Сендгерсті Джеймс Шерр – подали чіткий і виразний список питань, які Україна повинна

(Закінчення на стор. 12)

Учасники „Круглого столу III: Україна та Евро-Атлантична спільнота"

Сенатор Б. Н. Кемпбел: „Ми не знаємо, чи було доставлено радари до Іраку"

ВАШІНҐТОН. – Впливовий сенатор Бен Найтгорс Кемпбел заявив 10 жовтня, що з огляду на питання щодо „Кольчуг" для адміністрації США „пріоритетним повинно стати розслідування всіх фінансових зв'язків між українським провідником і його спільниками та продажами до країн-ізгоїв, включно з Іраком".

Відкриваючи слухання, присвячене співпраці Сполучених Штатів із Організацією з питань безпеки і співпраці в Европі, сенатор Б. Н. Кемпбел звернув увагу на три справи, яким адміністрація Сполучених Штатів повинна присвятити окрему увагу: це проблеми в Грузії, Білорусі та Україні. „Серйозність особисто схваленого Президентом Кучмою продажу складних радарів Іракові вимагає рішучої й твердої відповіді з боку Сполучених Штатів. Косметичного підходу тут не вистачить; і ті, що пропонують стриману відповідь, є короткозорими. Ці питання є надто вагомими, щоб вести справи з ним (Л. Кучмою) беззмінно... Позбавлений довір'я, пан Кучма гідний трактування парії, на якого він перетворився, - сказав сенатор Кемпбел, який водночас є співголовою міжурядового Комітету США з питань безпеки й співпраці в Европі, відомого також як Гельсінська комісія.

У вашінґтонських владних колах сьогодні, очевидно, вже ніхто не сумнівається в автентичності таємно записаної розмови, в якій Президент Кучма дає згоду на продаж радарних систем „Кольчуга" Іракові. Якщо „Кольчуги" було передано іракському режимові Садама Гусейна, то вони можуть стати додатковою загрозою для американських та британських літаків, які, згідно з мандатом Ради безпеки ООН, контролюють повітряний простір на півдні та півночі Іраку.

Другий співголова Гельсінської комісії конґресмен Кристофер Сміт схарактеризував справу „Кольчуг" як „найбільш недружній акт, який можна б уявити". Конґресмен Сміт звернувся до помічника державного секретаря США Елізабет Джовнс із проханням роз'яснити Комітетові з питань безпеки й співпраці в Европі, які заходи адміністрація США вживає у справі „Кольчуг". Елізабет Джовнс нещодавно обговорювала це питання в Києві з Президентом Кучмою і з міністрами закордонних справ та оборони України. За її словами, „хоч ми цілком переконані, що Президент Кучма дав розпорядження чи схвалив продаж радарів „Кольчуга" до Іраку, на даний момент ми не знаємо, чи їх було туди доставлено". Остаточно з'ясувати це має спільна американсько-британська група експертів в Україні. Як зазначила Е. Джовнс, вона передала Президентові Кучмі список запитань, і українська влада пообіцяла повністю співпрацювати.

Е. Джовнс запевнила конґресменів, що адміністрація США хоче далі підтримувати Україну в таких питаннях, як економічні реформи, боротьба з корупцією та організованою злочинністю, та співпрацювати з громадськими організаціями. Після отримання остаточних результатів розстеження у справі „Кольчуг" буде завершено перегляд політики США стосовно України й визначено, на які програми в Україні буде скерована американська урядова допомога, частину якої на даний момент затримано.

Михайло Мигалисько,
Радіо „Свобода"

Найбагатші люди Центральної та Східньої Европи

ВАРШАВА, Польща. – Польський тижневик "Впрост" 21 жовтня повідомив, що у половині жовтня було надруковано дослідження під назвою "25 найбагатших людей Центральної та Східньої Европи". Щотижневик вирішив вперше ознайомити свого читача із багатіями зі сусіднього слов'янського оточення. Найчисельнішу групу багатих людей реґіону становлять представники Росії. Друге ж і третє місця у цій національній репрезентації зайняли відповідно Польща й Україна. Щоправда, Україна представлена тільки трьома особами, але їх сумарний капітал вивів наш край на третє місце у цій сумнівно-почесній номінації. Шосте місце в оцінці найбагатших людей центрально-східньо-европейського реґіону, згідно з „Впрост", займає керівник футбольного клубу „Шахтар" із Донецька Р. Ахметов. На другому місці серед українців, та на десятому в оцінюванні журналу, опинився В. Пінчук – депутат та олігарх, більш відомий на батьківщині як зять Президента Кучми. Третій серед українців, голова адміністрації президента Кучми В, Медведчук, зайняв тільки 18-те місце в оцінюванні.

„Українська правда"

В. Ющенко...

(Закінчення зі стор. 1)

ській мові офіційного статусу в Україні. Коли Віктор Ющенко виступить з ініціятивою законопроєктів у цьому напрямку, безперечно, всі проблеми з ним відпадуть".

Все ж мають рацію спостерігачі, які глибше застановляються над сутністю московської візити В. Ющенка, а не над тим, як і хто в Москві ставиться до „Нашої України" і її керівника. У зв'язку з цим журналіст Віталій Портников припускає, що візита В. Ющенка не мала серйозного віддзеркалення в російській пресі, бо „офіційна Москва не бачить в Ющенкові спадкоємця Леоніда Кучми і не збирається допомагати його стати цим спадкоємцем", навпаки – буде заважати будь яким його політичним зусиллям. „І російська сторона, і українська не виглядають серйозними, коли мова йде про зустрічі, про які не хоче говорити", – вважає В. Портников.

П. Ч..

АМЕРИКА І СВІТ

Пролунав новий постріл

ВАШІНҐТОН. – У ранніх годинах 22 жовтня у Сільвер Спрінґ поблизу столиці пролунав черговий постріл „снайпера", котрого жертвою став 35-річний водій автобуса Конрад Джонсон. Від рук згаданого „снайпера" за минулі кілька тижнів (від 2 жовтня) уже загинули 10 осіб, а ще троє зазнали серйозних поранень. Серійний вбивця, котрому досі вдається уникати арешту створив атмосферу жаху навколо Вашінґтону. Раніше поліція, яка сподівається встановити контакт з убивцею чи його спільниииком, закликала людину, що телефонувала на спеціяльний контактний телефон, подзвонити ще раз, бо його було погано чути. У рамках розслідування справи серійного вбивці-„снайпера", який ось уже три тижні безкарно діє у Вашінґтоні та його околицях, 21 жовтня заарештовано двох чоловіків, які виявилися непричетними до нападів нелеґальними іміґрантами, і їх депортували за порушення іміґраційного закону.

Північна Корея готова до діялогу

ПХЕНЬЯН, Північна Корея. – 22 жовтня під час переговорів у Пхеньяні високопосадових представників двох корейських держав Північна Корея заявила, що є готовою до діялогу про вреґулювання конфлікту навколо своєї ядерної програми. Це – перша реакція Пхеньяну після того, як північнокорейські керівники в перебігу переговорів з американськими дипломатами визнали наявність у КНДР ядерної програми. 21 жовтня Державний секретар США Колін Павел у відповідь на повідомлення від 17 жовтня про те, що Північна Корея, порушує міжнародні зобов'язання та продовжує розробляти ядерну зброю, заявив, що США мають вирішити – чи варто надалі допомагати Пхеньяну у будівництві атомних електростанцій. Пхеньян визнав цей факт тоді, коли американська делеґація, що перебувала у КНДР, надала незаперечні документальні докази. Згідно з угодою від 1994 року, КНДР обіцяла відмовитись від розробки ядерної зброї – в обмін на допомогу США у будівництві реакторів, які неможливо використати для виготовлення зброї масового знищення.

С. Гусейн може уникнути війни, якщо виконає вимоги ООН.

ВАШІНҐТОН. – 21 жовтня Президент Джордж Буш підкреслив, що США „ще один раз" спробують дипломатичним і „мирним" способом роззброїти С. Гусейна. Крім того, він натякнув, що коли іракський провідник погодиться з кожною вимогою Організації Об'єднаних Націй, „то це означатиме зміну режиму".Дж. Буш зробив цю заяву в той час, як Сполучені Штати передали чотирьом іншим постійним членам Ради Безпеки ООН – Британії, Франції, Росії і Китаю – проєкт нової резолюції, що має на меті примусити Ірак віддати всю зброю масового знищення. Аналітики уважають, що формулювання американського Президента є тактичною зміною наголосів, з метою зменшити розбіжності в позиціях решти членів Ради Безпеки ООН. Все ж таки, дещо змінена американська резолюція стосовно роззброєння Іраку з натяком можливости непередбачених наслідків у випадку невиконання вимог була передана Раді безпеки цього ж дня. Росія висловила розчарування проєктом резолюції щодо роззброєння Іраку, уважаючи, що цей проєкт мало чим відрізняється від попередніх американсько-британських пропозицій, які Москва вважала неприйнятними. Тексту нового проєкту резолюції ще не оприлюднено.

Ірляндія проголосувала за розширення ЕС

ДУБЛІН, Ірляндія. – Прем'єр-міністер Ірляндії Берті Агерн заявив про категоричну підтримку ірляндськими виборцями на референдумі 19 жовтня угоди Ніци, що відкриває шлях для розширення Европейського Союзу. Згідно з остаточними результатами 62.89 відсотка ірляндських виборців проголосували за угоду. Ірляндський прем'єр повідомив, що активність виборців була високою, і сказав, що Ірляндія готова привітати 10 нових членів, переважно з країн Центральної і Східньої Европи, які мають приєднатися до ЕС впродовж наступних двох років. На попередньому референдумі минулого року ірляндські виборці відкинули угоду Ніци, і у разі, якби цьогорічний результат також був би неґативним – угода була б недійсною і розширення ЕС було б заблькowане. Европейський Союз стане найбільшим у світі спільним ринком. Опоненти угоди остерігають, що вона спричинить зменшення впливу Ірляндії в ЕС і розділить Европу на два яруси.

В Іраку оголошена загальна амнестія

БАГДАД, Ірак. – Провідник Іраку Садам Гусейн оголосив амнестію всім ув'язненим в Іраку, включно з політичними в'язнями та дезертирами з армії. Амнестія стосується як ув'язнених у самому Іраку, так і за кордоном, а також арабів неіракського походження, за виключенням звинувачених у шпигунстві на користь Ізраїлю чи США.Ніхто не знає скільки політичних в'язнів в Іраку, позаяк дисиденство там суворо карається. Лише вбивці не будуть звільнені негайно. Вони повинні спочатку дочекатися, щоб їх простили родичі їхніх жертв. За словами іракського уряду, амнестію оголошено на знак подяки народові за підтримку Садама Гусейна на референдумі минулого тижня, коли 100 відсотків виборців проголосували за подовження його терміну на посаді на наступні 7 років.

За матеріялами ЗМІ

Леонід Кучма - у власній пастці

ПРАГА. – Президент Леонід Кучма потрапив у пастку, яку сам й створив. Про це пише у понеділок, 21 жовтня, британський щоденник „Файненшл Таймс". Він вперше вміщує одразу аж чотири публікації про ситуацію з Україною та її керівником.

„В Л. Кучми немає друзів, сьогодні його друзі – у Багдаді, і він сам у цьому винен. Розбудовуючи свою владу, він намагався догодити конкуруючим в Україні лобі з різними інтересами: для Заходу він намагався виглядати реформатором, що витягає країну з обіймів Росії і зближує її з Евросоюзом і НАТО; для Москви він був старим другом, який вітав російські компанії, що не завжди чесно потрапляли на український ринок. А в своїй країні намагався утриматися при владі будь-якою ціною – його звинувачують навіть у замовленні вбивства".

У редакційній статті згаданого британського щоденника мовиться, що через розпорошеність опозиції Кучма, швидше за все, залишиться на своїй посаді ще до 2004 року. Захід не повинен диктувати Україні зміну керівництва: українці нехай самі вирішують, чи влаштовує їх очікування 2004 року, чи варто спробувати змусити Кучму піти зараз. Щоденник радить Заходові продовжувати тиск на Кучму за радари, які важливі самі по собі, і які також стали символом втрати Києвом здорового глузду.

Поступово збираються і докази проти України і Білорусі: записи у кабінеті Кучми, перехоплення нелеґальних вантажів, арешт підозрюваних торгівців, звіти західної розвідки, дипломатичні маневри Багдада. За спостереженнями британської газети, час ймовірного продажу Кольчуг Іраку збігається із спробами Багдада посилити політичні та економічні контакти з Україною та Білоруссю: його дипломатичні ініціятиви, як, наприклад, призначення минулого літа свого посла у Києві, супроводжувалися виразною зацікавленістю Іраку в купівлі зброї. Іракського посла Можара аль Дурі, який раніше був у Москві, у Росії вважають близьким до Садама Гусейна. „Файненшл Таймс" також повідомляє, що на конференції цього місяця у Вашінґтоні представник Державного департаменту Стівен Пайфер заявив, що США таки мають докази можливої присутности в Іраку українських „Кольчуг", але не готові їх представити.

У понеділковому числі британський щоденник нагадує і про візиту делеґації Талібану до Києва й Одеси у вересні 1999 року; до її складу входили й двоє представників „Аль-Кайди", які хотіли купити зброю і цікавилися вишколом пілотів. Делеґацію приймали вищі українські посадовці, а сама візита сталася перед запровадженням ембарґго ООН на продаж зброї Талібанові. Деякі леґальні поставки зброї Україною викликають стурбованість.

Цьогорічний звіт міжнародного трибуналу з воєнних злочинів у колишній Юґославії виявив, що у 1999 році напередодні етнічних розправ сербів над Косовськими албанцями, Україна таємно відправила Беоґрадові гелікоптери і запасні деталі.

Ольга Буряк,
Радіо „Свобода"

„Вмєстє“ як епідемія...

Р. Л. Хомяк

КИЇВ. – Цього року Україну опосідає синдром „вмєстє“. В медичних підручниках цієї хвороби не знайдете. Це я так називаю її, взявши для цього російське слово, яке значить „разом“, але саме російська термінологія тут доречна.

Наявність синдрому „вмєстє“ не нова. „З Росією до Европейського Союзу“, „З Росією до НАТО“ – ці гасла лунали в Україні ще до 2002 року. І ще торік Росія переконала Україну не конкурувати з нею у продажі зброї, а спільно підходити до потенційних клієнтів, себто йти на міжнародний ринок „вмєстє“. (Це після того, як Україні вдалось пару разів запопасти собі клієнта, на якого також розраховувала Росія.)

Епідемія синдрому „вмєстє“ почалась на телебаченні напередодні Нового 2002 року. Це тоді мережа „1плюс 1“ показала новорічну програму на зразок тих, які щороку йшли на Центральному ТБ Совєтського Союзу. І як колись, українська мережа „1 плюс 1“ мережа записала її в Москві.

Двома чи трьома турами, ще в грудні 2001 року, усі „зірки“ мережі „1 плюс 1“ їздили до Москви і на „Мосфільм“, разом з московськими колегами, записали на плівку новорічний „шоу“ (є таке слово в сучасній українській лексиції, як і фраза „ток-шоу“, себто „talk show“). Усі ті особистості там розважалися, співали, говорили, жартували, пили шампанське і – а як інакше? все це зрозумілою усім російською мовою.

Трохи ніяково було дивитись на зірок мережі „1 плюс 1“, чимало з них – добрі українці і пропагатори українізації, як вони зі сценічними усмішками спілкуються „на-руском“. І то в ерзац-програмі, в записі: вони тільки вдавали, що зустрічають Новий Рік. Насправді, в навечір'я Нового Року, коли передавали цю програму, вони були десь в себе вдома або з друзями. А ще запрацювала реклямна машина, і в засобах масової інформації появлялись статті про те, як високо оцінювали українських зірок москвичі і з яким задоволенням підспівували з українцями українські пісні. Патерналізм на чистому полі. Згадались слова покійного письменника Ростислава Братуня, який писав, що в Союзі українській культурі залишалось хіба те, що „мести долівки естрад шароварами“.

Що цікаво – цей поштовх синдромові „вмєстє“ дала саме мережа „1 плюс 1“, яка з'явилась в Україні сім років тому і почала доводити, що українське телебачення може бути цікавим. (На початку 1990-их років ходив анекдот про те, що вершком українського патріотизму є дивитись на українське ТБ).

З допомогою західнього капіталу „1 плюс 1“ створила солідну службу новин (українською мовою), закупила доступ до новин і зйомок міжнародних агенцій, висилала своїх кореспондентів за кордон і озвучувала українською мовою якісні західні фільми і програми, а також почала виробництво своїх програм, почала вирощувати своїх зірок.

Популярний письменник Василь Шкляр, який пише „бестселери“ тільки українською мовою, так висловився про значення мережі, чи як тут їх називають, каналу: „Вважаю, що '1 плюс 1' зробив велике діло, просто подвиг – дублювання західніх фільмів українською мовою. Адже кіно має величезний вплив на українізацію. Канал давав великі надії, але останнім часом там появилося багато московських розвагових програм, м'яко кажучи, не найвищої якости“ („Київські відомості“, 11 жовтня 2002 року).

Після того новорічного „вмєстє“ пішли інші спільні проєкти – і то не тільки на мережі „1 плюс 1“, але й на інших, менших мережах. Старі совєтські фільми, які притягають ностальгійно настроєних глядачів, само собою, не дублюються українською мовою. Різного роду „реаліті-шоу“, які стали модними в Америці, Британії чи Голяндії, з'явились в Україні. В ім'я економії коштів і для розповсюдження серед глядачів не тільки України, але й Росії й інших країн, ці програми почали робити спільно з росіянами. Очевидно, російською мовою. На ведучих київських телевізійних програм – розвагових і „інтелектуальних“ – позапрошували вже трохи втертих, але відомих ведучих з Москви, а вони українською мовою не володіють. І все це можна пояснити вимогами ринку: приватні засоби масової інформації мають заробляти гроші. І ще так: дайте людям те, що їм подобається; час, коли партія накидала культуру на населення, минув.

У вересні в Ялті відбувся вже третій міжнародний телекінофестиваль, який так і називається – „Вмєстє“. Свої вироби на ньому показують телевізійники й кіношники з усіх частин колишнього Союзу. Цього року на фестиваль приїхав сам Віктор Черномирдін, посол Росії в Україні. Йому, само собою, було дуже приємно бачити усіх „вмєстє“.

Менш-більш в той самий час, біля Ялти, в колишньому піонерському таборі „Артек“, відбувся також міжнародний, але дитячий музичний фестиваль, і там українські співи і українськомовне спілкування було на „правах меншости“.

В жовтні колись потужне совєтське Товариство „Знання“ висилало політично-культурно-освітніх лекторів по прерізних фабриках, фірмах, колгоспах і підприємствах, а директори цих установ обов'язково виплачували гонорари – вирішило створити у Києві ще один вищий науковий заклад – „Університет сучасних знань“, в приміщенні товариства, біля Республіканського стадіону. Партнером цього нового українського ВНЗ є ... один з московських університетів, такий же сучасний. Сучасність полягає в тому, що університет побудований на принципі дистанційного навчання: при допомозі сателітного зв'язку і комп'ютерно-телевізійного обладнання студенти можуть слухати викладачів, які є деінде, працювати над завданнями за ком'ютерами, але можуть також консультуватися з „живими“ викладачами на місці. Звичайно, компонент навчання, виготовлений у Москві, не буде подаватись українською мовою, хоч на відкритті університету ректор і декани виступали тільки українською.

Бажання в Україні здобути вищу освіту, будь яким чином, велике. Вищих шкіл, зокрема приватних і платних, щораз більше, та навіть державні ВНЗ пропонують навчання за гроші – тим студентам, які „не поступили“ за конкурсом. А батьки, як і у нас, якось знаходять гроші на оплату свого майбутнього „інтелігента“. Правда, частогусто здобуття диплому важніше ніж

(Закінчення на стор. 13)

Тлінні останки державних мужів України вертаються на батьківщину

17 жовтня в каплиці на цвинтарі Святої Ядвіґи в Берліні відбулася церемонія прощання з тлінними останками видатних діячів Західньоукраїнської Народної Республіки – президента (1918–1919) ЗУНР Євгена Петрушевича і міністра оборони в уряді Петрушевича, військового керівника листопадових подій 1918 року у Львові полковника Дмитра Вітовського та його ад'ютанта Юліяна Чучмана. В минулі роки Посольство України у ФРН, за дорученням Міністерства закордонних справ, разом з представниками української громади Берліну, забезпечувало впорядкування могил Є. Петрушевича та його сподвижників. Священик Української Греко-Католицької Церкви о. Ярослав Москалик відправив у каплиці цвинтаря Панахиду, на якій були присутні дипломати Посольства України у ФРН, представники берлінського сенату та української діяспори.

Під час церемонії посол України в ФРН Анатолій Пономаренко підкреслив, що Євген Петрушевич назавжди увійшов в історію як президент першого в історії державного утворення на західньоукраїнських землях. Ще на початку минулого століття ЗУНР стала прикладом можливого українського державного правопорядку, що ґрунтувався на розумному гуманізмі і поступовому утвердженні демократичних засад у суспільстві. 23 жовтня ц. р. урни з прахом перевезені в Україну та будуть перепоховані у Меморіялі воїнам Української Галицької Армії на Личаківському цвинтарі Львова 1 листопада 2002 року.

Ініціятором перепоховання виступило Братство охорони воєнних могил „Броди-Лев“ з Нью-Йорку. Воно ж оплатило всі процедури, пов'язані з перенесенням тлінних останків діячів ЗУНР в Україну, які виконала німецька ритуальна фірма „Грінайзен“ згідно з рекомендацією адміністрації цвинтаря святої Ядвіґи. Братство „Броди-Лев“ висилає свого представника до Львова, щоб взяти участь у цій врочистості 1 листопада ц. р.

У своєму прощальному слові Посол України Анатолій Пономаренко сказав: „Сьогодні ми вшановуємо пам'ять і проводжаємо на Батьківщину останки провідних діячів Західньоукраїнської Народної Республіки – президента ЗУНР Євгена Петрушевича, військового керівника листопадових подій 1918 року у Львові полковника Дмитра Вітовського та його ад'ютанта Юліяна Чучмана, які до цього часу покоїлися на цвинтарі Святої Ядвіґи в Берліні. Їх урочисте перепоховання на Меморіялі воїнам Української Галицької армії на Личаківському цвинтарі Львові включено до заходів зі святкування річниці Листопадового чину, які пляшуються на 1 листопада цього року.

Євген Петрушевич назавжди увійшов в історію, і в наші серця видатним політичним діячем українського народу, державотворцем. Юрист за освітою, в 1910 році на чолі Української парляментської Репрезентації у Відні він рішуче обстоював українські інтереси в сеймі та парляменті. У 1917 році став речником прагнень галицьких українців до національного самовизначення. Для вирішення долі українських земель Австро-Угорщини скликав 18 жовтня 1918 року до Львова Українську Конституанту (загальні збори українських суспільно-політичних діячів Галичини і Буковини), що перетворилася на очолену ним Українську Національну Раду, яка 13 листопада 1918 року проголосила створення на українських землях Австро-Угорщини незалежної держави – Західньоукраїнської Народної Республіки (ЗУНР). Президентом ЗУНР і став голова Національної Ради Євген Петрушевич.

1 грудня 1918 року державний секретаріят ЗУНР уклав з директорією УНР договір про злуку обох українських держав в одну державну одиницю. 22 січня 1919 р. було проголошено акт об'єднання століттями відірваних одна від одної частин єдиної України. Це об'єднання тоді не вдалося повністю провести в життя... Але ЗУНР стала прикладом українського державного правопорядку, що ґрунтувався на розумному гуманізмі й поступовому утвердженні демократичних засад у суспільстві. Громадянській толерантності і шляху до згоди сприяло те, що всі основні політичні сили зуміли об'єднатися в національній коаліції.

Після державної катастрофи у листопаді 1919 року Є. Петрушевич оселився у Відні, де створив уряд, який при підтримці краю боровся на міжнародній арені за успішне вирішення галицької справи. В 1923 році він виїхав до Берліну, щоб вести дипломатично-пропагандистську працю на користь Галичини перед міжнародними колами вже особисто. Не зрікаючись своїх поглядів, Є. Петрушевич провів останні роки життя в скрутних матеріяльних обставинах у Берліні, де й помер в 1940 році. Він заповів нам обстоювати і утверджувати суверенну Українську державу. Ми пам'ятаємо про це, високо цінуємо Є. Петрушевича і інших діячів того періоду. Ми вдячні усім представникам української громади в Берліні, які в силу своїх можливостей доглядали за могилою Є. Петрушевича, а також займалися реставрацією могили „Українських офіцерів“ на цьому ж цвинтарі, де були поховані засновник збройних сил ЗУНР – Української Галицької Армії, згодом міністер оборони в уряді Петрушевича полковник Дмитро Вітовський та його ад'ютант Юліян Чучман, які загинули смертю героїв за волю України в серпні 1919 року".

Полк. Дмитро Вітовський (1887–1919) сотник в Леґіоні УСС, здійснив 1 листопада 1918 року державний переворот проти австрійсько-польського панування і передав владу Народній Раді Західньоукраїнської Народної Республіки. Спершу він був головнокомандувачем збройних сил ЗУНР, а опісля – міністром військових справ. У травні 1919 року був членом мирової делеґації ЗУНР у Парижі. Повертаючись звідтіля, загинув разом зі своїм ад'ютантом Юліяном Чучманом в літаковій катастрофі 4 серпня 1919 року під Ратібором в Сілезії. Літак був обстріляний, загорівся і впав.

Складними виявилися долі парляментарів, державних і військових діячів ЗУНР. Але їх помисли і прагнення не забуті. Пам'ять про славні звершення вірних синів України, що віддали своє життя в ім'я вільної Батьківщини, передається наступним поколінням. Їх мрії втілюються в сучасній соборній Україні.

Юрій Ференцевич,
Братство „Броди-Лев“

З поправкою на „подвійний стандарт“

Кожен з нас хоче, щоб Україна служила світові за приклад правопорядку і добробуту. І це чудове бажання. Проте листи читачів „Свободи“ засвідчують їхнє щире вболівання з того приводу, що образ України у сприйнятті світу виявляється не таким вже й досконалим, як мріялося борцям за її волю й усім українцям впродовж тривалого чекання на визволення рідної землі від гніту. Ці тривоги можна зрозуміти: болить людям, коли політики і засоби масової інформації часто-густо говорять і пишуть про невміння українських провідників вести свою молоду державу до успіху назовні і у власних межах.

Цим непокоєм пояснюється й відчутне перебільшення з боку окремих читачів певних досягнень чи невдач України у технології, торгівлі чи спорті. Ми дуже радіємо золотій медалі української гімнастки на міжнародному турнірі і намагаємось не наголошувати на тому, що вона здобула одну з п'яти золотих нагород, а решту здобула росіянка. Відсутність медалей на зимовій олімпіяді чи поразка футбольної команди сприймаються як космічні катастрофи. В цілому це незле, бо таке сприйняття подій мобілізує український світ до активніших чинів. Проте варто пам'ятати, що у спорті, економічній конкуренції, навіть у політиці хтось мусить програвати, бо таким є закон, а у світі ця поразка залишається малопомітною. Певною мірою спокійніше варто оцінювати негативні висловлювання певних політиків чи журналістів щодо України. Було б перебільшенням вважати, що в ООН чи Білому Домі тільки й розмов, що про Україну. Звісно, добре, що українська громада активно реагує на кожний прояв такої уваги до України, але при цьому корисно усвідомити, що ряд заяв має досить маргінальний характер і насправді істотно не впливає на місце і авторитет України у світі.

Подібні випадки дають підстави вести мову про „подвійний стандарт“ у ставленні до подій з життя України і решти світу. За таким „подвійним стандартом“ істотні порушення і негаразди в одних країнах вважаються другорядними, малозначущими, тоді як стосовно України найменше відхилення від демократичних засад набуває всесвітнього розголосу. Варто придивитися до інших пострадянських країн, щоб побачити там диктаторів, протекціоністів, новозбагачених, до яких українським „олігархам“ годі й рівнятися. Модератори громадської думки у світі волять на помічати разючих негараздів, коли це їм невигідно. Залишаються непоміченими у світі геноцид чеченського народу в Росії, спроби північного сусіда України диктувати Польщі і Литві свої вимоги щодо Калінінграду (до речі, чому так ревно оберігають у цій назві пам'ять сталінського опричника?), численні випадки її економічних санкцій проти України. Чи в Росії не виробляють „піратських“ компакт-дисків? Чи Росія не продає озброєнь? Чи не через Росію йде транзит наркотиків до Европи? За повідомленнями преси можна навести численні підтвердження цього.

Не чути протестів у світі з того приводу, що президент Білорусі підписав закон, за яким Російській Православній Церкві надано монополію на існування в цій державі. У вересні в Москві, наприклад, зареєстровано Національно-державну партію Росії, яка проголосила своєю метою виселення з Росії до Ізраїлю усіх євреїв, зажадала заборони „змішаних у расовому і національному відношенні шлюбів“. І ніхто з цього приводу не звинуватив Росію у антисемітизмі. Але коли дурнуватий футбольний вболівальник (або замаскована під такого вболівальника особа) розбив шибу київської синагоги, то це подавалося як замах України на усю єврейську меншину в державі.

Так, парлямент України ще важко порівняти з парляментами держав, які мають вже сторічні історії. Але й Сейм сусідньої Польщі, який діяв ще за давнього королівства, 28 жовтня припинив засідання через таке порушення порядку у залі, яке в народі називають бійкою. Світ не робить трагедії з цього приводу. Усі ж бо – люди...

Тож, розмірковуючи про нинішнє і майбутнє України, варто мати на увазі наявність у світі такого „подвійного стандарту“ і оцінювати усі приємні і сумні українські події у порівнянні з життям інших держав, з урахуванням реальних обставин і тієї шкоди, якої може завдати молодій державі надто гарячкове реагування на хвороби її росту.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз SVOBODA Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор – Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи“
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (доп. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (доп. 3040)
Передплата - Марійка Пенджола (973) 292-9800 (доп. 3042)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про сиві голови за прапорами

Останньої неділі відзначали ми урочисто 60-річчя Української Повстанської Армії. В метрополії світу численно зібралася у церкві св. Юра наша громада, щоб вислухати Богослужбу в наміренні пам'яті наших воїнів УПА і помолитися за їхні душі.

У перших рядах, як каже звичай, стояли прапороносці, що брали участь ще завчасу у святковому апелі.

А нам, звичайним громадянам, що виповнили вщерть церкву, залишилося молитися і ... спостерігати. І тут не важко було завважити, що прапороносці, за вийнятком тих, котрі тримали прапори молодечих організацій, були усі сивоголові. Правда, не можна дивуватися, бо ж ветерани Другої світової війни не можуть бути молодиками.

Але ці сиві голови поза прапорами спонукували до думок не дуже веселих. Ці „ветерани“ усі прийшли, хоча деякі уже дуже похилого віку, та стояли гідно за своїми прапорами, часто змінюючись, щоб не втратити сил. Але вони прийшли, уважаючи це своїм святим обов'язком, як „колись“ саме із почуття цього святого обов'язку ішли воювати. І на їхніх сивих головах видніли шапочки ветеранів, такі характеристичні і такі відомі. В декого уже рамена хилилися додолу після певного часу, декому треба було допомогти у виході з церкви. Але вони були, були, бо ж це люди, які добре знали, що таке обов'язок, та що вони мусять, хоч часом їм це й важко, виконати його.

Ми обсервували їх усіх зі зворушенням і подивом. Але, маючи увесь час перед очами ці сиві голови, ми не могли відкинути із думок сумне запитання: а що буде, як ці наші ветерани вже не зможуть прийти, щоб виконати свій обов'язок біля прапорів? Хто стане на їхнє місце і чи взагалі стане? Хто перебере усі ці обов'язки, що їх як щось самозрозуміле виконують наші патріоти із „старої ґвардії“?

Правда, на кінці кожного ряду прапороносців ми бачили юнаків і юначок з молодечих організацій Пласту і СУМ-у, хоча у невеликій кількості. Але чи були вони із наказу чи із власної непримушеної волі? Однак між ними, а сивоголовими, що так притягали наші думки, існує ще одне покоління – дітей цих сивоголових і батьків тих, хто в молодечих одностроях. А де вони? Чи стануть вони із таким самовідреченням на місці, яке от-от стане порожнім? Це тривожне питання, що стало руба перед нами на Службі Божій у 60-річчя УПА непокоїть нас вже не від учора.

Буваючи на різних національних святах чи таки українських імпрезах, раз-у-раз завважуємо обмаль учасників із середніх поколінь, що так конечні, щоб прийти на зміну „сивоголовим“. Може, їм не під смак давні способи святкувань наших національних річниць, хай тоді проводять їх інакше, хай внесуть свої думки та ідеї – але хай вони будуть! Хай вони стануть поруч сивоголових і тих зовсім молодих і будуть вкінці помостом, що продовжить наші національні ідеї та стремління, які сьогодні важливіші, як минулими роками.

Стоїмо саме перед ще одним національним святом – Листопадовим Зривом – що звичайно починається Богослужбою за усіх полеглих перед 85 роками. Чи знову побачимо тільки сивоголових прапороносців?

О-КА

Нелеґальна торгівля зброєю – проблема міжнародна

ПРАГА, Чехія. – Розстеження можливостей продажу Україною „Кольчуг“ до Іраку може стати початком низки викриттів нелеґального продажу зброї Іраку постсоціялістичними країнами, вважають російські військові експерти. На думку деяких із них, у Вашінґтоні можуть оприлюднити дані і щодо інших країн, особливо щодо Росії, якщо та проголосує проти нової, суворішої резолюції ООН про роззброєння Іраку.

Більшість величезних військових запасів колишнього Радянського Союзу вже продали й продовжують продавати всім у кого є гроші, стверджують російські експерти. Йдеться не лише про звичайне озброєння, але і про біологічну та ядерну зброю. З боку покупців можуть виступати як кримінальні угрупування, так і режими, що підтримують міжнародний тероризм.

Павел Фельґенгауер на сторінках газети „Moscow Times“ говорить, що без нелеґальної закупівлі зброї в Іраку не літав би жоден гелікоптер, не їздив би жоден танк і не працював би жоден радар.

За словами експерта, до нелеґального озброєння Іраку, крім України безпосередньо причетні Росія, Болгарія, Румунія, Словаччина, Чехія та Польща. Посередниками інколи виступають турецькі компанії, але найчастіше, як і у випадку „Кольчуг“, йорданські.

Разом із високотехнологічним обладнанням партнери з України чи Росії можуть поставити і людей, котрі навчать працювати на ньому іракських військових. Так було 1996 року, коли, за даними власного розслідування російського експерта, Ірак за посередництва болгарської фірми придбав в Україні чи в Росії 20 військових гелікоптерів Мі 24.

При цьому про факти нелеґальної російської торгівлі зброєю з Іраком добре відомо не лише у секретаріаті ООН, але і у Вашінґтоні, але покищо їх не оприлюднюють.

За версією Павла Фельґенгауера, вибірковий підхід Америки до звинувачень у торгівлі зброєю з Іраком пояснюються тим, що у Вашінґтоні не люблять українського президента Леоніда Кучму та білоруського лідера Олександра Лукашенка. Тому звинувачують у порушенні санкцій тільки Україну і Білорусь, але не зачіпають „дружніх“ керівників Росії та Казахстану, які, за словами експерта, також займаються контрабандою зброї.

Марія Щур,
Радіо „Свобода“

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

З жовтневих листів до тижневика

Учасники табору „У мандри".

10-20 липня на оселі „Tangle Tress", при Голубинім озері, в Альберті, відбувся новацький пластовий табір „У мандри". Але стаття пл. сен. **Ганнусі Градюк-Янн** і команданта табору **Юрія Дитиняка** дійшла до нас наприкінці вересня. Редакція не подає повне повідомлення про подію, від якої минуло кілька місяців, але вміщує тільки світлину юних і гарних учасників табору і ще раз просить усіх дописувачів якнайшвидше надсилати до тижневика ваші повідомлення і світлини.

Ігор Яременко з Каліфорнії надіслав технічну хакактеристику радарної станції „Кольчуга", у продажі якої до Іраку звинувачують Україну. Ця система складається з чотирьох приймачів і координаційної станції для контролі за наближенням літаків. Система не забезпечує точного наведення ракет протиповітряної оборони і може служити лише для раннього попередження або надавати попередні дані для інших активних радарів. Сучасні військові літаки мають системи, які роблять їх розпізнанння неможливим для радарів. „Проблема полягає не стільки у технологічній перевазі „Кольчуги", – пише І. Яременко, – скільки і у політичному контексті".

Відразу три автори написали до „Свободи" про вшанування у Чикаґо пам'яті жертв Великого голоду в 1932-33 роках, яке відбулося 22 вересня в церкві св. Андрія у Блюмінґдейлі. Два попередніх листи наведені у тижневику (ч. 41). У своїй розповіді про цю ж подію **Лука Костелина**, між іншим, пише: „Треба радіти, що у нас є таланти й люди з бажанням співати та працювати на цій площині. І також радіти, що є люди, які займаються організаційною роботою, віддають свій час суспільно-громадській праці. У цьому – наша сила".

Зі Львова **І. Вовк** повідомляє про відзначення 10-річчя Братства УНА. На святі виступили хор працівників управління магістральних ґазопроводів з міста Комарно (керівник С. Хміль) та учні-декляматори, яких підготувала вчителька Галина Утриско.

До проблеми відзначення річниці Переяславської угоди повертається у своєму листі **Стефанія Пришляк** з Бафало. Н. Й., яка пропонує висловитися з цього питання українцям з України. У нееславне минуле повертається також **Андрій Чернуха** з Києва, який вислав до редакції випиcку з наказу ректора педагогічного інституту від 8 грудня 1968 року про виключення з цієї школи студента А. Чернухи „за пропаґанду ворожих, антирадянських поглядів, що виявилися в розповсюдженні їх у письмовій формі" і одночасне звільнення з праці його батька – доцента Георгія Чернухи. Андрій Чернуха у 1968 році висловив протест проти введення радянських танків у Чехословаччину. Була звільнена з праці і його матір „за неправильне виховання сина". Варто пам'ятати про ті часи.

Президент Ліги українських меценатів **Володимир Загорій** з Києва з приводу III Міжнародного конкурсу з української мови ім. П. Яцика, що розпочинається 9 листопада, пояснює у своєму листі, що цей конкурс не фінансує держава і його проведенню мають допомагати меценати. До благодійників звертається міський голова Калуша **Роман Сушко** і директор училища культури **Петро Пірус** з приводу пожежі, яка у червні знищила Народний дім „Сокіл". Усі, хто може допомогти у його відновленні, можуть дізнатися про потреби міста телефоном міської ради: 380-347-224-109.

Зіновій Квіт з Філядельфії переслав опубліковану в газеті „Кримська світлиця" статтю Лідії Степко „Гурток надії нашої" про ретельне вивчення української мови в школі-ліцеї ч. 8 у російськомовному Севастополі.

Микола Дяківський з Пенсильванії переслав опубліковану в газеті „Україна молода" статтю Наталі Кляшторної про „Бойківську ватру", що відбулася наприкінці серпня у Польщі.

Кілька листів стосуються самої „Свободи". **Андрій Попів** з Пенсильванії слушно зауважив, що у розповоді про нові поштові марки України, присвячені її областям (ч. 39), через недогляд було згадано Луцьку область, тоді як її правильна назва – Волинська.

Висловлену Романом Ґоляшем думку („Свобода", ч. 32), що наш тижневик мав би повернутися до написання: ЗСА – замість США, підтримує у своєму докладному листі **д-р Роман Шолдра**. Зокрема його не задовольнило пояснення редакції, з якої причини „Свобода" перейшла на цю форму – США: з тієї причини, що тільки ця форма вживається в Україні, зокрема в офіційних документах. До цього арґументу можемо додати ще один, який, сподіваємося, переконає д-ра Р. Шолдру: форма „США" вживається також в україномовних матеріялах американських представництв в Україні, зокрема Посольства США в Києві.

(Нагадаємо, що УНСоюз і „Свобода" тривалий час теж вживали скорочення ЗДА).

Відгукуючись на есей Надії Світличної про талановитого українського графіка Віктора Цимбала, вміщений у ч. 35 нашого тижневика, **Ярослав Харчун** з Канади надіслав до „Свободи" ще один матеріял про цього ж мистця – передмову до збірника репродукцій політичної карикатури В. Цимбала. Вона цінна своєю інформативністю, а також тим, що її автором був інший відомий мистець і знавець мистецтва – Іван Кейван. На жаль, стаття надто велика за обсягом, тому зацікавленим радимо знайти згадане видання – воно побачило світ у 1981 році.

Галя Скомська з Озон Парку, Н. Й., пише про „Свободу": „Чекаю з дня на день, щоб щось прочитати і шкодую, що не виходить щоденник. Щиро дякую за гарні статті і відомості з України".

Богдан Каба з Каліфорнії чекає на поміщення у тижневику умов візової льотерії DV - 2004. Вочевидь, його лист розминувся з числом 40 „Свободи", у якому вміщено ці умови. **Василь Пилипів** з Хоростова Тернопільської области нарікає, що „Свобода" вмістила вістку про потреби міста у зв'язку з відбудовою Народного дому в цьому місті, але не подала реквізитів банку, у якому відкрито відповідний рахунок. Отож варто знати нашим читачам, що згідно зі законодавством збирати пожертви мають право уповноважені до цього некомерційні благодійні організації, тоді як згаданий у листі хоростківський осередок КУН до таких організацій не належить. Про фінансову допомогу видавництву „Рідна мова" в Австралії йдеться у листі голови Союзу українських організацій в Австралії **Стефана Романіва** і секретаря **Ліди Конюшко**. Це видавництвона громадські кошти надіслало в Україну і українські школи в Росії вже 5.4 тисячі словників та підручників.

Проєкт пам'ятника на місці трагедії „WTC" в Нью-Йорку – ґігантний хрест-свічник – пропонує встановити **Михайло Танський**, композитор-драматург з Арізони. По його боках мають бути малі хрестики за числом жертв. Прожектори мають освічувати хрест вночі. А у голосниках звучатиме музика, зокрема композиції М. Танського „Sea of Tears".

Григорій Дробний зі штату Мишиген застерігає уряд США від надмірної довіри Росії у боротьбі проти тероризму, оскільки російські провідники намагаються зобразити терористами борців за незалежність Чечні.

Іван Павлюк з Нью-Джерзі надіслав свої спогади про активні дії Народного Руху України за часів В. Чорновола з надією, що таку активність буде відроджено на користь України.

У зв'язку з тим, що на 14 жовтня – це свято Святої Покрови Пресвятої Богородиці, а вона була покровителькою-опікункою Української Повстанської Армії, коротенький спогад про ті героїчні роки надіслав до редакції **Богдан Мак** з Фльориди, теплими словами згадуючи про Василя Сидора, головного організатора УПА на Волині.

Допомогли збудувати церкву

Раніше я звертався до „Свободи", щоб віднайти жертводавців на будівництво церкви в нашому місті. Ця просьба була опублікована і, дякувати Богові, відгукнулися люди зі своїми пожертвами.

Хочу через вашу газету передати найщирішу подяку Степанові Романку, який зголосився провадити збірку коштів для нашої будови, віднайшов жертводавців, які разом зібрали і передали нам 3,400 долярів. Для нас – це немала сума. Прошу опублікувати подяку за пожертви, які зробили банк „Певність" з Чикаго, кредитівка „Самопоміч" з Філядельфії, Іванна Солук, Тарас і Оксана Козбури, Марта Турчин з Каліфорнії, Тетяна Горгут, Степан Романко, д-р Євген та Ірена Новосади, Методій Борецький, Михайло Комічак, д-р Тетяна Кишакевич, Богдан і Ксеня Коженьовські, Василь Сорока, Дарія Хімич, Ірина Ільницька, Олександер Іваськів, Дарія Федаш – усі з Пенсильванії, Ігор Стахурський, Марта і Тарас Гавдановичі, Роман Свердан, Галина Лях, Петро і Віра Нестерівські, Микола Юзвяк, Олег і Ліда Байки, Михайло і Мирослава Варшавські – з Нью-Джерзі, Ірена Гнатів з родиною з Канади.

о. Володимир Коркуна,
настоятель церкви
Покрови Пресвятої Богородиці,
м. Самбір, Львівської обл.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ДО СОРОКОВИН ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

Світлій пам'яті Марії Душник

(1911–2002)

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – 23 жов-тня виповнилося 40 днів від дня смерти св. п. Марії Душник, колишньої заступниці головного предсідника УНСоюзу.

Марія Душник була енергійною організаторкою нових членів для УНСоюзу, членом „Клюбу заслужених союзовців" в двох роках та щорічним будівничим УНСоюзу, активною у відділах УНС в Ньюйоркській окрузі.

Як голова Жіночого комітету УНС, Марія Душник брала активну участь у збірковій компанії на пам'ятник Лесі Українки, який відкрила проф. Ізидора Борисова, сестра Лесі Українки, на Союзівці, в 1976 році, при участи 2,000 гостей. Була вибрана президентом Братського Конґресу штату Нью-Йорк.

Марія Душник брала щороку активну участь в діяльності молоді – щорічно на спортовому турнірі УНС на Союзівці нагороджувала „Спортовим трофеєм" надійного тенісиста, співпрацювала з хором „Молода думка" в Нью-Йорку.

Як представник УНСоюзу, вона була членом Крайової ради УККА; брала участь у маніфестаціях та демонстраціях УККА та у відзначеннях „Дня Української Незалежности" (в Олбані, Н. Й., та ін.); запрошувала гостей – не-українців, включаючи дипломатів ООН на українські імпрези.

Брала активну участь в конференціях, присвячених обороні прав людини у Вашінґтоні. Під час Міжнародного року жінки була членом підготовчої комісії до конференції в Мехіко, де брала участь в „Голодівці українських жінок" в Мехіко Ситі.

Як делеґат Крайової ради жінок США, брала активну участь в конференції Об'єднаних Націй, присвяченій „Декаді жінки" разом з не-урядовими організаціями в Нью-Йорку; була членом Міжнародної ліґи прав людини.

В культурних справах брала участь у відзначенні 200-річчя незалежности США та 100-річчя українського поселення в Америці, в українських культурних фестивалях.

Як член Комітету міжнародної гостинности Крайової ради жінок США, влаштовувала українські культурні імпрези, в яких брали участь жінки з усього світу. Влаштовувала українські культурні програми та виступала, як промовець, на етнічних імпрезах.

Св. п. Марія Душник упокоїлася 13 вересня 2002 року.

Пам'ять про неї буде вічною в українській громаді.

ЧИСЛОВЕ ЗІСТАВЛЕННЯ ПРО РУХ ЧЛЕНСТВА УНСоюзу ВЕРЕСЕНЬ 2002 р.

	Молодь	Дорослі	АДД	Разом
Активні члени 8/2002	6,268	13,096	2,866	22,230
Неактивні члени 8/2002	7,505	16,675	0	24,180
Всі члени 8/2002	13,773	29,771	2,866	46,410
Активне членство				
Приріст у 9/2002				
Нові члени	12	10	0	22
Нові УЛ	1	0	0	1
Прийняті наново	5	8	2	15
Разом	**18**	**18**	**2**	**38**
Убуток 9/2002				
Померли	1	26	0	27
Вибрали гроші	2	19	0	21
Відійшли з дозрілими вивін. грамотами	18	8	0	26
Виплатили вповні вклади забезпечення	10	18	0	28
Відійшли на част. випл. забезпечення	0	0	0	0
Відійшли на безпл. продовж. забезпечення	19	12	0	31
Вигасло забезпечення (активні)	10	2	15	27
Кінчилось забезпечення	2	1	1	4
Разом	**62**	**86**	**16**	**164**
Всі активні члени 9/2002	6,224	13,028	2,852	22,104
Неактивне членство				
Приріст у 9/2002				
Виплачене забезпечення	10	18	0	28
Відійшли на частинно виплачене забезпечен.	0	0	0	0
Вигасло продовж. безплатне забезпечення	19	12	0	31
Разом	**29**	**30**	**0**	**59**
Убуток у 9/2002				
* Померли	0	43	0	43
* Вибрали готівку	5	18	0	23
Дозрілі вивін. гр. неповної виплати	2	5	0	7
Повернені в активні	5	8	0	13
Вигасло забезпечення (неактиквні)	0	5	0	5
Разом	**12**	**79**	**0**	**91**
Всі неактивні члени 9/2002	7,522	16,626	0	24,148
РАЗОМ УСІ ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ 8/2002	**13,746**	**29,654**	**2,852**	**46,252**

(* Виплачені і частинно виплачені грамоти)

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Осередку Митрополії УПЦ в США – 50 років

САВТ БАВНД-БРУК, Н. Дж. – 28 вересня цього року православні християни з багатьох кінців світу зібралися в околиці Митрополії Української Православної Церкви в США, щоб скласти подяку Богові за всі ласки та благословення для нашої УПЦ в США, а особливо в час святкування 50-річчя заснування центру Митрополії. Видужуючи після недавньої недуги, Митрополит Константин був духовно присутній на святкуваннях: його привітання до учасників святкування прочитав під час Літургії протопресвітер Франко Іточин.

При дверях Свято-Андріївської церкви-пам'ятника голова сестрицтва св. Покрови Марія Коник, староста церкви Іван Венгер та голова місцевого братства Ігор Савон привітали Архиєпископа Антонія, правлячого архиєрея Східньої Епархії та голову Консисторії УПЦ в США, разом з Архиєпископом Всеволодом, Архиєпископом УПЦ в Канаді Юрієм, Преосвященним Єпископом Димитрієм – представником Грецької Православної Церкви. Співслужили Літургію понад 47 священиків, включаючи протопресвітера Василя Макаренка, голову Консисторії УПЦ в Канаді, та трьох дияконів.

Присутнім під час Літургії також був Єпископ Василь Лостен, правлячий архиєрей Стемфордської епархії Української Католицької Церкви. Під час Літургії співав хор церкви під керівництвом Тараса Павловського.

Архиєпископ Всеволод, правлячий архиєрей Західньої епархії УПЦ в США, звернувся до присутніх із проповіддю під час Літургії, українською мовою, зосередивши увагу на відданості та присвяченні Христовій Церкві наших духовних провідників, а особливо блаженної пам'яті Митрополита Іоана та Патріярха Мстислава, та на їх жертвенній праці над заснуванням центру Митрополії, музею та дому культури, котрі і досі відіграють важливу ролю в житті Української Православної Церкви в США, в житті української діяспори. Владика наголосив на відданості вірних нашої Церкви та здійсненні їх мрій. Говорячи про церкви-пам'ятник св. Андрія Первозваного, Владика Всеволод сказав:

„Церква-пам'ятник – це спільний монумент над могилами наших попередників та рідних і найдорожчих нам.

Церква-пам'ятник – це вияв глибокої пошани до героїв і мучеників українського народу.

Церква-пам'ятник – це дуже скромний хрест над зораними ворогом могилами мільйонів – жертв Великого голоду.

Церква-пам'ятник – це лише скромна спроба відтворити велич українських святинь, що їх зруйнувала Москва тільки в XX столітті.

Церква-пам'ятник – це твір вільного українського духу, нерозривно-пов'язаний з давнім українським церковним будівництвом.

Церква-пам'ятник – це наш скромний вклад в скарбницю духовних і культурних вартостей США.

Церква-пам'ятник – це свідоцтво, що її будівничі жили не тільки для себе, але й для прийдешніх поколінь нашого народу".

Після закінчення Літургії духовенство та вірні взяли участь у посвяченні апостольської Стежини молитви. П'ятнадцять ікон, вкладені на дерев'яних хрестах, розміщені навколо церкви-пам'ятника та Свято-Андріївського цвинтаря.

Ікони зображують дванадцятьох апостолів, рівноапостольних Володимира і Ольгу та подію Преображення Господнього. Владика Антоній, говорячи про значення Стежини молитви, наголосив на тому, що саме та стежина святости, котрою прямували святі апостоли та св. Володимир і Ольга, привела їх та їхнє життя до повного преображення Господньою ласкою.

Після закінчення посвячення десятки вірних вперше розпочали свій молитовний хід апостольською Стежиною молитви та Преображення.

Ведучі, Ієромонах Даниїл – голова відділу зовнішніх стосунків, та Наталія Гончаренко – голова відділу культурних та етнічних справ при Консисторії УПЦ в США, розпочали урочисту програму ювілейного бенкету. Окрім духовенства, котре брало участь у Богослуженні, присутнім на святкуваннях був Блаженніший Ізяслав, Митрополит Білоруської Православної Церкви в США. Під час бенкету промовляли: Архиєпископ Антоній, УПЦ в США, Архиєпископ Юрій; Єпископ Димитрій, представник Архиєпископа Димитрія із Грецької Православної Церкви; представник духовенства Білоруської Православної Церкви в США, Владика Василь Лостен, міністер-радник Посольства України в США Володимир Яценківський та Маркіян Кулик, віце-посол України до ООН. Виступили також протоієрей Михайло Петляк, Дарія Пишко – голова Української Православної Ліґи в США; Надія Мірчук – голова Об'єднання українських православних сестрицтв в США; Михайло Герець – голова Братства св. Андрія; Катерина Гуцул – представник сестрицтва св. Покрови церкви-пам'ятника; Ігор Савон – голова Братства церкви-пам'ятника. Представник місцевого уряду Денис Квинлен звернувся до присутніх із привітаннями.

Богдан Кекіш, голова кредитової кооперативи „Самопоміч" з Нью-Йорку, звернувся із особливим привітанням до присутніх, даючи високу оцінку діяльності нашої Церкви, особливо центру Митрополії УПЦ в США, за збереження та передання наступним поколінням традицій української духовности. Закінчуючи своє привітання, Б. Кекіш вручив подарунок від імені Кооперативи – чек на суму 25,000.

Владика Антоній і Богдан Кекіш

Концертну програму ювілею своїм виступом оздобив хор церкви св. Андрія. Меланія Мостровська із парафії св. Юрія в Ярдвилі, Н. Дж., у супроводі піяністки Ольги Голінко, виконала кілька українських пісень. Також співали діти недільної школи при катедрі св. Володимира у Нью-Йорку, переплітаючи пісні із деклямацією української поезії. Виступили у програмі бандурист Юрій Фединський із Нью-Йорку, хор церкви Святої Тройці із Трентону, Н. Дж., Ірина та Михайло Чайківські та дует сестричок Надійка і Наталка Павлишини разом із своїм татом Ігорем. Два танцювальних колективи – український танцювальний ансамбль „Київ" із Карнеґі, Па, хореограф Наталка Капелюх, котра є головою відділу праці з молоддю при Консисторії УПЦ в США, та український танцювальний ансамбль „Барвінок" із Самерсет, Н. Дж. під керівництвом Григорія Мамота зачарували присутніх українськими танцями.

Святкова програма закінчилась презентацією фотослайдів про історію Української Православної Церкви в США та її центру Митрополії, котру приготувала Наталія Гончаренко.

Пресова служба УПЦ в США

10-річчя школи духовних наставників „четвертої хвилі“

Директор відділу підготовки вчителів Леонід Якобчук вручив пастору Мар'янові Сулимі пам'ятну нагороду.

Більшість служителів церкви, які прибули на свято, навчалася в інституті.

СИРАКЮЗИ, Н. Й. – Перед розпадом Радянського Союзу уряд США погодився прийняти з СРСР близько ста християн віри євангельської (п'ятдесятників) і баптистів, які зазнавали утисків від комуністичного режиму. У новій країні переважна більшість віруючих, які на батьківщині не мали достатнього доступу до навчання і професійної діяльности, опинилася без знання англійської мови і досвіду життя за нових умов. Єдиними осередками, на які вони могли спертися, були церковні громади. Але бракувало пасторів, які могли б очолити такі об'єднання іміґрантів „четвертої хвилі“, тому що християнське навчання в Радянському Союзі переслідувалося.

З огляду на це на II з'їзді служителів Слов'янських церков християн віри євангельської у травні 1992 року з ініціятиви новоприбулого пастора Мар'яна Сулими було вирішено утворити Слов'янський Біблійний інститут. У створенні такої школи допомогли провідники американського об'єднання „New York District of the Assemblies of God“. Того ж року інститут був акредитований у США як вища школа з українською мовою викладання. Відтоді відбулося 5 випусків студентів – інститут закінчили 145 осіб.

12 жовтня у Першій українській церкві християн віри євангельської відбулось молитовне зібрання, присвячене 10-річчю інституту, на яке прибули випускники, а також численні гості зі США і Канади. Усіх вітав пастор церкви Микола Онуфрійчук. Гості мали можливість побачити нову садибу цієї громади, яка придбала колишнє військове містечко з двоповерховими будинками на 23 акрах землі.

На святі з промовами виступили суперінтендент Асамблей Божих штату Нью-Йорк Саїд Едор, голова об'єднання Слов'янських євангельських церков Східньої Америки Віктор Лімонченко і голова такого ж об'єднання на Заході США Олександер Шевченко, провідники і викладачі інститут Мар'ян Сулима, Володимир Цебуля, Леонід Якобчук, ряд випускників. Один зі засновників інституту, 86-річний пастор Фред Смольчук виголосив проповідь про поклик Божий. На святі співали хор церкви у Сиракюзах і чоловіча група з Рочестеру. Громада місцевої церкви приготувала обід для усіх учасників свята. До 10-річчя видано довідник про історію інституту.

Інститут продовжує свою діяльність. У ньому передбачається 4-річне навчання (досі студенти навчалися три роки) з можливістю стати бакалавром теології. Інститут готуватиме пасторів, християнських вчителів, місіонерів і музичних керівників. Адреса інституту: 107 Silverlace Terrace, Syracuse, NY 13219.

Левко Хмельковський

Співає хор євангельської церкви у Сиракюзах.

Виступає чоловічий гурт з Рочестеру, Н. Й.

Член Конґресу США К. Велдон

Автор дозволив...

(Закінчення зі стор. 3)

вирішити для того, щоб задовольнити свої Евро-Атлантичні сподівання.

Навіть ті, хто критичніше ставився до України через нерозв'язану справу Г. Ґонґадзе та скандал з „Кольчугами", наприклад, другий заступник Державного секретаря США Стівен Пайфер та директорка НРБ у справах Европи та Евразії Сара Ленті, не пропонували ізолювати Україну. Навпаки, С. Ленті доклала зусиль, щоб показати, що адміністрація Президента Буша залишилася вірною словам Президента, сказаним у Варшаві в червні 2001 року, щодо того, що коли Україна буде готова до вступу у Евро-Атлантичну спільноту, спільнота повинна бути готовою її прийняти.

С. Куделя процитував шість або сім виступів у своїй статті, але в основному то були виступи української опозиції. Процитувавши лише одну офіційну особу від американського уряду – Стівена Пайфера – С. Куделя не подав контексту його виступу, вибравши виключно неґативні моменти з нього.

С. Куделя взявся до слів Дмитра Табачника. Д. Табачник, голова Комісії Верховної Ради в справах міжнародних взаємин, під час дискусії про перспективи членства України в НАТО, зробив слушне зауваження. На початку 90-их років перший провідник незалежної Білорусії, західньо орієнтований С. Шушкевич, дістав сильну критику Заходу за те, що повільно просувалися реформи. Кінцевий результат: Шушкевича змінив проросійський диктатор Олександер Лукашенко. Зрозуміло, Дж. Шерр, який також брав участь в цьому обговоренні, вказав на свою повну згоду з тоном та висновком зауваження. С. Куделя, здається, зовсім не зрозумів головного висновку.

С. Куделя приділив значну частину своєї статті Олександрові Єльяшкевичеві і написав, що „сам М. Мельниченко був одним з найактивніших учасників конференції, постійно знаходячись в центрі громадської уваги".

Я можу заявити, що ні один з них не зареєструвався як офіційний учасник конференції і їх немає в офіційному реєстрі в програмі конференції. В результаті відносної відкритости конференції, вони змогли увійти до залі засідань та поставити декілька питань промовцям, але більшість свого часу провели в кулуарах готелю Маріот, де відбувалася конференція, у нарадах з опозиційною пресою та своїми однодумцями.

Я не хочу думати, що С. Куделя переслідував певні цілі, коли писав свою статтю, але її написано у дезінформаційному стилі, повному прихованих натяків, стаття нагадує матеріяли „NY Village Voice" та летючки Національної Ради радянсько-американської дружби.

Михайло Савків, мол., президент УККА, голова Організаційного комітету Круглого столу III.

Фото: М. Рибак

У чиїх інтересах – дві державні мови в Криму?

КИЇВ. – 16 жовтня київське бюро Радіо „Свобода" довідалося і того ж дня оприлюднило інформацію про те, що голова Президентської адміністрації Віктор Медведчук запропонував керівникам кримського парляменту якнайскоріше офіційно звернутися до Верховної Ради України з вимогою узаконити в Україні другу державну мову – російську.

Дальший розвиток подій підтвердив це повідомлення Радіо „Свобода". 18 жовтня кримський парлямент ухвалив звернення до Верховної Ради надати російській мові статус другої державної. На думку голови парляменту Криму Бориса Дейча, „друга державна мова забезпечила б міжнаціональну злагоду на півострові". Виступаючи 21 жовтня у Симферополі, Б. Дейч водночас визнав, що в Криму найгостріша проблема є в ділянці саме української мови, тому найкращим виходом було б запровадження в Криму двох державних мов – української і російської.

Ідеї „державної двомовности" у Криму не підтримали, як і слід було сподіватися, кримські татари. Як заявив заступник голови кримсько-татарського меджлісу Ільмі Умеров, „мовна проблема в Криму – це результат політичного тиску на Україну з боку Росії", адже насправді на півострові дотепер була дискримінованою українська мова: на майже 600 шкіл у Криму тільки чотири – українські.

Нагадавши, що незалежність далася українському народові надто великою ціною, і що спроби применшити її значимість шляхом запровадження другої державної мови приведуть до конфліктів і зруйнують політичну і моральну рівновагу в суспільстві, І. Умеров підкреслив: „Відновлюючи історичну справедливість, український народ має повне і безперечне право на надання своїй національній мові статусу єдиної державної в Україні".

Радіо „Свобода"

Конвенція Українських американських ветеранів

КЛІВЛЕНД, Огайо. – 12–15 вересня відбулася 55-та Крайова конвенція Українських американських ветеранів. Станицю 101 метрополітального Дітройту представляли делегати Мирослав Прийма, Христофор Шалай, Олег Цєплий, Михайло Шумило, Мирон Скорупа, Осип Ельник, Роман Максимович і Степан Віхар. Двоє з них вибрані до Крайової управи – Степан Віхар і Мирослав Прийма. Комендантом Крайової управи перевибраний Матей Козяк з Брукліну, Н. Й.

Паралельно з обранням управи ветеранів було обрано і управу Жіночої національної допоміжної групи. Після виборів Жіноча управа внесла 500 долярів на стипендійний фонд і 500 – на допомогу потребуючим ветеранам. На конвенції зазначено, що досі не вдалося одержати ветеранський чартер українським американським ветеранам, тож вирішено це старання посилити. Вирішено закінчити реєстрацію усіх українських американських ветеранів і передати цей реєстр урядовим чинникам, щоб задокументувати, як багато причинились українські американські ветерани до військової історії США.

По нарадах відбувся ветеранський бенкет в залі церкви св. Йосафата у Пармі. Бенкетом провадив Андрій Фединський. Гостей привітав посадник міста Індепенденс і голова бенкету ветеран Василь Ліщинецький. Владика Роберт Москаль провів передвечірню молитву.

Після вечері головну промову виголосив федеральний суддя Богдан Футей, який згадав, якими правами в Америці послуговуються ветерани, і подав докладний опис подій в Україні. Другу доповідь виголосив військовий майор Богдан Пискір, який в 1983 році закінчив військову академію у Вест Пойнті. Він проаналізував зріст українства в Америці.

У мистецькій частині під керівництвом Марка Комічака виступили танцювальний ансамбль „Каштан" з Клівленду і жіночий ансамбль в українських одягах, який у супроводі бандур заспівав декілька популярних українських пісень.

Степан Віхар

ІМІҐРАЦІЙНІ ПРОБЛЕМИ

Статтю 245(і) остаточно відхилено

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – До закриття осінньої сесії Конґресу США в жовтні Конґрес і Білий Дім відмовилися від намагань повернути до дії статтю 245(і) еміґраційного закону. Стаття дала б можливість нелегальним еміґрантам, які перебувають у США, клопотатися про право постійного перебування в США, не покидаючи країни. Різні версії цієї статті останнім часом були двічі прийняті у Палаті представників і один раз – у Сенаті, але не вдалося довести до кінця усю законодавчу процедуру. Востаннє ця стаття була чинною впродовж кількох місяців у 2001 році. Події 11 вересня 2001 року, що призвели до загострення еміґраційної політики, поклали край усім дебатам. Тепер еміґранти, які перебувають у США з порушенням термінів, дозволених візою, теоретично можуть клопотатися про спонзорування родиною або працедавцем, але для отримання візи повинні залишити США і звернутися до консульських служб США у своїх країнах, що практично позбавляє їх можливости отримати візу до США.

Л. Х.

„Вмєстє"...

(Закінчення зі стор. 5)

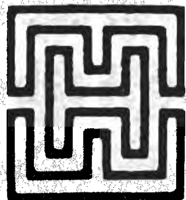
здобуття знання. Вища освіта – це престижно!

І вже вершком синдрому „вмєстє" стало підписання угоди між Росією й Україною про консорціюм для модернізації „труби" – великої ґазотранспортної системи, яка несе ґаз з Росії в Европу. Ця угода оповита таємними порозуміннями – ні, не між державами, а між двома фірмами: російським „Ґазпромом" і українським „Нафтоґазом", отже, як доводять високі чиновники, затвердженню Верховною Радою не підлягає. Але можна підозрівати, що цей колосальний ресурс, який Україна дістала після розвалу Союзу, не буде вже таким великим джерелом доходів України, бо вона керуватиме ним „вмєстє" з Росією.

Був час, коли Росія чекала, що українські забаганки незалежности скоро закінчаться, і все повернеться до колишнього статусу. Цього не вийшло. То тепер Росія перейшла на тактику „по-камінчику": спільні телевізійні програми, спільні нафтопереробні комплекси, узгодженість у продажі зброї, інвестиції в український промисл, консорціюм для модернізації ґазопроводів. Все з приємною усмішкою, все „вмєстє", як колись. А „чухраїнці"? Здебільшого чухаються.

Тому й приємно читати про випадки „анти-вмєстє". З першого жовтня телефонні системи України і Росії відокремлені. Тепер до Росії треба дзвонити, як до будь-якої іншої країни. Досі, щоб подзвонити з Києва до Рязані або Москви, вистачало набрати тільки „8" і код міста, так само, як дзвонити до Тернополя чи Луганська. З першого жовтня, щоб подзвонити з України в Росію, треба набрати „8", „10" і код країни „7", а далі – код міста і число абонента.

І це все.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в АМЕРИЦІ

СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ НА ДІЯЛЬНІСТЬ НТШ В АМЕРИЦІ

За період від 1 вересня 2001 р. до 1 вересня 2002 р.

(задля заощадження місця випускаємо наукові звання і посади жертводавців)

785,653.37 дол. зі спадку бл. п. Юрія Кузева;
10,000 зі спадку бл. п. Івана Леська;
6,000 зі спадку бл. п. Михайла і Анастасії Пирських;
5,200 зі спадку бл. п. Івана Галавая;
5,000 зі спадку бл. п. Дмитра Бобеляка;
2,600 Володимир і Анна Раки (Фундація) (з них 2,000 дол. через J.P. Morgan Chase Foundation Matching Gift Program за 2001 р.);
1,100 Лариса і Любомир Онишкевичі;
по 1,000 Комітет Ярославщини й околиць та Закерзоння, Михайло Палій, Володимир Пилишенко (на розвиток секції мистецтвознавства і музики), Фонд Катерини Трухлої-Здорик;
по 500 Сильвестр і Катерина Костики, Василь Сосяк, Федеральна Кредитова Кооператива „СУМА" (Йонкерс);
по 300 Борис Галаган, зі спадку бл. п. Петра Гончаренка;
260 Володимир Петришин;
250 Мирослав і Любов Прокопи;
240 Маріян Коць;
по 200 Остап Балабан, Орест і Оксана Бедрії, Іван і Нона Карки, Орест Попович, Мирослав Прокоп, Ілля Роман, Степан Стецура, Лев і Марія Чировські;
по 150 Борис і Уляна Глинські, Антін Колтунюк;
140 Іван Сєрант;
по 100 Ярослав Бігун, Йосип і Мона Войтовичі, Мирон і Ольга Гнатейки, Маріян Демусь, Іван і Наталя Коропецькі, Дмитро і Стефанія Косовичі, Ігор Коцур, Софія Кудрик, Ярослав і Алла Лешки, Лариса і Володимир Лисняки, Ксеня Луцька, Роман і Анна Максимовичі, Мотря Міляннич, Василь Никифорук, Ярослав Оберишин, Анна Процик, Володимир і Анна Раки (в пам'ять Ірени Падох), Іванна Ратич, Юрій Руденський, Олесь і Бетті Смолянські, Олександер Стрільбицький, Марта Тарнавська, Надія Троян, Володимир і Ореста Фединяки, Мирослава Цибрівська (в пам'ять О. Цибрівського), Михайло і Мирослава Чайківські;
90 Наталя Коваль;
75 Ірена Срібна;
по 60 Український Громадський Комітет в Лорейні (Огайо), Євген Івашків, Михайло Цяпа;
55 Володимир і Марія Ворохи;
по 50 Роман і Анна Алиськевичі, Роман і Стефанія Барановські (в пам'ять Ірени Падох), Володимир і Катерина Воловодюки, Марк фон Гаген, Арета і Тарас Галібеї, Микола Галів, Юрій Галущинський, Наталя Григорчук, Петро Грицак, Богдан і Ольга Гуглевичі, Ярослав і Богданна Ґелети, Микола Дейчаківський, Володимир і Юлія Дитиняки, Євгенія Добчанська, Катерина Довбенко, Адріян Долінський, Ігор і Анісія Козаки, Тарас Козбур, Марія Крамаренко, Теодозій і Любомира Крупи, Василь Марчук, Владимира Мацюрак, Юрій Міхайчук, Леонід і Оксана Мостовичі, Олег Небеш, Петро Одарченко, Ярослав і Ярослава Панчуки, Марія Робак, Ярослав Рожанковський, Іван і Юлія Розчішевські, Нестор Ходновський, Іван Чернявський, о. Еміль Шараневич, Христина Шипилява, Володимир Шкільник, Мирослав і Надія Шміґелі;
по 40 Михайло Дзвінка, Юрій Луцишин, Ігор Масник;
по 35 Остап Зинюк, Іван і Катерина Лехітська, Іриней і Оленка Юрчуки;
по 30 Мирослав Кулинич, Микола Ненадкевич, Анна Ничковська, Микола Ольховий, Марта Рудик, Віра Трігос;
по 25 Ярослав Білінський, Марія Борковська, Джоель Вакс, Ігор Витвицький, Грант Довсон, Ярослав Дужий, Стефанія Єрмолович, Ярослав і Надія Заліпські, Мирон Заяць, Володимира Кавка, Надія Кмета, Богдан Корженьовський, Лев і Ірена Кушніри, Петро Лещишин, Сем і Ольга Літеплі (в пам'ять Ірени Падох), Олександер і Марія Лужницькі, Орест і Святослава Менцінські, Мирослава Мирошниченко, Олександер і Анна Пришляки, Юрій Савицький, Любомира Сілецька, Богдан і Володимира Слижі, Анастасія Сочинська, Микола Стасів, Галина Степаненко, Лідія Фіцалович, В'ячеслав Цетенко, Ярослав і Катерина Червоняки, Ярослав і Ольга Чипаки, Мирон і Дарія Яросевичі;
по 20 Роман і Стефанія Барановські, Борис Олександер, Володимир і Людмила Безсонови, Семен Гасяк, Володимир Грицин, Зиновій і Володимира Ґілі, Ярослав і Марія Кіцюки, Наталія Коваль, Любомира Костечко, Геррі Лещук, Теодор Островський, Василь Чарук, Вікентій і Оксана Шандори;
по 15 Ольга Антохій, Дмитро Бездух, Олег Волянський, Стефанія Семущак, Олексій і Любов Шевченки;
по 10 Ярослав Букачевський, Михайло Василишин, Олег і Юзефа Веселовські, Теодор Гайдук, Володимир і Юлія Дитиняки, Тетяна Дідощак, Валентина Єрмоленко, Роман Запутович, Леонард Коріс, Богдан Кузьма, Петро Поліщук, Марія Тесленко, Андрій Турчин, Іван Черешня;
5 Лев і Ольга Стеткевичі.

ФОНД ТЕАТРУ ІМ. ЛЕСЯ КУРБАСА:

100 дол. Є. Мельничук;
по 50 Роман Воронка, Євген і Ася Гумецькі, Любомир і Лариса Онишкевичі, Юрій Слюсарчук, Святослав і Марта Трофименки;
10 Леонід і Оксана Мостовичі.

СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД (ПРИБУТОК ІЗ КОНЦЕРТУ-БЕНЕФІСУ ПАВЛА ПЛІШКИ):

1,500 дол. Жан Форель;
по 600 Сеймур Голдман, клюб „Індія-Гавз", Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч" (Нью-Йорк);
по 300 Степан Ірча, Богдан і Марія Шандори, Компанія „Commodity & Industry", Компанія „J. P. Renaissance", Український Інститут Америки;
по 150 Маргарет Стокер, Уляна Кебало, Андрій Ленцик.

ФОНД ЗБЕРЕЖЕННЯ АРХІТЕКТУРНИХ ПАМ'ЯТОК м. ЛЬВОВА:

5,000 дол. Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч" (Нью-Йорк);
5,000 зложені від Браєна і Анни Томків, Василя і Марії Тершаковців, Михайла і Олександри Завадських (пів суми через J. P. Morgan Chase Foundation Matching Gift Program);
2,500 дол. зложені від Андрія і Тетяни Тершаковців, Марії Тершаковець та Романа Гавриляка (пів суми через J. P. Morgan Chase Foundation Matching Gift Program);
1,000 Олександра Завадівська (пів суми через J. P. Morgan Chase Foundation Matching Gift Program);
1,034 Український Освітній і Культурний Центр (Дженкінтавн, Па.);
по 1,000 о. Юрій Малаховський, Юрій і Леся Раковські;
по 100 Анастасій і Іванна Горчинські, Ніна Клімовська, Ярослав і Ярослава Панчуки, Оксана Фаріон, 1-ий Український Федеральний Щадничий Банк „Певність" (1st Security Federal Savings Bank);
по 50 Христина і Микола Баранецькі, Ірена Гординська, Ірена Мокрівська, Олександер Стрільбицький;
по 20 М. Баторфальва, Остап Івахів.

ФОНД ІМ. ОСИПА АНДРУШКОВА:

3,000 дол. Роман і Світляна Андрушкови.

ФОНД ІМ. ЯРОСЛАВА ПАДОХА:

100 дол. Меррілл і Марія Літеплі.

ПРОЄКТ „ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДІЯСПОРИ":

5,017.67 дол. Маріян Коць у пам'ять дружини Іванни Коць;
1,000 Ігор і Рома Гайди;
250 Осип Данко;
200 Модест і Марія Ріпецькі;
по 100 Ігор Гайда, Наталя Даниленко, Василь Колодчин, Василь і Віра Ліщинецькі;
по 50 Ярослав і Марія Ганкевичі, Остап і Іванна Гарасовські, Ірена Камінська, Анатолій і Любов Коломийці, Ярослав і Ярослава Панчуки, Павло Пундій (з нагоди 80-річчя Модеста Ріпецького), Ян і Надія Хойнацькі (з нагоди 80-річчя Модеста Ріпецького), Мирон і Дарія Яросевичі;
25 Юрій Кульчицький;
10 Василь і Галина Гришки.

ЧАСТИННЕ ВИКОРИСТАННЯ ФОНДІВ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА на стипендії, гранти й книжкові видання:

З вільних фондів на грант для журналу „Світ науки" (Львів) і газети „Кримська світлиця" (м. Ялта);

З фонду ім. Наталі Данильченко на видання „УНІВЕРСАЛІВ ІВАНА МАЗЕПИ та збірки листів до Михайла Коцюбинського;

З фонду ім. Наталі Данильченко на видання мовознавчих доповідей, виголошених на IV Конгресі Міжнародної асоціяції україністів в Одесі (1999 р.), а також на V Конгресі Міжнародної асоціяції україністів у Чернівцях (2002 р.);

З фонду ім. Івана і Елизабети Хлопецьких на видання ГІРНИЧОГО ЕНЦИКЛОПЕДИЧНОГО СЛОВНИКА (Донецьк, 2001 р.);

З фонду ім. Софії і Василя Дмитренків на 2-ге видання АНТОЛОГІЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРНО-КРИТИЧНОЇ ДУМКИ XX СТ. (2002 р.);

З видавничих фондів на видання ЗАПИСОК НТШ (Україна) та чисел ХРОНІКИ НТШ 2001-2002 рр.;

З фонду Юрія Кузева на грант Володимирові Мезенцеву на проведення археологічних розкопок історичного Батурина в Україні;

З фонду ім. Івана і Елизабети Хлопецьких на дослідний грант для Марії Ревакович (проєкт – „Нью-Йоркська група");

З фонду ім. Юрія Кузева на грант Лесі Чернігівській для укладання англомовної бібліографії про голодомор в Україні;

З вільних фондів НТШ на грант для укладання покажчика до журналу „Сучасність";

З фонду ім. Володимира і Анни Раків на стипендії для студентів УВУ;

З фонду ім. Юрія Кузева на стипендію для навчання Лідії Нічик;

З фонду ім. Івана і Софії Головків на грант для театру ім. Леся Курбаса (Львів).

Усім жертводавцям щиросердечно дякуємо. У разі похибок у поданій інформації просимо ласкаво повідомити канцелярію НТШ

Shevchenko Scientific Society,
63 Fourth Ave., New York, NY 10003, tel.: (212) 254-5130)

60 років УПА – пам'ять, гордість і слава

Спомин про минуле

Боротьба УПА була зумовлена тим, що український народ перебував під владою чотирьох окупантів: Галичину захопила Польща, Карпатську Україну – Чехословаччина, Буковина опинилася в руках румунів, Велика Україна, як ми тоді називали центральні та східні терени, перебувала під большевицькою окупацією. До часу, як виникла УПА, ми боролись підпільними методами в ОУН, яку тоді очолював Євген Коновалець. Під час совєтської окупації внутрішньо-політичний утиск став ще сильнішим.

Ми розуміли, що не могли відразу побороти в підпіллі всіх чотирьох окупантів, треба було спочатку відродити в українському народі бажання мати свою державу. Після проголошення ОУН 30 червня 1941 року „Акту про відновлення української державности", німці розкрили перед нами карти. Вони виразно показали, що були ворогами. Українських націоналістів розстрілювали і засилали у концтабір, як Ярослава Стецька та Степана Бандеру.

Цікаво, що УПА випустила свої „грошові знаки", а насправді – посвідки, які ми практикували, коли йшли рейдами в інші країни. Наприклад, коли йшли через Чехію та Словаччину, у нас були чеські крони. Але коли грошей не вистачало, то людям, що нам допомагали, ми видавали посвідки: „Дякуємо вам за пожертву, майбутня українська самостійна держава компенсує вам в її розмірі". Це пом'якшувало насторожене сприйняття повстанців місцевим населенням. Суворо заборонено було вживання алкоголю.

У взаєминах з Червоною армією наше ставлення було зумовлено тим, що там знаходяться наші брати-українці. Ми вели серед вояків пропаґандивну роботу. Надрукували власними силами тисячі листівок. Ми зверталися до солдатів українською та російською мовою: „Ви правильно робите, що женете наших ворогів, німецьких окупантів, з нашої рідної землі, але пам'ятайте, що як повернетесь, то на вас чекає нова неволя. Коли закінчите війну з Гітлером, повертайте зброю проти Сталіна".

В УПА переходили червоноармійці. На Закерзонні , де я воював, був заступник командира відтинку Петро Москаленко (псевдо „Байда") – колишній офіцер Червоної Армії. Він організував сотню з одних лише східних українців. З цією сотнею воював в Карпатах. Також зі мною був викладач київського університету (псевдо „Професор"), були брат і сестра з Полтавщини. Це тільки ті люди, що були зі мною, а загалом десятки й сотні східних українців долучилися до боротьби ОУН і УПА.

Василь Галаса („Орлан"),
полковник УПА

Ця стаття була вже підготовлена до друку, коли стало відомо, що 5 жовтня, у Києві, помер св. п. Василь Галаса.

Останній бій в селі Гординя

Військова частина – стрілецька сотня „Булава" 92 – діяла ще в час війни з фашистами. Командиром чоти, а згодом політвиховником у 1944–1945 роках, був син священика з Гордині Володимир Гошка (псевдо „Мирон"). У 1945–1946 роках він же був командиром цього відділу, а коли у квітні 1946-го він очолював рейд трьох відділів УПА на Словаччину, командиром відділу став житель Гордині Іван Наконечний (псевдо „Орленко"). Оскільки кращі бійці були відібрані в рейд, на їх місце прийшли так звані „старички", тобто повстанці старшого віку.

Мабуть, через це відділ з України був переведений на територію Польщі, в Лемківщину, де займався заготівлею продуктів, готував зимовий табір для вояків відділу, що внаслідок облав в Україні був змушений перейти кордон і відійти на Закерзоння. Цими запасами згодом користувався і відділ 96 під командою сотника „Біра".

Перебувши осінь і зиму з 1946 на 1947 рік на Закерзонні, відділ „Булава" повернувся в Україну. 4 березня 1948 року кілька стрільців зі сотником „Орленком" були оточені в присілку Закуття села Гордині, де вони ночували. Облавників було близько 300 осіб. Усі шляхи відступу було перекрито. Побачивши безвихідне становище, „Орленко" пристрелив санітара „Блакитного", по його просьбі, і застрелився сам. Стрілець „Лісовий", застреливши трьох облавників, зумів сховатись під купою хмизу і залишився живий.

Полеглих повстанців забрали в Дубляни, Гординю, роздягли до білизни і посадили біля воріт НКВС. Першими сиділи командири, а по ліву руку від них – бійці. Волосся в кожного розбурхане, права рука стиснута в кулак і піднята вгору на рівень очей, ліва притиснута до лівого вуха. Через три дні тіла повстанців вивезли в ліс і закопали.

Осип Бандерський,
Астон, Па.

Пом'янули борців

Катедральна парафія Покрови Пресвятої Богородиці Української Автокефальної Православної Церкви Київського Патріярхату святкувала своє храмове свято 13 жовтня з поминанням борців за рідну Церкву, що саме на Покрову 1921 року зібралися в споконвічній святині України Св. Софії в Києві на перший Всеукраїнський собор, який відродив вільну Українську Церкву, поставивши на чолі Її Василя Липківського, Митрополита Київського і всієї України, та засновану 60 років тому, саме на Покрову, Українську Повстанську Армію.

Урочисту всенічну Службу Божу напередодні з собором духівництва відслужив Єпископ Макаріос із Тексасу, а Архиєрейську Літургію 13 жовтня очолили єпископи Макаріос і Олександер у сослуженні багатьох священиків і диякона Київського Патріярхату в США та настоятеля-архимандрита Питирима, при співі катедрального хору під керівництвом Катерини Лександровської. На заупокійній єктенії згадано всіх борців за Церкву й Україну, замучених архипастирів, пастирів і вірних, полеглих у боротьбі за волю воїнів і старшин УПА. І в проповіді Єпископа Олександра, і в слові на храмовому обіді Архимандрита Питирима та церковно-громадської діячки Катерини Немири згадано борців-героїв.

Змістовне слово про почитання Божої Матері християнськими народами, а особливо українським народом, що з сивої давнини перебуває під Покровою Пречистої, виголосила парафіянка Ніла Драчук.

Єпископ Олександер повідомив про нараду духівництва й представників парафій УАПЦ (Соборноправної) в США 17 грудня 1993 року, яка одноголосно ухвалила приєднатися до Київського Патріярхату.

Ганна Білицька,
Чикаго

Нічний штурм Явірника

Ще за молодих літ був я членом ОУН, де виконував накази організації. В 1944 році я дістав наказ від проводу йти на Лемківщину, куди з Карпат прийшов добре вишколений воїн, сотник Громенко – Михайло Дуда.

На спільних нарадах ми запланували організувати сотню УПА. За два тижні ми змобілізували 220 добровільців. Хлопці потребували доброго військового вишколу. Сотня мала вже своїх військовиків, які вишколювали новобранців. Коли ми побачили, що вояки вже добре вишколені, то заплянували акцію на Польську переселенчу комісію, яка плянувала вивозити селян з рідних земель.

Хлопці ще не були в боях. Сотник Громенко сказав їм: „Якщо хтось з вас боїться смерти, то прошу виступити. Ви за це не будете карані. Повертайтеся до своїх родин". По короткій мовчанці ніхто не виступив. Ми бачили, що кожний вояк був приготований на смерть.

Наступ на Явірник з села Гути мав початися біля опівночі. Ми наступали в сторону Явірника чистим полем, бо там поляки найменше сподівалися атаки. Місяць світив, хоч голки збирай. Хлопці на ліктях і колінах поволі підсуваються до села. Підійшли на 50 метрів. Ворог нас не зауважив. Сотенний дає наказ: „Вогонь! Вперед!" Ми відкрили гураганний вогонь з кулеметів і автоматів. З могутнім „Слава!" щосили біжимо вперед. Ворог не сподівався нашої атаки, втікав панічно, залишаючи все. Було багато вбитих. Наші хлопці забирали зброю, амуніцію, американські консерви. У нас був лише один вояк поранений.

Над пораненими в боях вояками УПА поляки дуже знущалися. Пораненого вояка (псевдо „Хмара") поляки підлікували і возили його по селах, щоб він виказував селян, які помагали УПА. Він нікого не зрадив. Опісля його прив'язали до воза і волочили по селі. Коли переправлялися через ріку Сян до Сянока, цей вояк, зв'язаний, посередині Сяну кинувся в річку і загинув.

Незалежна Україна постала не без пролиття крові. За волю України загинули тисячі її кращих синів і дочок.

Іван Йовик-Соколенко,
хорунжий УПА
Дагластовн , Н. Й.

Ми протестуємо проти глуму

Безприкладна мужність і самопожертва воїнів-повстанців ОУН–УПА зміцнюють і в наш час дух українського народу. Низько хилимо голови перед пам'яттю загиблих, а також перед усіма, хто був причетним до цієї славної боротьби, яка пройшла криваві дороги, через неймовірні випробування, через втрати друзів і рідних. Ми протестуємо проти глуму ворогів нашого народу над справедливістю, які впадають в істерію і намагаються не допустити визнання героїчної боротьби УПА в правах ветеранів Другої світової війни.

Надзвичайно прикро, що водночас в сучасній незалежній українській державі справжні злочинці проти нашого народу не несуть судової відповідальности за свої злочини. Наші вороги фальсифікували історію, очорнювали наші визвольні змагання. Слава Україні!

За управу землячтва „Перемищина",
Ярослав Стех,
Торонто

УКРАЇНА І СВІТ

„Як тебе не любити, Києве мій!"

Музикознавець з Дрогобича Володимир Грабовський, колеґа у кількох моїх починах, „зворохобив" мене до членства у НСКУ (Національна Спілка композиторів і музикознавців України). Моє членство спершу розглядалось у Львові, у відділенні Спілки, де зборами керував голова відділення, композитор М. Скорик, а моїми оборонцями були В. Грабовський та відомий музикознавець Стефанія Павлишин.

У Спілці в Києві все пройшло гладко, навіть з піднесенням. Зборами керував перший секретар правління НСКУ, композитор Михайло Степаненко, були присутні і розпитували мене про мою діяльність композитори Леся Дичко, Мирослав Скорик, Іван Лисенко та Володимир Грабовський із Дрогобича, який протягом цілого грудня був координатором моїх доповідей (Дрогобич, Трускавець, Самбір, Долина, Коломия). Усі вони прийшли у цей важливий у моїй біографії день, щоб морально підтримати американського українця, який вперше ступив у славетний Київ.

Дуже багато допоміг мені музикознавець Іван Лисенко, автор першого словника співаків України. Він і його дружина приймали мене у своєму домі. Разом з І. Лисенком ми слухали „Мадам Батерфлай" в опері, теж удвох ходили до Меморіяльного будинку-музею М. В. Лисенка, якому я подарував свою англомовну книжечку „М. Лисенко в джерелах Заходу".

Іван Лисенко показав мені київські вулиці, маєстатичний, відновлений Хрещатик, дуже глибоке та швидке метро. Я ще заглянув до мешкання відомого композитора Левка Колодуба: записи його творів мені пощастило запропонувати свого часу для Радіо „Нью-Йорк Таймс", а тепер він має повний успіх із оперою на шевченківський сюжет, яка має назву „Поет".

За сприянням відомого київського музикознавця Михайла Головащенка, та під еґідою Музичної академії, в столиці також прозвучала моя доповідь „Українські мелодії в світовій музиці" – 24 грудня 2001 року в Музичній академії ім. П. Чайковського.

Вже зближався час від'їзду мого нічного поїзду до Львова, коли мигнула думка: „Ти ще ж не бачив Дніпра!". Ловлю таксі:

– Володимирська гірка над Дніпром, хутчіш!

– Нам там заборонено їхати автом, дорога вузька, неремонтована, – скаржився водій.

– Ми обережно поїдемо, щоб бодай глянути на Дніпр широкий.

Шофер добрішає. Їдемо поволі, обережно, і я вже бачу князя Володимира із хрестом, ще й відблиск замерзлої води. Ми виходимо і йдемо над берег Дніпра.

Перед нами – панорама, яку можна побачити хібащо у найкращих Довженкових фільмах. Святий Володимир благословить не лише Дніпро, а здається – цілу Україну. Водій зворушений:

– Я з лівобережного Києва, працюю довгі години шофером таксі і не маю нагоди сюди приїхати. Вам, американському українцеві, вдячний за нагоду побачити Дніпро...

Говорив українською мовою.

Моє повернення до Америки увінчалося прикрою пригодою. Я поділив долю великого гурту львів'ян та викладачів академії. Послизнувся (як і вони) на великому льоду і впав на спину. В Кренфорді мусив відвідати лікаря.

– Потурбоване в тебе реберце, – він сказав. – Лежи в ліжку і вигрівайся грілкою. Все буде добре, як Бог дасть і мамина молитва допоможе.

От чому мої листи з України припізнилися.

Роман Савицький, мол.

Кореспондент „Свободи" у Києві Ростислав Хомяк (зліва) і автор статті Роман Савицький. *Фото: Галя Слобода*

Ярослава і Ярослав Мулики та Ванда і Томас Баксери

повідомляють, що вінчання їх дітей

Марти Галини Мулик з Христофором Павлом Баксером

відбулося 15 червня 2002 р. на Союзівці.

Хай Вам доля дарує щастя і вічну любов!

Щасти Вам Боже!

МАНДРІВКА В ІСТОРІЮ МОВИ

Як же розмовляли наші предки?

Попередню „мовну мандрівку" ми закінчили коротким натяком, що академік Степан Смаль-Стоцький заперечував існування давньоруської мови – „общерусской" чи „прарусской". Варто докладніше зупинитися на цьому його погляді, адже він викликав категоричні незгоди в академічних колах Европи, що пізніше досить вичерпно пояснив другий видатний мовознавець нашого часу, академік Юрій Шевельов. Та перш ніж дійти до його пояснення, спробуймо подумати разом – мав якусь рацію С. Смаль-Стоцький чи не мав ніякої, коли стверджував таке:

„1. Українська мова є мова слов'янська. Про ступінь її спорідненя з іншими слов'янськими мовами є дві теорії: одна – виводить українську мову, як і всі інші слов'янські мови, прямо і безпосередньо з одного з діялектів праслов'янської мови, так що всі слов'янські мови – сестри; друга – після спільної праслов'янської доби установляє ще окрему добу „праруську", з якої нібито аж пізніше (в XII ст.) відокремилася українська, російська (великоруська) і білоруська мова...

2. Українська мова бере свій початок прямо і безпосередньо з того праслов'янського діялекту, яким говорили праслов'янські роди і племена східньо-слов'янської области під кінець праслов'янської доби...

3. В VI і VII ст. по Хр. велика частина слов'янських племен вивандрувала поза межі своєї слов'янської прабатьківщини між Віслою і Дніпром на всі сторони світа (на південь, на захід і на північ), здобуваючи собі нові терени. Ті ж слов'янські племена, з яких склався опісля український народ, тільки в малій мірі просунулися тоді поза межі слов'янської прабатьківщини на схід за Дніпро, в значно більшій мірі залишилися вони на своїх давніх місцях, а крім того, зайняли ще ті південні і західні території слов'янської прабатьківщини, з яких вивандрували південно- і західньо-слов'янські племена, так що найбільшу частину колишньої слов'янської прабатьківщини від найдавніших часів, а тим то й центральне становище серед слов'янських мов, ще й тепер займає український народ. Міґрація українських племен ішла на схід, південь і захід.

4. Тоді то, з тим розходом слов'янських племен, закінчилася формально спільна слов'янська доба. Але... хоч слов'янські племена на нових оселях потрапляли в нове, чужинецьке оточення, все ж таки ще досить довгий час живуть вони давньою спільною традицією, розробляють у своїй мові винесені з прабатьківщини зародки і розвиткові тенденції останньої спільної доби.

5. З тої першої, ще діялектичної доби винесла українська мова такі важніші свої признаки, що вже тоді вирізняли її як діялект праслов'янської мови від інших таких діялектів в окрему діялектичну одиницю..."

Академік Смаль-Стоцький подає ці ознаки на основі порівняльної аналізи слов'янських мов, зокрема староцерковно-слов'янської, докладно зупиняючись на елементах вимови шелестівок, дифтонґів, голосівок, закінчень і т. д.

І далі визначний мовознавець пише:

„6. Аж згодом слов'янські племена формують свої тісніші державні утворення, індивідуалізуються, починають жити своїм окремішним духовим життям та творити і в мові нові, свої власні закони. Так в IX ст., з появою Русів, з заснуванням в Києві держави Русь, починається історичне і окремішне культурне життя цих східно-слов'янських племен, що з часом об'єдналися в своїй державі Київської Руси в один народ...

7. Із спільного державного і культурного життя виникає потреба мати свою спільну мову. Не стала нею мова жодного з названих племен, а мова староболгарська, що прийшла на Русь з Болгарії разом з християнством і староболгарськими церковними книгами. Тим природний розвиток мови названих племен у спільну національну мову заломився. Але беручи до уваги, що різниці між тодішніми слов'янськими мовами були ще невеликі, мова староболгарська як церковна мова на Русі з порученою, цебто українізованою своєю вимовою не відчувалася як зовсім чужа і могла легко стати спільною мовою. „Словеньскь азькь и роуськый єдинь", – каже наш літописець, виправдовуючи цей історичний факт...

11. Річ ясна, що „руська" (українська) мова, щоб служити своїм новим завданням, мова друкованої книжки, яка шукала якнайбільшого збуту, мусіла зробитися більш доступною геть усім верствам народу: вона мусіла, з одного боку, наблизитися до звичайної, поточної, „простої" мови „людий посполитих", з другого – вона збагачується вищою шкільною освітою і в школах все більше удосконалюється... У ній помічаємо ще також досить значний вплив польської мови, бо Русь жила тоді в державному зв'язку з Польщею... Нові складові її елементи – мова „проста людий посполитих" і польський вплив – збігаються з дотеперішньою письменною мовою (переважно канцелярською) , головно через школи, досить гармонійно докупи, так що в писаннях Вишенського, Ставровецького, Ґалятовського, Радивиловського, Самовидця, в комічних інтермедіях, великодних і різдвяних віршах і т. д. видна вже в ній досить значна одностайність і унормованість... В історичних високопоетичних козацьких думах, у віршах Мазепи і всяких анонімних віршах бурсаків-поетів і народних піснях взагалі вона так вироблена і вигладжена, що мова „Енеїди" Котляревського (1798) не є нічим новим, тільки дальшим продовженням розвиткових тенденцій тієї нової літературної мови української, що її початки сягають аж до XVI ст...

Великий розмах розвитку цієї нової української літературної мови трохи ослаб, відколи багато українських вчених і знаменитих письменників, як Епифаній Славинецький, Арсеній Сатановський, Дамаскин Пртицький, Симеон Полоцький, Гаврило Домецький, Степан Яворський, Дмитро Ростовський, Теофан Прокопович та ін. з України перейшло в Московщину. Туди вони понесли вищу освіту, там залюбки читалися їхні твори, а мова українська стала повитухою при народинах нової московської письменної мови. Але для української мови вийшла з того ще й та шкода, що зі зростом політичної сили Московщини і на Україні дехто з письменників почав пристосовувати свою мову до московського типу... Від того часу українська мова розвивається далі тільки в друкованих книгах „униятських" письменників і в униятських школах...

13. В новочасній літературі, почавши від знаменитої гумористичної епопеї української – „Енеїди" Котляревського, з новими предметами тієї літератури, ворушили всіма струнами людського чуття, знання і свідомости, в мистецькій оправі великих талантів, як Шевченко, Куліш, Федькович, Франко, Олесь, Леся Українка, Квітка-Основ'яненко, Марко Вовчок, Нечуй-Левицький, Коцюбинський і багато-багато інших змогутніла здібність українського слова, поетичного і прозового, протягом XIX ст, до виконання найвищих завдань служби народові, красоті і правді...".

Петро Часто

Боротися, поки сонце зійде!

Український публіцист з Пряшівщини Юрій Бача розповідає про тяжке становище русинів-українців Словаччини, які без активного опору будуть цілком позбавлені своїх традицій, можливостей культурно-освітньої праці, а врешті – своєї національної ідентичности. Останнім часом словацька влада шаленими темпами денаціоналізує цю національну меншину, тому так важливі спільні зусилля всіх, хто якоюсь мірою може посприяти збереженню цієї гілочки українського народу та її багатої народної культури.

Уже понад десять років Словаччина, нібито демократична держава, запевняє, що створює рівноправні умови для розвитку життя свого народу і всіх національних меншин (далі – НМ), тим часом на практиці веде справу до ліквідації тих меншин. Відразу після 1989 року Словаччина зменшила суму грошей на культурно-освітню діяльність для української НМ майже наполовину.

Оскільки українці Словаччини належною мірою не опротестували той виразний ліквідаційний крок держави щодо нашої НМ, державні органи ішли далі в цьому напрямі. Згадати хоча б закон про мову, про двомовні написи, закон про закордонних словаків, згідно з яким рееміґрант-словак має цілу низку пільг у Словаччині, а рееміґрант русин-українець не має жодної.

Позбавлена державної підтримки, культурно-освітня діяльність українського населення помітно занепадала. Згадаймо ліквідацію Українського національного театру (єдиного українського професіонального театру у світі поза Україною!) та його Піддуклянського українського народного ансамблю, згадаймо обмеження, а тоді й повну ліквідацію нашого єдиного журналу „Дружно вперед", який понад 45 років віддзеркалював культурно-національне життя нашого населення, значне зменшення (з 16 на 4 чи 6 сторінок) та перехід на двотижневик єдиної нашої тижневої газети – „Нового життя", обмеження єдиного нашого дитячого журнальчика „Веселка", повне ліквідування неперіодичних видань, повне припинення видавання художніх творів наших письменників, обмеження, відтак – майже цілковите ліквідування єдиної організації нашої громади – Союзу русинів-українців Словаччини. Наша „демократична" держава довела фінансування нашого культурно-національного життя до такого стану, що минулого року Президія СРУС прийняла постанову про звільнення з праці останніх п'ятьох працівників організації.

На жаль, є серед нас навіть такі, хто схвалює таку політику держави, бо з того, що відібрали від русинів-українців, дещо перепало так званим „політичним русинам", які намагаються довести, що не мають нічого спільного з українським походженням, з історією, культурою, з нашою вірою, обрядом, літературою. Їхнім завданням є повна деукраїнізація русинів-українців Словаччини.

Коли б представники українських організацій активніше домагалися своїх прав і виділених для нас грошей, то були б їх дістали скоріше і більше, а контрольні органи були б кількома роками раніше помітили, що гроші, виділені для нас, ідуть не нам. Та ми корилися і мовчали. Поет Дмитро Павличко свого часу написав: „Побачила свиня кусень сала і сказала: 'Як добре, що мою родину та вирізують на солонину' ". Отже, зовсім можливо, що й тепер якась свиня радіє, бо ліквідують, - покищо! - не її, а лише її родину.

Не кожна людина завчасно помітить наближення катастрофи і не кожній однаково лежить на серці справа нашого життя і смерти. Чимало наших діячів вже давно остерігали перед небезпекою. Бо для того, щоб дізнатися, що перед нами – відро дьогтю чи відро меду, не обов'язково треба випивати повне відро. Досить вмочити палець і трохи лизнути. Отже, і ми (передусім Союз русинів-українців Словаччини) не мусіли чекати аж до часу ліквідування останньої школи, до повної словакізації наших церков та знищення нашого обряду, до перелицювання нашого національно свідомого єпископа-мученика Павла Ґойдича на словацького єпископа та словака, на звільнення з праці останнього працівника та останнього редактора останньої нашої газети чи дитячого журнальчика.

Дещо з втраченого можна ще повернути та зберегти. Ми ще маємо можливість отямитися, порозуміти свою трагічну долю, усвідомити потребу єдности та активної спільної боротьби за життя всієї нашої національної меншини, тобто і католиків, і православних, і русинів, і русинів-українців, і українців, і тих, які вважають себе „русскіми". Всі разом маємо активно дати знати про себе, про своє тут, в Карпатах, історичне життя, про нашу багату народну культуру.

Наше національне життя (а його складовою частиною мусить бути економічне, суспільно-політичне, загальнодемократичне життя всіх громадян країни) залежить від доброзичливого ставлення словацької держави до меншин, які живуть на цій своїй території понад тисячу років.

По-друге, мусить бути таке саме доброзичливе ставлення України до тих частин свого народу, які з нелегкої історичної долі були змушені жити у сусідніх, або й зовсім чужих державах іншого народу. Але й також мусить змінитися й наставлення самої української меншини, самого населення до своєї історії, культури та сучасного життя, щоб унеможливити наш повний занепад.

Останнє кохання гетьмана Івана Мазепи

У травні нинішнього року в Італії відбувся семінар, присвячений життю одного з найвидатніших гетьманів України Івана Мазепи. У семінарі брав участь професор Єврейського університету в Єрусалимі Вольф Москович. Тема його досліджень – любовні листи Мазепи до Мотрі, доньки судді Кочубея, і правда про романи гетьманг (які так смакують російські історики). Коли Мазепа відмовився воювати на боці Петра Першого, а прийняв бій під Полтавою на боці шведського короля Карла XII, то гетьмана і його наближених оголосили зрадниками російського народу, і історики – чи за наказом чи з власної упередженности – дали волю словесному брудові. В особистих архівах Кочубея було виявлено листи гетьмана до Мотрі. В архівах немає листів Мотрі до Мазепи, але, судячи з того, що написано в листах Мазепи, вони були. Скоріше всього їх не віддав сам Кочубей, аби не ускладнювати життя доньки. У професора Вольфа Москвича взяла інтерв'ю з цієї теми Світлана Глаз.

Портрет І. Мазепи невідомого художника (початок XIX ст.).

– Професоре, чим цікаві листи сьогодні?

– Вперше їх було оприлюднено в XIX столітті. Це приклад любовного листування кінця XVI початку XVII століть. Такий стиль був притаманний вищим верствам аристократії України, Польщі і всієї Европи, до яких, безперечно, належав Іван Мазепа. Я говорив про це в Італії, і тепер читачам „Свободи" маю намір показати Мазепу в іншому світлі. Адже ходить безліч леґенд про його інтимне життя, і цей роман, який шокував сучасників Мазепи, не був першим в його житті. Відомо, що він був офіційно одружений двічі, дітей у нього не було, і мав, окрім Мотрі, ще кілька зв'язків з жінками вищого світу. В основному з польської шляхти. Але випадок з Мотрею – поза всіма коханками. Російські історики стверджують, що він був тираном, але це не так, хоча мав все, чого бажав. Самі ж листи мають певну динаміку: перші п'ять – він кохає і вірить у кохання Мотрі, з шостого листа постає бажання повернути дівчину в палац до Батурина, і в останніх – страждання і вина, що не може запропонувати своїй „голубочці" шлюб. Листи цікаві як приклад стилістики української мови того часу. Майже не залишилося особистих листів XVI–XVII століть, написаних мовою спілкування того часу і, особливо, так званого любовного листування – зі застосуванням епітетів, метафор, звертань, порівнянь з образами, що були типові для оточення гетьмана.

– То нашим сучасникам читати їх непросто?

– В листах Мазепи багато польських слів і термінів, застарілих для нас з вами висловів і слів української мови тих століть. Але зміст їх не можна не зрозуміти. З приводу вживання Мазепою польських слів багато суперечок і сьогодні – яка ж мова для Мазепи була основою – українська чи польська? Про те, що він мав можливість залишитися жити за кордоном, зокрема в Польщі – відомо, але Мазепа повертається до України.

– Розкажіть про історію цього листування.

– Події, про які йде мова, відбувалися в 1704 році. Двома роками раніше у Мазепи померла дружина. А згодом до вдівця прийшло справжнє велике кохання, і нічого особливого в цьому не було б, якби не дві обставини: вік закоханих та рідство. Обраницею гетьмана України стала Мотря – донька його правої руки, державного судді Кочубея. Їй минав 15-ий рік, а Мазепі – 71-ий. До того ж, гетьман був хрещеним батьком Мотрі.

Іван Мазепа вчився в Києво-Могилянській академії, в єзуїтському коледжі в Польщі, був пажем при королі Яні II Казимирі у Варшаві, вивчав артилерійську справу в Голяндії, відвідав Італію, Німеччину, Францію. Він володів кількома мовами, в тому числі латинською. Належав до челяді короля Польщі, був близьким другом шведського короля Карла XII та Петра Першого. Своїм політичним та дипломатичним хистом підніс авторитет Гетьманщини. Мав необмежену владу, повагу оточення і довіру українського народу, для незалежности якого зробив багато (саме за часів правління Мазепи Україну вперше було проголошено самостійною і незалежною державою), мав немалі скарби, які використовував для будівництва православних храмів не лише в Україні, культурних та освітніх інститутів, знався на музиці, літературі, мав привабливу зовнішність.

Історики засвідчують, що нічого не було дивного в тому, що в Мазепу закохалася юна Мотря. Про неї до нас дійшло небагато відомостей. На жаль, не збереглося жодного її портрета і про її надзвичайну красу говориться лише у спогадах очевидців та листах самого Мазепи. Їх збереглося дванадцять. Вони сповнені слів кохання, ніжности, страждання і туги, від того, що не може з нею одружитися. Мотря уміла читати і писати, могла вести бесіди, а головне, про що говорив сам Мазепа, ніхто не розумів його так, як ця дівчина. Здавалося, що і думки його вона вміла читати. Закоханий гетьман був безмежно і безтямно, готовий на все заради Мотрі – посилав дівчині в дарунок книжечки, намисто, діямантові персні і просив нічну сорочечку, яка торкалася „біленького тільця", пасмо волосся, яке пахло сонцем, польовими квітами. Мотря також захопилася Мазепою, людиною вельми шляхетною, ерудованою, красивою навіть у старості. Коли і як прийшло до них це кохання, – а з боку Мазепи, як свідчать листи, це не була примха вседозволености, – сказати тепер важко, адже Мазепа і Кочубей, крім службових стосунків, мали і приятельські. А коли народилася Мотря – стали кумами. Отже, дівчина росла на очах Мазепи. І в якусь мить він збагнув, що перед ним не донька-хрещениця, а жінка, яка хвилює його своєю ходою, поставою. Усмішка і погляд її бентежили душу і чинили приємний біль у серці, викликали зовсім інші почуття, ніж родинні. Мазепа кинувся у їх вирій, не помічаючи глузування (хоча хто б посмів глузувати і перечити гетьманові), посмішок і неординарности самої ситуації. Адже якщо Кочубея і його непокірну дружину можна було примусити не перечити володарю держави, врешті-решт, купити, то перед законами Церкви гетьман був безсилий. Мотря втекла з батьківської оселі і якийсь час перебувала в палаці Мазепи в Батурині. Скільки це тривало – добу, кілька днів чи місяць – свідчень немає, але незабаром – що стало тому причиною, теж невідомо – Мотря повертається в маєток батьків, де її ізолюють від зовнішнього світу, світського життя і особливо – від стосунків з Мазепою.

Мабуть, гірше за всіх було Кочубеєві. По-перше, в силу свого становища він повинен був продовжувати спілкування з Мазепою, по-друге – про зв'язок його доньки і гетьмана стало відомо не лише оточенню, а й широким верствам населення, і третє – найголовніше – як після цього бути з Мотрею і її заміжжям? Адже на той час це було важливо. Історики взагалі говорять, що цей зв'язок носить відтінок сенсаційности – не часто державні особи дозволяли собі такі романи. За кого і коли Мотря вийшла заміж, в архівах Петра Першого в Москві, а саме там зберігаються оригінали листів Мазепи та інші свідчення про численні романи Мазепи, жодних відомостей немає. Відомо лише, що Мазепа брав активну участь у влаштуванні особистого життя Мотрі і, як засвідчують листи, навіть радив їй піти до монастиря. Кочубей скаржився на ситуацію, що склалася навколо його родини, і запитував у листі до Мазепи, чи було таке ще з кимось, хто перебував на службі у державного володаря? „Горе мені, нікчемному і всіма заплюваному. Затьмарився світ очей моїх і навколо мене – сором", – писав він. На це всесильний і могутній гетьман відповів, що всі неприємності – від сварливої жінки, на яку слід би накласти вуздечку як на непокірну кобилу.

– Чи можна навести кілька листів?

– Лист перший: *„Моє серденько, мой квете рожаний! Сердечне на то я болею, що недалєко од мене єдєш, а я не могу очець твоїх і лічка бєленького видеть. Через сіє пісмічко кланяюся і цілую любезно".* Трохи пізніше: *„Ваша мілость за зле на мене маєш, іже ваша мілость при собі не задержалем, але одіслалем додому. Уваж сама, що б з того виросло? Першеє, щоб твої родичі по всім світі розглосили, що взяв у нас дочку уночі ґвалтом і держить у себе місто подложниці. Другеє причина, же державши вашу милость у себе, я би не могл жадною мірою витримати. Та і ваша мілость также. І мусіло би між собою жити так, а потом пришло би неблаголовеніє от церкві і клятва – жеби нам с собою не жить".* Далі: *„Моє сердешне кохання! Прошу рач зі мною побачитися для усної розмови. Коли мене любиш – не забувай, коли не любіш – не споминай... Пришли намисто з шиї своєї прошу. Моє сердечко, уж ти меня ізсушила красним своїм лічком..."*. У п'ятому листі Мазепа пише, очевидно, відчувши холодність у ставленні до нього юної коханки: *„Моє серце коханє! Сама знаєш, як я сердечно, шалене люблю вашу милость. Ще нікого на свєтє не любив так. Моє б тоє щастя і радость, щоб нехай їхала да жила у меня. Тилько ж я уважил, який конец того може бути і звлаща при такой злости і заєдлості твоїх родичов, любонько... А я, поки жив буду, тебе не забуду".* І відчуваючи близький кінець, в розпачі: *„Моє серденько, коханая, наймільшая, найлюбезнішая Мотроненько. Вперед смерті на себе сподівався, ніж такого в серце вашем отміні. Спомні тилько на свої слова, вспомні на свою присягу, вспомні на свої рученькі, которие мне непоєднократ давала. Же мнє хоч будєш за мною, хоч не будєш, до смерті любіть обіцяла. Вспомні на остаток любезную нашу бесіду, коли єсь бивала у меня на покою... А я кохати тебє не перестану на злость своїм ворогам".* Останній, дванадцятий лист: *„Моя сердешная, коханая Мотренько! Поклон мой отдаю вашей милости, моє серденько, а при поклоне посилаю вашей милости гостинци: книжечку і обручек діямантовий. Прошу тоє завдячно прийняти їх, а мне в любві своєй неоменно ховати нім, дасть Бог, з ліпшим привітаю. За тим цілую в уста коралові, ручки біленьки і всі члонки тільця твого біленького, моя любенько коханая".* На прикладі цих уривків видно і стиль любовного листування, і те, як розвивалися події цієї романтичної історії.

З приводу останнього роману Мазепи дослідник життя володаря України С. Соловйов писав, що Мазепа просив у батьків Мотрі її руки, знаючи, що це неможливо за законами Церкви, і тим самим виказував своє зверхнє ставлення до оточення. Ще один знавець життя Мазепи – Федір Уманець стверджує, що ставлення гетьмана до Мотрі Кочубей не відповідало загальним нормам моралі, однак у цих взаєминах не має й натяку на розбещеність.

– Так хто ж насправді Мазепа – геніяльний правитель, чи розбещена особа, наділена необмеженою владою?

– Йдеться про людину, яка мала найкращу освіту в східній Европі, поважну при шведському, польському і російському дворах. Це був час, коли Росії були потрібні саме такі люди, і їх постачала Україна. Що сталося з ними, ми знаємо. Мазепа помер втікачем у Бесарабії. Що стосувалося його особистого життя, то в новому фільмі Ільєнка Мазепа після Мотрі має інтимні зв'язки з її матір'ю. Це недалеко від правди, бо Кочубея попереджували, що сперечатися з гетьманом немає сенсу, бо той має таку владу, що як схоче, то й дружину відніме.

– То ким був Мазепа?

– Передовсім, звичайною людиною. Мені ж хотілося просто розповісти про те, що, можливо, не всі знають, – про велике кохання великого гетьмана як звичайної людини.

Його працю не знецінив час

Серед тисяч імен і тисяч наукових, літературних та мистецьких спадщин, які за останніх десять років повернулися в лоно рідної культури, належиться назвати соціолога, історика літератури, письменника і критика, шевченкознавця, самовідданого громадського діяча Павла Богацького, який після Другої світової війни і до самої смерти в 1962 році жив з родиною в Австралії. Про його плідну діяльність нам приємно згадати ще й тому, що він був не лише передплатником „Свободи", але й одним з її постійних авторів. Нещодавно у Сіднеї побачила світ „Мала літературна енциклопедія" Павла Богацького, рукопис якої разом з багатьма іншими пролежав без руху понад 50 років. Видання спонзорувала Фундація українознавчих студій Австралії. Щоправда, книжку видано накладом лише 400 примірників, і всіх їх Лев Богацький, син дослідника, відіслав в Україну і до українських громад в інших країнах. А один примірник – до редакції „Свободи". Цей справді цінний словник-довідник літературознавчих термінів заслуговує на перевидання значно більшим тиражем, оскільки був би корисним в кожній українській школі.

Нижче вміщуємо коротку біографію Павла Богацького.

Павло Богацький

Павло Богацький – журналіст, редактор, письменник, пластун, професор, учасник Зимового Походу, дійсний член НТШ, столичний отаман за Директорії.

Народився 4 березня 1883 року в місті Купені, Кам'янець-Подільського повіту в родині священика Олександра Богацького. Вже у школі редагував революційний часопис „Проба сил", за що його виключено з 5-ої кляси в грудні 1903 року. Відтак вступає в офіцерську школу в Вильні і закінчує її в 1906 році в ранзі підпоручника. За революційну діяльність відсидів п'ять з половиною місяців у київській тюрмі.

1907 року стає редактором журналу „Українська хата", майже самостійно втримує цей місячник від 1909 до 1914 року, коли царська цензура закриває журнал, а Б. Богацький опиняється в Сибіру – аж до вибуху революції 1917 року.

В Українській Республіці займає посаду столичного отамана. Коли Директорія залишила Київ, бере участь у боях корпусу Січових Стрільців. В 1920 році П. Богацький з урядом України переїхав до Варшави, де разом з Ол. Суліковським редагував щоденник „Українська трибуна". Весною 1922 року управа Українського комітету в Празі запрошує його до Праги, де став членом редакції журналу „Нова Україна", а згодом – одним з керівників „Селянської спілки". В 1929 році стає членом Українського соціологічного інституту в Празі, де керує кабінетом шевченкознавства. Тут має змогу присвятити більше часу науковій праці і видає декілька розвідок й есеїв.

За наукові праці був Павло Богацький іменований Почесним доктором соціології, був дійсним членом Філологічного товариства в Празі та членом Бібліологічної комісії Наукового товариства ім. Шевченка у Львові. П. Богацький вклав багато творчих зусиль в дослідження текстів Тараса Шевченка. Писав щорічні бібліографічні огляди нових праць про Тараса Шевченка і нових видань його творів. Ця велика праця на жаль, пропала під час Другої світової війни, як і „Історія критичного видання творів Тараса Шевченка". Лише частина цього твору під назвою „Кобзар Т. Ш. за сто років" була надрукована в „Українській книзі" (1942) і появилася окремою книжкою.

В часі Другої світової війни приїхав П. Богацький до Німеччини, спершу до Берліна, де працював при „Українському віснику", пізніше – до Баварії, до Мітенвальду, де учителював в Учительській семінарії та почав працювати над „Малою літературною енциклопедією".

Під кінець 1949 року П. Богацький і його дружина Валерія еміґрують до Австралії, де вчений якому вже тоді було 66 років, стає до праці в сталеварні. В Австралії він до самої смерти був співробітником „Вільної думки", продовжуючи працювати над „Малою літературною енциклопедією".

Ось що свого часу написав український науковець Володимир Січинський про „МЛЕ" П. Богацького: „Це є оригінальна й дуже цінна літературна праця, особливо потрібна для українських шкіл та курсів на еміґрації".

„Услід за тисячами ніг..."

Пам'яті Олега Штуля-Ждановича (1917–1977)

„Так радісно тримать твої долоні
У цій кімнаті, де в низькім поклоні
Схилились айстри на овальний стіл...
Та ледве прийде кликане і ждане,
Ти кинеш все, щоб на гучні майдани
Піти услід за тисячами ніг...".

У цих рядках безсмертної поетеси Олени Теліги, присвячених Олегові Штулеві-Ждановичу, схоплена найістотніша скрижаль душі Олега. Тут і серпанок лагідности, ніжности, і разом з тим – відвага йти на поклик революції в обороні прав Батьківщини.

Призначення вело його крутими шляхами і випробуваннями, поки привело на велелюдний майдан. З Овруччини воно завело Олега на Сарненщину і Ковельщину, потім – до духовної семінарії в Крем'янці, до Варшавського університету. Під кінець 1941-го він прямуватиме разом з Телігою, Ольжичом та іншими патріотами до Києва. Опісля Олег був вояком у збройній боротьбі з окупантом, а чудом вирвавшись з німецького концентраку, перебував деякий час в Австрії і в 1948 році прибув до Франції, на „гучний майдан" української культурно-політичної праці. Вона залишила незатертий слід в історії українського визвольного руху.

З часом його прибуття до Франції в 1948 році пов'язані мої молодечі (я мав тоді 26, а Олег – 31 рік) спомини. Був я тоді студентом у Нансі і проходив промислове стажування. Олег, прибувши до Нансі, відшукав мене за допомогою полковника Петра Закусила, що вже 15 років проживав у цьому великому французькому місті. Радість з несподіваної зустрічі була така велика, що ми проговорили цілу ніч. Я мав точні вісті про загиблого в 1943 році його брата Василя, а Олег розповідав мені про радощі й горе Києва на переломі 1941 і 1942 років. Кілька днів згодом Олег одержав працю в місцевій металюргії, але невдовзі український Париж вирвав його звідти і забрав до себе.

На нього чекали в Парижі українська друкарня та її тижневик „Українське слово", зруйновані з початком німецької окупації в червні 1940 року. Український Народний Союз поставив їх на ноги перед війною і вони вірно служили українській визвольній ідеї. Тепер треба було все відбудовувати. Взялися за це найсамовідданіші – Олег Штуль, Олександер Бойків, Любомир Гузар і Володимир Лазонівський. Вже під кінець того самого року почало виходити „Українське слово", а в першій половині наступного відкрила двері друкарня.

Крім відповідальности за газету – Олег був головним редактором – Організація призначає його своїм тереновим провідником в цій країні, і він успішно відбудовує, зміцнює і поширює її мережу. „Українське слово" стає органом ПУН, віддзеркалює політичну програму ОУН. На сторінках газети виступають найкращі пера української діяспори.

Коли в 1964 році помирає полковник Андрій Мельник, голова ОУН від 1938 року, Організація спонтанно вибирає на свого третього з черги голову, після полковника Євгена Коновальця і полковника Андрія Мельника, Олега Штуля-Ждановича. Паризький майдан стає всеукраїнським.

Часто стрічався я з Олегом на „рю дю Сабо", де він щоденно готував нові числа газети, редаґував матеріяли, писав статті до інших еміґраційних періодиків, листи до політичних друзів у ПУН.

Крицевою силою була сповнена душа Олега, але поставала вона перед співрозмовником лагідною і доброю усмішкою. Поетеса Марта Калитовська писала: „Що найбільше вражало під час зустрічі з редактором Штулем, це був теплий погляд його синіх очей, які завжди світилися усмішкою...".

Ця прикмета мала велику інтеґруючу силу: Олег не мав противників. Крім того, він володів даром аналітичного мислення і в трудних питаннях, в яких не був спеціялістом, розчленовував всю проблему до найпростіших елементів, і тоді висновок ставав очевидним. Він також був неперевершеним промовцем. Але не з тих, які вимахують руками на трибуні, щоб привернути на себе увагу авдиторії. Він підкорював і полонив щирим і мудрим словом.

Великий французький філософ Вольтер писав, що Україна завжди змагала до свободи. У XX ст. вона зокрема посилила цей змаг, а в його другій половині – приспішила. В унісон з патріотичними елементами українського народу в Україні бився пульс нашої еміґрації. За подіями в Україні Олег стежив з особливою увагою. У 60-их роках на сторінках „Українського слова" він кинув клич: „Лицем до Батьківщини!". Цей клич зробив різкий злам в настанові загалу української еміґрації. Почалися грошові збірки на передрук т. зв. захалявної літератури і для підмоги дисидентського руху. Вклад Організації у цьому секторі, Олега зокрема, був дуже великий і ще буде оцінений українськими істориками.

Хоч як Олег Штуль був відданий ідеї українського націоналізму і його носієві, Організації Українських Націоналістів, він не став засліпленим монопартійником чи оборонцем виключних позицій свого руху. Він мав дуже рідкісну рису толерантности і пошани до інакодумаючих, якщо вони стояли на плятформі самостійности і незалежности Батьківщини. Влучно це підкреслив проф. Володимир Янів, колишній ректор УВУ в Мюнхені, кажучи, що Олег Штуль вирощував у собі „політичного провідника спеціяльного типу, тактика якого полягала не у поляризуванні поглядів, а в злагіднюванні контрастів".

Добре знаючи науковий, політичний, культурний і громадський профіль редактора „Українського слова", проф. Янів писав уже після смерти Олега Штуля: „... Яка шкода для української культури, що Олег не міг іти шляхом, який йому призначав його талант (літературознавство, історія – ВМ). Але й навпаки: яка шкода була б для нашого громадського життя, якби Штуль не став, пройшовши шлях воїна, лідером поважної партії, що вийшла з динамічного руху української національної стихії".

На його похорон у Бавнд-Бруці в Нью-Джерзі 12 листопада 1977 року прибуло багато осіб із США і чисельні делеґації з усього українського світу. І не тільки з числа його однодумців, але і з тих гілок, які з Олегом боролися. У промовах на тризні відчутною була думка, що велич Олега Штуля-Ждановича – в його толерантності, у стійкості на полі ідеологічної борні з ворогом та у постійній журбі за українську молодь, яку він все спомагав і спонукував інших до цього.

Доводилось мені ще потім у дальших роках побувати на цвинтарі в Бавнд-Бруці, вклонитися пам'яті великої людини, дорогого приятеля і близького земляка. Кожного разу мене сповивав болючий сум за долю української людини в її складній історії. Тлінні останки батька Олега, о. Данила, спочивають на Байковому цвинтарі в Києві, його мами Антоніни – на Поліссі, брата Василя (Чорноти, партизанський псевдонім – ВМ) у невідомому місці великого лісу на Крем'янеччині, а Олега – у США. Вся історія української еліти є дуже подібною до історії родини Штулів.

Василь Михальчук,
Париж

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Пісні з джерел наснаги

ЧИКАҐО. – Знайомство з сестрами Тельнюк, доньками відомого українського прозаїка, поета, перекладача, літературознавця Станіслава Тельнюка, досить давнє. Фестиваль „Червона рута", дипломантками якого вони стали, остаточно окреслив професійний і творчий шлях дуету. Їхній стиль і манеру виконання одразу було визначено як елітарний. Вимогливе ставлення до репертуару, уважна праця над текстами триває і дотепер. Кожна їхня нова програма – новий щабель взятої висоти. Кожен їх концерт в Америці – це зустріч з молодою, талановитою Україною.

Леся Тельнюк – автор музики фактично до всіх пісень, які виконують сестри. І хоча спроба описати музику за допомогою слова – справа невдячна, спробуємо це зробити. Синтетизм музики Лесі Тельнюк – це наслідок аналізи людської душі, сфери емоційної. Це не просто принцип образотворення – це пошук істини, глибокий аналітичний розтин. Леся, як композитор, звичайно ж, іде за словом, за поетичним авторським дослідженням, але при цьому їй вдається уникнути звичайної музичної описовості. Відбува-ється спроба музичного мислення і співпереживання з автором тексту. Для своїх музичних композицій Леся Тельнюк вибирає вірші складних, глибоких поетів – Тараса Шевченка, Лесі Українки, Богдана-Ігоря Антонича, Павла Тичини, Ліни Костенко, Василя Симоненка, Василя Стуса, Івана Драча, Станіслава Тельнюка, Дмитра Чередниченка. Нова програма сестер Тельнюк „Жар-птиці" – це ще одна спроба зануритися в сферу підсвідомого злиття з символікою добра і зла, сліпоти і прозріння, щастя і тривоги, крику і спокою.

За своїм глибинним навантаженням концертна програма „Жар-птиці" є широкою і різнопляновою. В цьому мали нагоду переконатися слухачі, котрі були присутні на коцерті в Українському Національ-ному Музеї в Чикаґо, що відбувся 12 жовтня. Саме концертом сестер Тельнюк відкрилася музично-мистецька світлиця музею. Усі, хто побував на цьому концерті, були зачаровані співом та музикою Лесі та Галі Тельнюк. Емоційна, технічно розкута гра талановитого скрипаля Олексія Батьковського, випускника Київської музичної академії, органічно зливається з чистими голосами сестер.

Після концерту я мала розмову з Лесею та Галею Тельнюк.

– Раді знову вас вітати в Америці з новою програмою „Жар-птиці". Крім відомих вже слухачеві пісень, було виконано багато нових, складних за своїм музичним вирішенням компо-зицій. Модерна поезія - це щось нове для Вашої творчости?

Леся: „Давно було бажання спробувати використати якісь нові музичні фарби, відтінки у звуках, ритмах, інтонаціях, наповнити пісні новим повітрям, новими відчуття--ми. Модерна поезія дає цю можливість своєю розкутістю і викликає бажання домислити, дофантазувати. Коли наш батько Станіслав Тельнюк писав свій вірш „Жар-птиці", він просто створював його для своїх дітей, конкретніше – для „доні Галі". Він ніжний, трохи навіть казково містичний. Було бажання передати це музикою, спробувати втягнути слухача в своє емоційне поле".

– Ваша музика та виконання – це своєрідне послання людству. Ви хочете бути почутими?

Галя: „Без перебільшення - це сповідь. Ми завжди залишаємося самі собою. Усі вірші, використані нами, стають настільки персонально нашими, що самі автори здивувалися б, наскільки особистісно вони вже належать нам. І так відбувається з слухачами. І музика, і вірші вже мусять належати їм. Слухач приймає їх як данину, як істину, свою душевну суть, і потребу".

Леся: „Кожна людська душа, яка здатна реаґувати на речі справжні, вічні, здатна відгукнутися на справжню поезію, на слово. Вікового цензу у наших слухачів не існує. На наших концертах присутні люди різного віку, і кожен знаходить щось, важливе саме для нього".

– Отже, ви змушуєте замислитися, ставите запитання. А відповідь кожен дає сам собі?

Галя: „Немає людської душі, яка не ставила б перед собою питання: хто я? навіщо я живу? світ, який оточує мене, що це? Очевидно, що це найтяжче запитання. Цю граматику ми пробуємо осягнути протягом усього життя".

– Ваше формування як особистостей відбулося під впливом батьків?

Леся: „Наш батько з дитинства прагнув навчити нас по-справжньому розуміти поетичне слово, відчувати рими, чути музику вірша та його темпоритм. Я думаю, його наука не минула надаремно. Моя сестра Галя пише чудові вірші, а для мене є великою насолодою створювати музику до її поетичних рядків".

Перед сестрами Тельнюк лежить дорога до українських осередків США, Канади, Европи. Вони несуть пісенне слово з джерел наснаги. Побажаймо їм успіху!

Марія Климчак,
редактор радіопрограми
„Українська хвиля"

Українському народові – українську пісню

Молода творча організація „Мелодії України" запрошує на гастролі у США зірок української естради Тараса Петриненка та Тетяни Горобець. Наша організація створена з молодого покоління українців, яким не байдуже майбутнє України.

Тепер на українській сцені переважає російська естрада. З метою досягнення змін у цьому народилася ідея створення спілки „Мелодії України". Наші концерти проходитимуть під гаслом – „Українському народові – українську пісню!".

Українська молодь! Нам треба зараз подумати про те, яких патріотів ми готуємо нашому народові! Хто прийде за нами і які вони будуть?. Отож ласкаво просимо вас і ваших діточок на справжнє свято української пісні.

Дорогі батьки і діди! Ваше життя, сповнене героїзму та подвигів в ім'я нашого народу, нам не чуже і зовсім не байдуже. Ми просимо підтримки та допомоги. Дайте ваше благословення та добру пораду!

„Це – світ новий? Що він вартий?“

Сьогодні, 25 жовтня, минає 10 років від дня смерти однієї з найсвітліших особистостей України XX сторіччя. Цій надзвичайній людині Бог і прізвище дав відповідне – Іван Світличний. Як усе світле і чисте, він неминуче мусив стати жертвою безпросвітнього совєтського режиму, залишивши нам по собі сонячний слід своїх віршів. Та якби навіть він не написав ні рядка, саме життя його, його чесність, мужність і доброта – недаремно Василь Стус називав його „доброоким" – заслуговують на вічну пам'ять і любов сучасників і нащадків. Епіграфом до великої книги спогадів про Івана Світличного її упорядники взяли ці слова Семена Глузмана, також колишнього політв'язня: „... Жити поряд із ним було великою радістю. Щемкою радістю знати Мудрого, Учителя... Тому так часто я впадаю нині у смертельний гріх святотатської молитви: „Господи, чому Ти так рано забрав його, єдиного, лишивши тут, на цій гіркій землі, так багато мерзенних і дурних імітаторів та шахраїв...".

Пропонуємо нашим читачам поему Івана Світличного „Архімед", оскільки це, як пише Михайлина Коцюбинська, – „глибоко особистий твір: невільничі реалії лягли на Плужникову інтонаційно-ліричну канву, породивши щось дуже зворушливе – ліричну оповідь, опосередковану через відомий літературний твір".

Архімед

(За Плужниковим „Галілеєм")

Убієнним синам твоїм
І всім тим,
Що будуть забиті,
Щоб повстати
в безсмертнім міті,
Всім
їм
– Осанна!

Є. Плужник

Світ розверстий, бездонний –
Сніги і сніги...
І ні сонця на небі –
Віє, виє снігів'я.
Над імперією тайги –
Летаргія.
Все розвихрено навстіж,
Летить усе з вітром,
з гоном планети
Безбач все і вся з потрохами несе.
Хто ти? Де ти?
Ах, цей вітер:
Він завше такий – несе
Ностальгію по дому
і тобі, мов павук, твоє серце ссе;
Все вже звідане, все відоме,
і вночі, коли покотом гурт лежить,
Зек на зекові, хлялі, обдерті, –
Раптом зовсім байдуже мені:
Чи жить, чи померти.
Гей!
Владущі!
Вдоволені!
Всякі!
Ви,
Хто людьми – мов у карти,
Це ви творите щастя?
Це – світ новий?
Що він вартий?
Ви – образці?
Нехай.
Ну, а ми – не люди?
Всі ми – ви і вони – хто ми?
Homo sapiens? *
Homo ludens? **
Homo faber? ***
Яке ми homo?
Та й чи homo ми взагалі,
Коли генії і герої
Благоденство по всій землі
Кроплять братньою кров'ю?
Nihil hominum! ****
Страховидла!
Дикі монстри –
Остогидло!
Осточортіло!
Осто...
Осто...
Ніби світ –
стара мефістофельська гра:
Діють кат і жертва.
Друг, а з другом не може
без пут і ґрат.
Брат, а брата готовий зжерти.
Я мішух?
І тому лише сльози ллю,
Що мене за дроти, за ґрати?
Грішний, каюся, не люблю
Ні за цапову душу вмирати.
Не потрібно, звичайно, такої бридні,
В кого доля – пані вельможна,
А як в душу мені –
чоботиська брудні,
Доки можна?
І волаю я в простори крижані:
Я не вірую в правду пророчу,
Самогонного щастя не треба мені!
Самочинного раю не хочу!
К чорту всі ваші „c'est la vie"!
Чим я винен
Що в дурній моїй голові –
Рудименти звивин?
Що ви правите їх на рівні?
Убезпечуєте від збочень?
А вони – Хоми невірні,
А вони – не хочуть,
І не буде з них прямоти.
Тільки чом я радіти мушу,
Що колись за ті звивини
гнули хребти,
А тепер – тільки душу?
Тільки душу...
А в мене вона одна
Й та смішна
Чи химерна, вірніше:
Ні футболу їй, ні вина,
Все б їй музика,
Все б їй вірші...
А ще й серце!..
Серце!..
В епоху бур
Замість бубоном марш бити,
Замість міді мажорних сурм –
Все б любити йому, любити.
А його – під дих,
А його – в кулак,
А йому скалозуби – „Струнко!"
Тоскно так йому,
Гірко так!
Ні загибелі, ні рятунку...
І заходиться серце болем,
Стропи рвуться,
Здається, буцім
Чорне сонце встає футболом,
А його по мармизі – бутсом.
І самотньо-самотньо йому,
хоч плач,
Ніже слова людського –
Вінграновський, Костенко, Драч...
І нікого, нікого...
Я на нарах
за плетивом дроту і ґрат
Всім, хто брат мені, чуюся братом.
А на вищі – homo, товариш і брат
З автоматом.
Homo цілить
у мій кримінальний лоб
(c'est la vie, всі ми люди).
Цілить в серце крамольне і вперте.
Щоб – наповал, як команда буде.
Homo й сам – автомат.
В нім – мисливський азарт.
Він чекає на здобич,
Йому й друг – не друг,
йому родич – не родич.
Не здригнеться метка
по команді рука,
Серце школене не здригнеться.
Коли скажуть натиснути
сталь курка
По мішені чужого серця,
Юний homo азартом ловця горить,
І хіба він, той homo, винен,
Що не відає, що творить?
Знає: мусить, знає: повинен.
Бідний homo! А я?
Що той жаль?
Проте
Що, як болі мої і муки,
Що, як все це – не те, не те,
Чого спрагнуть сини й онуки?
Прикро буде, коли в заповітний час
Скажуть мудрі, скажуть красиві
Нам, рокованим, всім:
– А вас не просили. –
Буде гірко, як дужі й здорові,
Спритні лицарі ширпотребу
Скажуть:
– Раю із сліз і крові
Нам не треба. –
Скажуть homo, двоногі брати,
Дуром-кайфом блаженні:
– А ідіть ви під три чорти!
Навіжені! –
Може ж бути так?
Може й так.
Але серце собі, не для homo
Викарбовує власний такт.
. . . .
Обливається серце кров'ю.
Люди-людоньки!
Що за час?
Але ж я – без зла,
Я – з любов'ю.
Ви ж були мені нерозлий-брати,
Я ж до вас без облуди,
Не резон мені шкуру свою берегти,
Барабана з неї не буде.
Ні, тюрма – не курорт,
ні, сидіти – не мед,
Та сиджу не для себе, для вас я.
Я – кровинка ваша,
Я – ваш повпред.
Alter ego!*****
Се моє щастя.
Не боюся
випробувань, іспитів, мук,
Я – заложник свободи-волі.
Без заруки вас всіх передушать,
як мух,
Із кістками з'їдять, без солі.
Це ж за те Стуси платять
готівкою борг
(C'est la vie?
Так було, й є, і буде!),
Щоб святині ви – свідок Бог! –
Пообплювували? Верблюди!
Десь для Плужників і Кулішів –
Пеклом стане їм спокій вічний,
Як для жертвенної душі
Копійчаної жаль вам свічки.
А Хохландія: скопом живі
Й мертві, падли, апостоли, юди.
І мов заповідь: c'est la vie,
Всі ми – люди.
Знову серце заходиться,
Гострий біль
На шматки по живому крає.
Серце, стихни, дурне!
Що тобі?
Хата скраю, ти чуєш?
Скраю.
Пощо страсті, коли кругом
Всі собою і світом горді,
П'ють амброзію-самогон
Мочеморди!
Серце, стихни, життя не спорт,
Обов'язок щоденний
Помпувати кров до аорт,
Поки цілі вени.
Світ – не пекло й не рай, –
Ширпотреб
У болотній мокрозі.
Але звідки цей дзвін?
На погреб?
Погреб!
Подзвін!
Подзвін.
Калатає розгойданим серцем дзвін
Від підйому і до відбою.
А по кому він?
Не по нас з тобою?
Не по нас?
Слава Богові, не по нас!
Не по нас, то по кому?
Вічний похорон, судний час
Від народження і до скону?
Варфоломіївська ніч гуде
У хаосі морознім.
Не сховатися. Як? І де?
Всюди – подзвін.
Бам! – братове, спите?
Не спіть!
Бам! – на сполох, рейкою.
Бам! Бам Бам! – на весь світ
Реквієм.
Бам! Барак скрипить, мов ковчег.
Бам! – а що, як на друзки?
Бам! Бам! Бам! – не втечеш
Від погребної музики.
Се по тих,
Хто втішається: ми – острови,
Материк не по нас, і Бог з ним.
Ми тихенькі, тихенькі,
Ми шепіт трави –
Подзвін!
Се по племені яничар,
Бездушних вірах,
По безвірних душах.
. . . .
По пречистих Стусах,
По Калинцях,
Мужніх Сахарових, Руденках.
Без почину і без кінця
Подзвін нощно і денно:
Хто вулканом кипить,
Хто, мов камінь, застиг,
Хто по вуха в лайні,
Хто в бронзі...
І по вас, і по них,
і по сих, і по тих –
Подзвін!
Розмивається материк,
Скелі падають у безодні,
А в душі – голосіння,
у серці – крик.
Подзвін! Подзвін!

Дні і ночі,
І ночі і дні.
І нема хати скраю.
З кожним позвоном я в мені
Невоскресно вмираю.
Серце!
В чому ти ловиш кайф,
І для кого твій сполох?
Схаменися та пошукай
Істин голих.
Раде б. Ніколи.
Час не жде.
Завтра – завтрішнє, а сьогодні
Поки дзвін –
і по кому він там і де,
Наливай ще по одній.
C'est la vie?
А не краще – сторч
Головою на дно безодні?
Доле, баста!
І не мороч голови.
Подзвін! Подзвін!
Та вгорі над тобою і мною,
Як грядущих віків повпред,
Оповитий віків таїною
Архімед!
Гей! Владущі! Карателі!
Та й скептики без страху й докору.
А ідіть ви всі до стоматері.
Бо, ви чуєте? – Є вона все-таки,
Точка опору!

* **Homo sapiens** – людина мисляча
** **Homo ludens** – людина, яка бавиться
*** **Homo faber** – працьовита людина
**** **Nihil hominum** – нікчеми
***** **Alter ego** – друге „я"

З латини

ФУНДАЦІЯ ПРИЯТЕЛІВ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНИ, ІНК.
THE FOUNDATION OF FRIENDS OF THE ENCYCLOPEDIA OF UKRAINE, INC.

71 Collinwood Road, Maplewood, NJ 07040 • Tel.: (973) 763-5667 • Fax (973) 378-3981

ФУНДАЦІЯ ПРИЯТЕЛІВ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНИ

Дирекція Фундації Приятелів Енциклопедії України висловлює глибоку подяку Шановним Жертводавцям за підтримку видань Енциклопедій Українознавства, Енциклопедії Української Діяспори, перевидання в Україні існуючих енциклопедій проф. Володимира Кубійовича та створення нової, великої всеохоплюючої 25-томної„Енциклопедії Сучасної України", якої перший том появився в цьому році і був схвально сприйнятий науковою та культурною громадськістю України та української діяспори. Видання ці служать як джерело неупереджених знань про Україну для її громадян та для всього світу. Вони повертають історії імена особистостей замовчуваних у радянські часи, подають об'єктивну інтерпретацію історичних подій та культурних надбань що також причиниться до відродження національної свідомости і скріплення сукупности українського народу.

Список Достойних Жертводавців ч. 4 за 2002-2001 і (1999-2000) рр.

Алиськевич Роман і Анна (50.00), Андріящук Стефа 50.00, Андрусяк Марія 25.00 (25.00), Антипів Ксеня (1,000.00), Базар Лідія (50.00), Байлак Роман і Анна 50.00 (50.00), Балабан Остап і Урсуля (100.00), Балтарович Юрій і Оксана 100.00, Банах Меланія 25.00 (30.00), Баранецький Адріян і Олександра 100.00, Баранецький Володимир і Христина 450.00 (150.00), Баранецький Микола і Христина 200.00 (100.00), Баранецький Мирон 100.00 (100.00), Бараницький Дмитро 10.00 (10.00), Бард Петро і Вірджінія (10.00), Біланюк Олекса і Лариса (100.00), Бігун Богданна-Надя 50.00, Бобчук Мирон і Анна (10.00), Богонович Роман (25.00), Бойко Андрій і Ірена (25.00), Боящюк Стефа 10.00, Бугай Ольга 20.00, Бучинський Богдан і Олена 100.00, Вальчук Володимир і Катерина 15.00 (20.00), Василів Василь і Зеновія 25.00, Витвицький Богдан і Богданна 50.00, Вінич Віктор і Надія 20.00, Войтович Андрій і Марта (100.00), Воловодюк Володимир і Катерина 50.00 (50.00), Волчук Оксана 20.00 (20.00), Волчук Роман 50.00, Волянський Олег і Людмила 20.00, Воронович Мирон і Анна 50.00, Гаєцька Ольга 50.00, Гайда Ігор і Рома (200.00), Гайдучок Богдан і Лідія 50.00 (35.00), Галів Микола і Люба 100.00 (100.00), Ганкевич Ярослав і Марія (50.00), Гафткович Іван і Надія 25.00 (25.00), Герасимович Роман 50.00, Герець Михайло і Анна 25.00 (25.00), Гнатейко Мирон і Ольга 100.00 (100.00), Гнатів Богуслава 100.00, Гординський В. 100.00, Гординський Роман (25.00), Городиська Іванна 10.00, Григорчук Наталія 100.00, Грицак Петро і Рея 25.00 (50.00), Гурський Петро і Ольга 25.00, Ґелета Ярослав і Богданна 50.00 (100.00), Ґелетканич Андрій 10.00, Ґеча Дамян 50.00 (100.00), Ґоліяш Степан і Надія 10.00, Даниш Богдан і Зеня 100.00 (100.00), Дейчаківський Микола і Надія 100.00 (100.00), Дейчаківський Орест (25.00), Джуль Павло і Ірена 1,000.00 (100.00), (в пам'ять д-ра І. Макаревича), Дзвіник Ярослав і Марія 50.00, Дзюба Корнель і Емілія (50.00), Дурбак Марія (25.00), Дячук Володимир і Уляна 50.00 (100.00), Закопаний М. 5.00, Захаріясевич Катерина 200.00, Захаріясевич Марія 100.00, Захаріясевич Орест 100.00, Змий Евген і Наталія 200.00 (100.00), Іванів Наталія 50.00, Іванчишин Василь і Ірена 50.00, Івашків Евген і Евгенія 100.00, Кавка Володимира 20.00 (25.00), Казевич Богдан і Лідія 25.00, Качай Ярослав (25.00), Квіт Зиновій (15.00), Кебузінський Юрій 50.00, Кміцікевич Олександер і Еймі 100.00, Китастий Петро і Лідія 7.00 (7.00), Кмета Надія 25.00, Кобрин Атанас і Катерина 135.00 (10.00), Козак Ярослав і Калина 50.00, Козбур Тарас і Оксана 50.00, Колінко Оксана 25.00 (25.00), Коляса Теодозій і Ірена 50.00 (50.00), Коновал Олексій і Марія 50.00, Косович Дмитро і Стефанія (50.00), Костик Сильвестер 35.00 (30.00), Костюк Теодор і Олександра (20.00), Крамарчук Богдан і Лідія 50.00, Крупа Теодозій і Любомира 50.00 (50.00), Кузик Володимир 100.00, Кузьма Орест і Оксана 25.00 (50.00) Кулинич Мирослав і Зеновія 25.00 (25.00), Курилко Любомир і Дарія 150.00 (100.00), Кушнір Лев і Ірена 50.00 (50.00), Лабунька Ілля 20.00, Лазарчук Роман (20.00), Лесейко Іван і Михайлина (25.00), Лисняк Володимир і Ляриса 100.00, Ляшевич Лідія 100.00 (у св. п. Ореста і Мирона Баранецьких), Максимович Роман і Анна 50.00 (50.00), Мельник Мирон і Христина 100.00 (100.00), Мельор Роберт III і Уляна 50.00, Мілянич Ростислав і Галина 50.00 (25.00), Мостович Леонід і Оксана (25.00), Мрилоцька Люба 25.00 (50.00), Муляк-Яцківський Аркадій 1,500.00, Нагірний Михайло і Марія 20.00, Назаревич Волтер 100.00, Несіна Олена 100.00 (50.00), Никифорук Василь 50.00 (50.00), Оберишин Ярослав 100.00, Обушкевич Тетяна (50.00), Огаренко Людмила 20.00 (15.00), Олесницький Юрій 100.00 (100.00) (у св. п. Остапа і Ярослави Олесницьких), Ортінський Михайло і Елліс 15.00, Питльований Володимир і Дженні (15.00), Плешкевич Богдан і Ірена 10.00, Попович Орест 100.00, Порайко Осип і Стефанія (500.00), Почтар Яремія і Міллі (25.00), Прокоп Мирослав і Люба 200.00 (200.00), Рак Володимир 100.00 (100.00), Рак Оксана (100.00), Роспутько В. 5.00 (5.00), Рейнарович Тетяна 50.00, Рудик Марта 30.00, Русин Юрій 25.00, САМОПОМІЧ Кредитової Кооперативи: Балтимор 100.00, Нюарк (100.00), Нью-Йорк 150.00, Свінчук Михайло і Елізабет 15.00 (15.00), Семанишин Марія 50.00, Сендзік Віра (50.00), Сєрант Іван і Стефанія 50.00 (100.00), Сидорак Ярослав і Оксана 100.00 (100.00), Скірська Анна 10.00, Склепкович Олег і Таня (50.00), Скрибайло Степан і Марта 200.00, Слиж Володимир і Богданна 50.00 (25.00), Слюсарчук Атанас і Зореслава (50.00), Смик Роман (1,000.00), Сольчаник Андрій і Ірена (200.00), Сольчаник Мирослав і Люба Копійчук 25.00, Сочинська Анастазія (50.00), Стахів Денис і Мира 25.00 (2), Стебельська Лідія 50.00 (100.00), Стебельський Мирон і Олександра 50.00 (25.00), Стефанівський Юрій і Люба 50.00, Стецьків Евген 50.00 (100.00), СУМА Йонкерс Кредитівка 500.00, Тимяк Сидір і Марія 50.00 (50.00), Титла Богданна 50.00 (100.00), Ткачук Богдан і Ореста (50.00), Трембіцький Володимир і Ярослава 200.00, Трухлий-Здорик Фундація 500.00, Трухлий Юрій (2,000.00), Тупицький Волтер 25.00, Турченюк Богдан і Христина 100.00 (100.00), Українська Американська Координаційна Рада 1,000.00, Українська Православна Кредитова Кооператива – Нью-Йорк 150.00 (100.00), Ференцевич Роман 25.00, Фецович Богдан і Ольга 100.00, Фіцалович Лідія 50.00, Фіцик Волтер 10.00, Фольварків Оксана (250.00), Хімяк Петро (15.00), Ходновський Нестор 25.00 (25.00), Храплива Марія 50.00, Худяк Стефанія і Ольга 50.00, Царик Теодор і Тереса 50.00, Цегельська Марта 50.00, Цегельський Михайло і Ірена 50.00, 500.00 (у св. п. С. Вороха), Цибрівський Роман (25.00), Шанта Марія 25.00, Шебунчак Богдан і Софія 50.00, Шепарович Марія 20.00, Шийка Антоніна (в пам'ять Василя Шийки) 25.00 (10.00), Шиприкевич Марта (25.00), Шкільник Володимир і Надія 50.00 (100.00), Школяр Еміль і Тереса 5.00, Шміґель Мирослав і Надія 50.00 (100.00), Юрчук Іреней і Оленка 25.00, Юськів Теодор 25.00, Яросевич Мирон і Дарія 25.00.

Всі датки на Фундацію Приятелів Енциклопедії України є звільнені від податку. Бажаючих підтримати ці важливі видання всенаціонального значення просимо виписувати чеки на:

FFEU (The Foundation of Friends of the Encyclopedia of Ukraine) і слати на адресу скарбника Фундації: Eugene B. Zmyj, 21 Andover Dr., Short Hills, NJ 07078.

Володимир Баранецький, голова **Евген Змий,** скарбник

ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ — КОМІСІЯ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ

повідомляє:

НА ПАТРІЯРШИЙ ФОНД ЗЛОЖИЛИ

Від 1–VIII-01 до 31-VII-02

	10,000 дол.	зі спадку бл. п. Деметрія Боболяка – Нюарк, Н.Дж.;
	6,000	прихід з дому в Нью-Йорку зі спадку бл п. Михайла Пирського;
	4,522.74	зі спадку бл. п. Юлії Вертипорох, Ст. Петерсбург, Фл.;
	2,875	додаток до спадку бл. п. о. Антонія Кучми – Тусон, Аріз.;
	600	дохід з винайму площі, яку подарував д-р Петро Пшик;
	500	Марія Віґделс (в пам'ять бл. п. Дарії Яримович);
	125	Ірена Чуміловська;
по	100	Адріян Долінський, Марія Іськів;
	50	Джекелин Апплебаум.

УКРАЇНСЬКЕ ПАТРІЯРХАЛЬНЕ ТОВАРИСТВО в ЗСА
Відділ – Баффало, Нью-Йорк
СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ НА ПАТРІЯРШИЙ ФОНД
(ФОНД СВ. СОФІЇ) ЗА 2001 РІК

	500 дол.	Українське Патріярхальне Товариство, Відділ Баффало;
	100	Бережницька Оксана;
	70	д-р Дякун Андрій;
по	50	Грещишин Лідія, д-р Ґіль Зиновій і Володимира; Марк Василь і Надія, Осадца Стефанія, Якубовська Ольга, Яремко Дмитро і Елсі;
	35	Бейгер Богдан і Христина;
по	30	Войчак Роман і Ірена, Душенко Ольга, Мохнач Михайло, Стасюк Маріян і Марта;
по	25	Бараницький Дмитро і Долорес, інж. Барицький Микола, Білоголовський Онуфрій і Галина, Блендоногий Михайло і Надія, Ганущак Богдан і Марія, Горбачук Іван і Марія, Грубяк Михайло, Дзюба Малина, Ільківський Дмитро, Іскало Марія, Левчик Микола і Дарія, Мандзій Текля, Мацьків Дмитро, Мороз Ігор і Христина, Паславський Микола і Тетяна, Пелех Михайло і Віра, інж. Салдит Михайло і Оксана, Сантарсієро Джан і Наталія, Скубіш Василь, Слободинська Ангелина, Цьолко Люба;
по	20	Борачок Ярослава, Бравн-Дзюба Христина, Гайдук Іван і Катерина, Ганицький Володимир, Головатий Любомир і Соня, Ґерега Марія, Дармограй Юрій і Леся, Дергак Зенон і Ярослава, Качмарик Іван і Оксана, Ковалик Розалія, Конотопські Роман і Магдалина, Коцай Михайло і Катерина, Крупницька Анна, Кулик Рут, Лащик Василь, Левицький Василь, Литвин Ярослав і Галина, Луковська Евгенія, Марчиха Олекса, Мосійчук Зеновія, Музичка Володимир, Ортинський Михайло і Аліція, Осташук Микита і Василина, Паращій Антоніна, інж. Пашковський Богдан, Петрович Катерина, Печончик Гнат і Софія, Пітолай Дмитро і Софія, Романишин Евген, Сайкевич Неоніля, Севенький Василь і Марія, Сташків Михайло і Катерина, Телюк Анна, Федик Роман, Ширий Іван і Анна;
по	15	д-р Лоза Уляна, Мороз Катерина, Шевчук Іван;
по	10	Бурда Анна, Васильківський Гнат і Катерина, Ващак Зеня, Воробель Григорій, Вуйцік Ангелина, Дроздовська Анна, Завадівська Домка, Заньків Анна, Заньків Мирослав, Івахів Михайло і Марія, Каца Денис і Маріянна, Кордупель Іван і Анна, Крупа Анна, Кудеравець Надія, Курляк Олекса і Анна, Матвішин Іван, Микитин Іван, Папіш Теодор і Галина, Петришин Андрій і Марія, Плотиця Пилип і Марія, Поліщук Петро і Анна, Пришляк Теодозій і Галина, Савуляк Михайло, Стоцуляк Петро і Ірина, Троян Марія, Триняк Василь, Уляк Тереса, Щербак Юрій, Юрків Текля;
	5	Осьмак Микола і Іванна.

Просимо ВП. Жертводавців і Збірщиків прийняти щиру подяку, а ними були: Оксана Бережницька, Онуфрій Білоголовський, Михайло Мохнач, Микола Паславський, Дмитро Пітолай і Євген Романишин.

Даток на Богословську Академію у Львові:
Українське Патріярхальне Товариство в Баффало 1,000 дол.

ДАТКИ В ПАМ'ЯТЬ ПОКІЙНИХ

На будову Патріяршого Собору УГКЦ в Києві
В пам'ять бл. п. ОЛЬГИ КІЛКО, Оксана Бережницька 20 дол.
на Патріярший Фонд: Дмитро і Марія Дранки 10 дол.
Ева Ковтало 10 дол.
Іван і Анна Кордупель 10 дол.

В пам'ять бл. п. МИХАЙЛА ТЕЛЮКА
на Патріярший Собор у Києві, Оксана Бережницька 20 дол.

В пам'ять бл. п. ВАСИЛЬКА ДУСАНІВСЬКОГО
на Патріярший Фонд, батьки Богдан і Софія Дусанівські 50 дол.

В пам'ять бл. п. ЗЕНОНА БОДНАРСЬКОГО
на Патріярший Фонд в II річницю відходу у вічність:
Марія Боднарська – дружина 50 дол.
Франя Боднарська – мама 25 дол.
Олена Хомин – теща 25 дол.

Товариство Свята Софія – Комісія Патріяршого Фонду – складає щиру подяку усім вельмишановним жертводавцям і збірщикам. Всі датки на Патріярший Фонд Товариства Свята Софія можна відтягати від податку:

IRS №. 23-7380645

Всі чеки просимо виписувати на:

St. Sophia Religious Association — Patriarchal Fund

та пересилати на адресу:

7911 Whitewood Rd., Elkins Park, PA 19027.

НОВІ ВИДАННЯ

Інвентар Шевченкового лексикону

Олег Ільницький, Юрій Гавриш. Конкорданція поетичних творів Тараса Шевченка. Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці і Видавництво Канадського інституту українських студій. 4 томи. Нью-Йорк-Торонто-Едмонтон, 2002.

Видання „Конкорданції поетичних творів Тараса Шевченка“ – факт історичного характеру, хоча б уже в тому сенсі, що це перше і, на сьогодні, єдине видання цього типу в усій сфері українознавства. Попри поширеність у світі подібних комплексних каталогів-конкорданцій, українські літературознавці, мовознавці та лексикографи ще ніколи не мали нагоди користуватися такого роду посібником.

Це видання повинно стати основою для якісно нової концептуальної дискусії про твори нашого найбільш відомого поета, яка мала б наблизитися до об'єктивного прочитання Шевченкових творів.

У „Конкорданції“, обсягом понад 3200 сторінок, крім повного азбучного покажчика усіх слів з україномовних та російськомовних поезій Т. Шевченка, в кожному випадку подано точний контекст речення, в якому слово виринає, документуючи нюанси значень, стилістичні особливості.

„Конкорданція“ – посібник не лише для літературознавців. Видання зацікавить також знавців і дослідників української мови. Наукове Товариство ім. Шевченка (США) подарувало 450 комплектів „Конкорданції“ українським бібліотекам та університетам.

На Заході ціна 4-томника «Конкорданції» – 250 дол.

У США „Конкорданцію" можна замовити в бюрі НТШ: Shevchenko Scientific Society (USA), 63 Fourth Ave., New York, NY 10003.

Тел: (212) 254-5130, факс: (212) 254-5239, електронна пошта: info@shevchenko.org

В Канаді замовляйте „Конкорданцію“ у видавництві КІУС:

CIUS Press, 450 Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton, AB, T6G 2E8, Canada.

Тел: (780) 492-2972, факс: (780) 492-4967, електронна пошта: cius@ualberta.ca

Д-р Марко Р. Стех

Історія одного галицького роду

У нас в руках – цікава і дбайливо видана книжка „Володимир Темницький і його рід“ пера проф. Івана Головацького, що появилася 2002 року у львівському видавництві „Свічадо“.

Читаючи цю документальну довідку, переплетену численними світлинами і статтями В. Темницького, дістаємо повне уявлення про рід Темницьких, а зокрема про Володимира та його політичну активність у період Першої світової війни та після неї, особливо про діяльність В. Темницького як міністра закордонних справ Української Народної Республіки. У збірці багато статтей та й ліричних дописів В. Темницького з усіх періодів його студентської, а відтак громадсько-політичної діяльности, включно із записами усіх протоколів засідань Конференції послів і керівників дипломатичних місій Української Народної Республіки, що їх скликав саме В. Темницький як міністер закордонних справ.

Ці протоколи знаходяться в XII томі джерел до історії України-Руси, що їх зібрав проф. Т. Гунчак. Хоча вони, на жаль, у польському перекладі, але незвичайно цікаві – з огляду на один важливий відтинок історії української державности.

В загальному збірка, поруч глибокого сентименту до родини Темницьких, дуже дбайливо підготована, завдяки видній співпраці сина В. Темницького, Іринея, котрий охоче дав авторові вичерпні інформації про усі гілки роду Темницьких, як теж тих, що до цього роду увійшли через родинні зв'язки.

Це ми бачимо у численних світлинах, у відбитках родинних свідоцтв різними мовами, точному родоводові Темницьких, списку основних дат та інших джерельних матеріялах. Тільки особлива любов та повага до свого роду, особливо до свого батька, може спонукати до такого дбайливого зібрання матеріялів, як ми бачимо у книжці „В. Темницький і його рід“.

Вона може стати добрим прикладом у майбутньому для написання історії відомих патріотичних родів західньої частини України.

О. К.

Хто бажав би ближче запізнатися з священичим родом Темницьких, з непересічним публіцистом та національно-політичним діячем Володимиром, з його активною участю в організуванні патріотичного студентського руху в Загальній українській раді, в Бойовій управі УСС, а згодом в Урядах УНР, та в кінці, в Раді міста Львова – може набути цю книжку в ціні 12 дол (з пересилкою), звертаючись на адресу: George Temnycky, 35 Marle Hill Road, Clifton, NJ 07013. Тел.: (973) 777-5593 або (973) 471-1701.

Книжки, надіслані до „Свободи“

„Києво - Могилянська академія в іменах XVII – XVIII ст.“. Вчена рада НаУКМА. Ця книга – перша спроба стисло і систематично подати інформацію про життєвий шлях і діяльність вихованців та діячів Києво-Могилянської академії XVII - XVIII ст. В Енциклопедії представлено майже 1500 імен. Видавничий дім „КМ Академія“, Київ, 2001 року.

Юрій Лавріненко. „Розстріляне відродження“. Антологія 1917 - 1933, поезія, проза, драма, есеї. Таємниця „літературного злочину“, за який ліквідовано українських радянських письменників 30-их років, тривожила багатьох. Реабілітація 50-их років і видання їхніх „вибраних творів“ не прояснювали нічого, а ще більше завуальовували таємницю. Аж ось в Парижі 1959 року видавництво „Kultura“ видало антологію творів і розстріляних і „перевихованих“ і пропалих без вісти. Тут зібрано справді найкращі твори. Видавництво „Смолоскип“ Київ, 2002 року.

„Українська старовина“ – перша книга серії із приватних збірок. Мистецтво Гуцульщини та Покуття. Каталог ікони на склі, кахлі, миски, хрести, свічники. Тексти до каталогу: Василина Ушак, Іван Гречко, Богдан Сорока, Олекса Валько, Тарас Лозинський, Любомир Яремчук, Андрій Цибко. Фото Валерія Куделі. Керівник проєкту Лідія Лихач. Видавництво „Родовід“ Київ, 2002 року.

„Пластуни у Визвольних змаганнях“. 28-ий Курінь УПС-ок „Верховинки“. Ця брошура інформує про членів Пласту, які загинули від руки ворога, а також і про тих, що виїхали в еміграцію, були активні в українському громадському житті і там померли. Всі вони доклали свої цеглини до відбудови української держави. Нью-Йорк 2002 року.

Федір Пігідо-Правобережний. „Велика вітчизняна війна“. Спогади та роздуми очевидця. Видання містить спогади українського публіциста і громадського діяча про події в Україні 1941-1945 рр. Книжка розрахована на науковців, викладачів та всіх тих, хто цікавиться історією України. „Смолоскип“ Київ, 2002 року.

Любов Василечко. „Літописець рідного краю“. У книжці вперше подається опис життєвого і творчого шляху видатного фотомитця, етнографа-краєзнавця, політичного і громадсько-культурного діяча Ярослава Коваля. Книжка ілюстрована його власними фотографіями. Видавництво „Астрон“ Львів 2002 року.

„Верховина“. Редакційна колегія. Літературна мозаїка. Орган дружньої ланки прихильників ідейної літератури, ч. 13, 14, 15. Вікторія, Кензас, 2002 року.

27 жовтня - зимовий час

У ніч з суботи на неділю, тобто з 26 на 27 жовтня, впроваджується зимовий відлік часу.
Не забудьте перевести стрілки ваших годинників на годину назад.

СПОРТ

Футбол

17 жовтня:
Північна Ірляндія - Україна - 0:0

У минулому відбірковому циклі до чемпіонату Европи збірна України з десяти змагань п'ять зіграла внічию, що у результаті дозволило команді посісти лише друге місце у групі. До втрати точок цього разу призвела збірна Північної Ірляндії, гра з якою закінчилася внічию – 0:0.

Ближче до середини першої половини гри збірна України перехопила перевагу. Українці грали широко, вдало використовуючи фланги, відсилаючи вперед гравців дальніми передачами. Особливо чітким був удар головою Калиниченка, після якого м'яч пролетів над поперечиною.

У другій половині дещо загострив гру Сергій Ребров, який шість років тому у Белфасті своїм влучним ударом приніс перемогу українській збірній над північноірляндцями. Цього разу він запам'ятався ефектним ударом головою (повз ворота) та потужним ударом з-за меж карного майданчика у додані арбітром хвилини гри, коли м'яч після рикошету пішов на кутовий. Декілька разів Ребров, Воронін, Воробей та Мелащенко виходили на зручні для удару позиції, але їх підводила точність…

Після трьох ігор в активі збірної України 5 точок і друге місце в групі, після еспанців, які провели до того ж на одну гру менше, тож Україна відстає від них на чотири точки. Третіми йдуть греки. Замикають турнірну таблицю збірні Вірменії та Північної Ірляндії.

Підтримували українську команду у Белфасті вболівальники, більшість яких представляла діяспору.

Наступна гра збірної України зі збірною Еспанії – 29 березня 2003 року.

* * *

З наступного сезону у Лізі чемпіонів Европи чемпіони України і Росії стартуватимуть з третього кваліфікаційного кола цього турніру. Останні роки незмінний чемпіон Росії – московський „Спартак" стабільно стартував у найсильнішому турнірі Европи вже з групи. У цьому ж році, через слабкий виступ російських команд, росіяни поступилися своїм місцем у першій „дев'ятці".

Україна ж у змаганнях за чаші Европи, як і рік тому, перебуває на 13-му місці. Вона буде представлена у Лізі чемпіонів двома командами. Чемпіон країни стартуватиме з третього кваліфікаційного кола, а віце-чемпіон – з другого.

Наступного сезону у Лізі чемпіонів буде лише один груповий етап, після якого відразу розпочнуться змагання за олімпійською системою. Еспанія, Англія та Італія у сезоні 2003-2004 років, як і раніше, будуть представлені чотирма командами. У Німеччини, Франції та Греції – по три делеґати до Ліги чемпіонів. Голяндія, Туреччина та Портуґалія мають двох представників: чемпіон країни розпочинає з групи, а „срібні" переможці – з третього кваліфікаційного кола. Країни, які посідають місця з 10 по 15-те, а це Росія, Чехія, Шотляндія, Україна, Бельгія та Австрія – мають по два представники у Лізі. Всі інші члени УЕФА представлені у цьому турнірі лише командою - чемпіоном країни.

* * *

22 жовтня на київському летовищі Бориспіль приземлився літак з делеґацією ротердамського „Феєнорда", яка прибула на змагання з київським „Динамо". Наставник ротердамців Берт ван Марвійк провів пресову конференцію у приміщенні прес-центру комплексу „Олімпійський". Наставник київського „Динамо" Олексій Михайличенко зустріч з журналістами провів у прес-центрі стадіону „Динамо" імені Валерія Лобановського. Початок змагань 23 жовтня о 9:45 вечора. Про вислід „Свобода" повідомить у наступному числі.

* * *

Комісія УЕФА прийняла до розгляду протест Федерації футболу України з приводу побиття гравця молодіжної збірної України Андрія Березовчука після гри з однолітками з Північної Ірляндії, яка закінчилася з рахунком 1:1, у тунелі стадіону, який веде у роздягальню, після серії взаємних образ почалася бійка з участю гравців обох команд. Постраждав футболіст харківського „Металіста" Андрій Березовчук, якого в бійці травмовано. Північноірляндська сторона покищо відмовилася від будь-яких коментарів до з'ясування обставин справи.

Вислід змагань в групі 6

	ігри	вигр.	прогр.	нічия	голі	точки
1. Еспанія	2	2	0	0	5-0	6
2. Україна	3	1	2	0	4-2	5
3. Греція	3	1	0	2	2-4	3
4. Вірменія	2	0	1	1	2-4	1
5. Ірляндія	2	0	1	1	0-3	1

На території Національного спорткомплексу „Олімпійський" у Києві в суботу, 19 жовтня, відбулися показові виступи і змагання з екстремальних видів спорту за програмою фестивалю „Old Spice Extreme Games 2002". На фото: учасник змагань виконує стрибок через перешкоду. Фото УНІАН

Велоспорт

У Франції на традиційних, 21-их велоперегонах „Хроно де Ерб'єс" 20 жовтня за Україну виступав лише один спортсмен – Юрій Кривцов, який зайняв почесне сьоме місце. Переможець двох попередніх перегонів Жан Нутлі був лише шостим.

Водне поло

21 жовтня відбулося жеребкування попереднього етапу Ліги чемпіонів Европи. Україну представляє чемпіон країни „Іллічовець". Суперниками українського клюбу у боротьбі за дві путівки до групового турніру Ліги чемпіонів у групі „G" стали італійський „Про Рекко", французький „Олімпік" та бельгійський „Дофіне".

Пожертви на розвиток спорту в Україні просимо надсилати до УСЦАК на адресу:
680 Sandford Avenue, Newark, NJ 07106.

Гімнастика

19-20 жовтня у Парижі та Софії відбулись представницькі міжнародні турніри з художньої гімнастики, на яких відзначилися і українки. У столиці Франції, на 11-му міжнародному турнірі, який входить до етапів Чаші світу, українка Олена Решетняк вибборола два третіх місця у вправах з обручем та м'ячем.

У Софії на етапі „Гран-прі", де змагалися титуловані гімнастки, у всіх дисциплінах, окрім обруча, на перше місце виходила росіянка Аліна Кабаєва. Проте одне „золото", саме у вправах з обручем, здобула Ганна Безсонова з України, на другому місці – ще одна представниця України Тамара Єрофеєва. Ганна Безсонова була другою у вправах з булавами, а Т. Єрофеєва – третьою у вправах зі скакалкою.

Круглі (бовлінг)

19 жовтня у Ризі почались 38-мі змагання за чашу світу AMF – один з найпрестижніших турнірів з бовлінгу. Турнір такого високого рівня уперше проходить в країні східньої Европи. У ньому беруть участь українські спортсмени, які разом з представниками понад ста країн будуть боротися за головну нагороду чемпіонату – перехідну Срібну Чашу – найпрестижніший трофей у міжнародному бовлінгу.

На доріжках „Toss Bowling Hall" виступатимуть українські спортсмени, що перемогли в кваліфікаційних іграх, в яких загалом по Україні взяло участь більше ста бовлерів. Історія українського бовлінга налічує п'ять років, тоді як деякі учасники змагань мають 30-річний ігровий досвід.

Бокс

Тренер чемпіона світу за версією „WBC" англійця Ленокса Льюїса – Емануель Стюард на церемонії вшанування героїв минулих років у Залі слави світового боксу зазначив, що його підопічний вийде на бій проти українця Віталія Кличка у лютому чи у березні 2003 року.

Віталій Кличко за оцінкою „WBC" знаходиться на першому місці і є офіційним претендентом на поєдинок з Льюїсом за цією версією. Проте на шляху до цього поєдинку у Кличка-старшого попереду бар'єр у вигляді бою за звання Інтерконтинентального чемпіона за версією „WBA" проти Ларі Дональда, який відбудеться 23 листопада.

Передплата „Свободи“ буде для вас дешевшою на 20 відсотків, якщо ви вступите до УНСоюзу

DNIPRO
26499 Ryan Rd.
Warren, MI 48091
(810) 759-6563

АВІЯКВИТКИ в УКРАЇНУ
туди і назад починаючи від **$640.00**

ПАЧКИ в УКРАЇНУ
за фунт **59¢**

Картки Телефонічні до України $10.00
за 100 хвилин безкоштовного з'єднання

Переписуємо відеокасети з Европейської на Американську систему і навпаки

ПРОДУКТОВІ ПАЧКИ

ВІЗИ І ЗАПРОШЕННЯ ДО УКРАЇНИ

Пачки в країни Балтії, Польщу, Росію, Білорусь, Молдову, Чехію і Словакію

Ukrainian Gift Shop
11758 Mitchell
Hamtramck, MI 48212

• ПРАЦЯ •

Українка, кваліфіковано виконає будь-яку комп'ютерно-видавничу роботу в професійних програмах.
Підготує замовлення до друку.
Тел.: (732) 545-5707 Людмила

Українка шукає працю в околиці Hackettstown, NJ по догляду за дітьми або старшими особами. Може бути прибирання чи варення.
Тел.: (908) 852-8755 Донна

Потрібна українка по догляду за 2-річним хлопчиком в околиці Hoboken, NJ. 3 дні на тиждень.
Тел.: (201) 798-6137

• РОЗШУКИ •

Розшукую сина **БОРИСА ФЕДОРОВИЧА ГОЛОВЛЬОВА**, який пропав безвісті 1990 р. у Києві, та двоюрідну сестру **ВІРУ ПАВЛІВНУ ГОЛТВЕН** – дівоче прізвище, жила в с. Богданівці та в м. Кіровограді, чоловік льотчик, син (родина з 3-ох осіб). Велика нагорода. Розшукує Галина Бондаренко. Тел.: **(215) 742-5358**

SPUTNIK GLOBAL TELECOM
УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА НЕЗАЛЕЖНА АГЕНЦІЯ
ПРОДОВЖУЄ

DIAL ALL DAY FOR THE UNA!

Підтримуйте пресовий фонд The Ukrainian Weekly. Кожна ваша телефонна розмова через „Sputnik" дасть дотації на пресовий фонд. Надзвичайно дешеві місцеві і міжнародні ціни на приватні і бізнесові розмови. Без місячних оплат, без обмежень, без контрактів.

За інформаціями телефонуйте безкоштовно:
1-888-900-8543 або **(847) 298-5900**
ГОВОРИМО ПО- УКРАЇНСЬКИ

ALBATROSS TRAVEL, Inc.

WESTERN UNION

Ціни від 17 вересня до 31 жовтня 2002 р.

- Квитки на місцеві і міжнародні літаки;
- вакації в Мексику, на Караїбах і Гаваях;
- подорожі на люксусових кораблях;
- пересилку грошей через „**WESTERN UNION**"
- квитки на літаки з **НЬЮ-ЙОРКУ** до:

ЛЬВОВА	**615 дол. + податок**	**(в обидві сторони)**
	410 дол. + податок	**(в одну сторону)**
РИГИ	**535 дол. + податок**	**(в обидві сторони)**
	370 дол. + податок	**(в одну сторону)**
МІНСЬКА, СОФІЇ, ТАЛІНА, ВІЛЬНА, КИЄВА, СТ. ПЕТЕРБУРГУ, МОСКВИ		
	580 дол. + подадок	**(в обидві сторони)**
	395 дол. + податок	**(в одну сторону)**

74 Nassau Ave., Brooklyn, NY 11222
Tel.: **(718) 383-7211 • (718) 383-0083**
Fax: **(718) 349-1767** • Free tel.: **1-800-603-7973**
http://www.albatravel.com **e-mail:albatravel@aol.com**

В И П Р О Д А Ж!

Книгарня „Свободи" випродує річники

„ВЕСЕЛКИ"

За 1973, 1974, 1975, роки.
Тверда оправа. Тиснення золотом.

ДОБРИЙ ПОДАРУНОК ДЛЯ ДІТЕЙ І ВНУКІВ
Ціна 15 дол. за один річник з пересилкою

SVOBODA BOOKSTORE
P.O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany NJ 07054

ЗМІНА АДРЕСИ

❑ **„Свобода"** ❑ **„The Ukrainian Weekly"**

СТАРА АДРЕСА:

Число Відділу (якщо член УНС) ....

Ім'я і прізвище ....

Адреса ....

....

НОВА АДРЕСА:

Ім'я і прізвище ....

Адреса ....

....

Зголошення присилати до:
Svoboda/The Ukrainian Weekly
P.O.Box 280, Parsippany, NJ 07054

На зміну адреси проситься долучити $1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

Українська Федеральна Кредитова Кооператива
"САМОПОМІЧ"

Філядельфія - Скрентон - Трентон

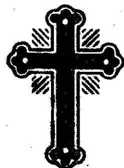
Обслуговує і підтримує
Українську громаду від 1952-го року

ВСТУПАЙТЕ ДО НАШОЇ КРЕДИТІВКИ!
Для Вас *ВИСОКІ* відсотки на Сертифікатах,
***НИЗЬКІ* відсотки на позики і**
Взірцева Фінансова Обслуга

Головне Бюро:
1729 Cottman Avenue, Philadelphia, PA 19111
Tel: 215-725-4430 Fax: 215-725-0831
Toll Free: 1-888-POLTAVA (1-888-765-8282)
www.ukrfcu.com

Філії:
910 Henrietta Ave., Huntingdon Valley, PA 19006 (215) 379-0400
2307 Brown Street, Philadelphia, PA 19130 (215) 232-399
447 Jeremiah Avenue, Trenton, NJ 08610 (609) 656-0802
207 River Street, Scranton, PA 18447 (570) 487-1947

З волі Всевишнього Бога, 24 вересня 2002 р. відійшла у Божу вічність на 75-му році життя найдорожча
МАТИ, БАБУСЯ, СЕСТРА та БРАТОВА

бл. п.

АННА НАБОЛОТНА

Дорогі рідні, приятелі і знайомі, прийміть нашу невимовно щиру подяку в імені покійної Анни Наболотної, яка вже сама цього зробити не може.

Ми Вас усіх обнімаємо, цілуємо і дякуємо за Ваші зворушливі вислови співчуття та вияв щирої доброти.

Усім дякуємо, що були з нами у траурні дні нашої скорботи.

Велика подяка о. Михайлові Міщукові, настоятелю католицької церкви св. Миколая у Ватерлвіті, Н.Й. за відправлення Служби Божої та Панахиди на цвинтарі.

Велика подяка пані Свідерській за гарну промову у похоронному заведенні.

Велика подяка пану Бережанському за гарну промову на тризні в Українському Горожанському Клюбі.

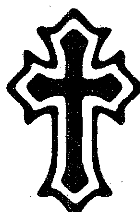
Невимовно вдячні всім, що взяли участь у похоронних обрядах. Дякуємо тим, що не могли бути присутніми, а були думками з нами і лучилися з нашими спільними молитвами за спокій душі бл. п. Анни Наболотної.

Велика подяка всім родичам і знайомим, які замість квітів зложили великі суми на церкву св. Миколая та на добродійні цілі.

На ремонт і оновлення церкви св. Миколая у Ватерлвіті, Н.Й. – 1,240 дол.

На Українсько-Американську Визвольну Фундацію – 300 дол.

На школу і бібліотеку в селі Чернів в Україні, де Анна Наболотна народилася і ходила до тієї школи – 625 дол.

У смутку повідомляємо, що 18 жовтня 2002 р. відійшов у вічність в Ґарден Сіті, Н.Й., по довгій недузі наш найдорожчий
ЧОЛОВІК, БАТЬКО, ДІДУСЬ і БРАТ

бл. п.

ВАСИЛЬ ЩЕРБА

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в понеділок, 21 жовтня 2002 р. в українській католицькій церкві св. Володимира. Тіло Покійного спочило на українському цвинтарі св. Духа в Гемптонбургу, Н.Й.

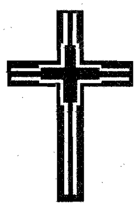
Горем прибиті:

дружина – ЯРОСЛАВА
сини – ПЕТРО з дружиною ЛІСОЮ
– МИРОН
дочка – ІРЕНА
внучка – ОЛІВІЯ
брат – МИХАЙЛО з дружиною АННОЮ
братова – МАРІЯ ЩЕРБА з дочками ҐЕНЕЮ і МАРУСЕЮ з родинами

та ближча і дальша родина в Україні, приятелі і знайомі в Америці

Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів просимо складати пожертви на монастир св. Йосафата в Ґлен -Ков, Н.Й.

Ділимося сумною вісткою, що у вівторок, 1 жовтня 2002 р., проживши 70 років, відійшла у вічність наша найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА, БАБЦЯ, СЕСТРА і ТЕТА

бл. п.

МАРІЯ ПЕТРІВ
з дому ЛУЧКІВ

Нар. в с. Драгомирчани, Івано-Франківської обл.

ПАНАХИДУ відправив у середу, 2 жовтня 2002 р., о год. 7-ій веч. парох села церкви Драгомирчан, о. декан Олег Качмарський.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в четвер, 3 жовтня 2002 р., о год. 1-ій дня. Покійна похована на цвинтарі в рідному селі.

Горем прибиті в Україні:

муж – МИКОЛА
дочки – МАРІЯ зі сином
– ОЛЕНА з родиною
– ГАЛИНА з родиною
сини – ВАСИЛЬ з родиною
– АНТОН з родиною
сестри – АННА ЛУЧКІВ-ГРОБЕЛЬНА з родиною
– СОФІЯ ЛУЧКІВ-ЖОЛОБАН з родиною

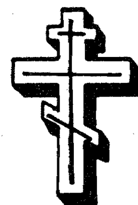
в Америці:

брат – ВАСИЛЬ з родиною

та ближча і дальша родина в Америці, Канаді і Україні.

Вічна Її пам'ять!

ОСЕРЕДОК НТШ У ВАШІНҐТОНІ, ДК
з глибоким сумом повідомляє про смерть 3 жовтня 2002 р. свого члена

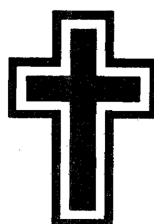
св. п.

проф. ГРИГОРІЯ О. КОСТЮКА

академіка НАНУ, видатного літературознавця, автора багатьох наукових праць.

Синові Теодору і його родині висловлюємо глибокі співчуття.

УПРАВА ОСЕРЕДКУ НТШ
у Вашінґтоні

Зі смутком повідомляємо, що в четвер, 17 жовтня 2002 р. відійшла у вічність

бл. п.

БРОНИСЛАВА Л. ВЕКЛЯК

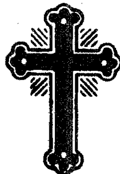
Нар. 18 серпня 1917 р. в Бориславі, Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися у вівторок, 22 жовтня 2002 р. в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н.Дж. Тіло Покійної спочило на Gate of Heaven Cemetery, East Hanover, NJ.

У смутку залишені:

чоловік – ІВАН
син – ЯНУШ СТРАУБ з родиною
та ближча і дальша родина в Америці і в Україні.

Вічна Їй пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 17 жовтня 2002 р. по тяжкій недузі відійшла у вічність на 97-му році життя наша найдорожча
МАМА, БАБЦЯ (БУСЯ), ПРАБАБЦЯ і ВУЯНКА

бл. п.

ПАРАСКЕВІЯ ДВОЯК-ҐНОЙ

ПАРАСТАС відбувся в неділю, 20 жовтня 2002 р. , о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Нью-Йорку.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в понеділок, 21 жовтня 2002 р. в церкві св. Юра в Нью-Йорку, а відтак на цвинтарі Gate of Heven в Hawthorne, NY.

У глибокому смутку залишилися:

син – д-р ЮЛІЯН ҐНОЙ з дружиною ОЛЕЮ
доньки – МАРІЯ ПОРИТКО
– ОЛЬГА ІВАСЬКІВ
невістка – ОКСАНА ҐНОЙ
внуки – ЛЕСЯ з чоловіком д-ром ІГОРЕМ МАҐУН
– ЛІДА з чоловіком д-ром ДЖЕФОМ НАСІМЕНТО
– НЕСТОР ПОРИТКО з дружиною ХРИСТЕЮ
– ТАТІЯНА з чоловіком ЛЕРІ ТОМСОН
– БОГДАН ІВАСЬКІВ з дружиною ІВАНКОЮ
– МАРКІЯН ІВАСЬКІВ з дружиною КРІСТЕН
– ХРИСТИНА з чоловіком АДРІЯНОМ СТАСЮК
– д-р АЛЕКСАНДЕР ҐНОЙ з дружиною ЮЛЕЮ
– д-р АНДРІЙ ҐНОЙ
правнуки – АДРІЯНА, МАКСИМ МАҐУН
– АНДРІЙ і АРІЯННА ТОМСОН
– АДРІЯН, ЛАРИСА, АЛЕКСАНДЕР ІВАСЬКІВ
– АНДРІЙ, СТЕФАН СТАСЮК
кузини – ЯРА СЕМАНЮК-ЛІТОШ [redacted]
– ТАРАС СЕМАНЮК [redacted]
– ІРИНА СМЕТАНА
ближча і дальша родина в Україні.

Просимо про молитви за душу Покійної.

Вічна Її пам'ять!

ПОДЯКА

В суботу, 13 липня 2002 р. відійшов несподівано у вічність наш дорогий МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл. п.

проф. ІВАН ТЕЛЮК

Цією дорогою складаю щиру подяку о. Петрові Витвицькому і о. канонікові Емілію Шараневичеві за похоронні відправи, які відбулися в Кергонксоні, Н.Й. у католицькій церкві Пресвятої Тройці.

Я була зворушена християнським вирозумінням мешканців Золотої Осені в Кергонксоні, котрі відносились до мене як до рідної і повсякчасно приходили з поміччю.

Найбільше помогли і помагають мені дальше панство Надбережні, які відвідують мене кожного дня, і цілими годинами полагоджують всі мої фінансові і особисті справи, щира їм подяка за це, хай Бог благословить їх і їхню родину.

Рівнож панство Зєлики посвятили мені багато часу, відвідували мене і полагоджували деякі справи. Як також п. М. Кокорудз, п. С. Мороз, п. О. Бодлак, п. М. Кондра відвідували мене і потішали.

Щиро дякую п. Орисі і Лесі Марків за даток 100.00 дол. на Гошівський монастир, та п. Любі Сілецькій, котра помогла мені з посмертними оголошеннями в часописах.

З цієї нагоди були дві збіркові листи: перша – на будову катедри в Києві, а друга – на УККА і „Національну Трибуну". На першу листу збирала пожертви п. М. Кокорудз, а на другу листу – п. А. Бущак. Щира їм подяка, як також дякую всім жертводавцям за пожертви. Дякую всім, що жертвували на Служби Божі за мойого мужа проф. Івана Телюка.

Щиро дякую всім!

Дружина ІРИНА ТЕЛЮК

В пам'ять покійного проф. Івана Телюка було переведено збірку в похоронному заведенні

НА СОБОР ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В КИЄВІ пожертвували:

по	100 дол.	Христина і Мирон Мельник, д-р Іван і Александра Кизик, родина Кульчицьких , Лінда і Любомир Яхницький;
по	50	мгр. М. Рубич, Марія Зубрицька, д-р Мирослав і Ірина Зєлик, Ліда Фіцалович, Ендрю і Люба Маринюк, Ірена Телюк;
	35	Таня і Іван Яхницький;
по	25	Евгенія Добчанська, Володимир Трембіцький, Зеня Мандич, Ірина Гладка;
по	20	д-р Р. і С. Барановські, Ольга і Василь Шиш, Іван Пілат, Дмитро Кузів, Данило Слободян, д-р Осип Мороз, Зеновія Бундзяк, Меланія Кокорудз, д-р Ігор Витвицький;
	15	Володимир Вальчук;
по	10	Василь Дудинський, Корнеля Лонкевич, Дарія Барон, Ольга Мілян, Анізія Бущак, Ольга Васильчук, Ольга Равлюк.

НА УККА пожертвували:

по	50 дол.	Мирон і Ярослава Надбережні, Марія П. Снігурович, Іван і Ольга Буртик, Олена Вірстюк, Любомира і Донна Сілецькі.

Через ЗУАДК Ірена Телюк пожертвувала в пам'ять покійного чоловіка, проф. Івана Телюка:

500 дол. НА ДОПОМОГУ ПОТЕРПІЛИМ ШАХТАРЯМ У ДОНБАСІ

500 дол. ПОТЕРПІЛИМ В АВАРІЇ НА ЛЕТОВИЩІ У ЛЬВОВІ

Пам'яті Люби-Зірки Галів

Св. п. Зірка Галів відійшла в Божу вічність в понеділок, 8 липня цього року, в Нью-Йорку. В невимовному смутку покійну прощали після Панахиди в церкві св. Юра і також під час поминок на цвинтарі св. Андрія в Бавнд-Бруку – духовенство, ближча і дальша родина, приятелі, знайомі, представники Союзу Українок Америки, Українського музею, Наукового Товариства ім. Шевченка, середовища Української Головної Визвольної Ради, Патріярхального Товариства. Прочитано зворушливі листи співчуття з України. В ці траурні дні кожний у свій спосіб хотів торкнутися труни покійної, бо за життя св. п. Зірка Галів торкнулася не одного своєю лагідністю, бажанням допомогти чи просто зробити ближньому приємність.

Покійна народилася 19 березня 1933 року в галицькому містечку Зборові, в родині Осипа та Анни Маланчуків. Разом з ними і братом в заколоті Другої світової війни подалася на Захід. Переживши не одне страхіття вимушених мандрів, родина зупинилася в переселенчому таборі в Зальцбурзі, в Австрії, де св. п. Зірка ходила до української гімназії. В 1949 році родина Маланчуків еміґрувала до Нью-Йорку, де дівчина продовжувала науку в „гай-скул" у Сувард-Парку, а згодом на студіях в Гантер-коледжі, на відділі гуманітарних наук. В 50-их – 60-их роках життя на українському „давнтавні" кипіло невсипущою енергією новопоселенців, яким, по довгих літах непевности, відкрилися можливості вільного, стабільного розвою. Для Зірки це були тяжкі роки, повні обов'язків і смутку, тому що померла її мати, осиротивши четверо дітей, з яких найстаршою була вона, Зірка. Знайомі з того часу згадують юну Зірку як віддану дочку і сестру, що старалася перебрати на себе обов'язки і відповідальність матері. Згадують її як пластунку ст. пл. куреня „Лісові Мавки", юнацьку виховницю, ідейну молоду жінку, яка дорожить рідною спадщиною і прагне передати її іншим. В 1962 Зірка повінчалася з Миколою Галівим в церкві Юра, згодом молоде подружжя втішалося народженням дітей – Лесі і Ореста. Тоді відданість родині, виховання в українському дусі дітей, вирозуміння і активна підтримка громадської діяльності чоловіка Миколи полонила її життя. В парі з цим, в 1964 році св. п. Зірка, разом з кількома іншими молодими матерями, стала одною зі засновниць 83-го Відділу Союзу Українок Америки, головною ціллю якого є виховна праця. Майже щокаденції її вибирали до Управи, і вона залишилася активною членкою 83-го Відділу аж до смерти. Незалежно від цього, вона також брала участь в житті тих громадських організацій, де був заанґажований її чоловік, Микола Галів, визначний мирянський діяч і довголітній редактор журналу „Патріярхат". Це, передусім, Патріярхальне Товариство, Наукове Товариство ім. Шевченка та середовище Української Головної Визвольної Ради.

Покійна працювала спершу в компанії „Амерікан Експрес" („American Express"), а відтак 23 роки – в правничій фірмі „Джексон Львіс" („Jackson Lewis and Co"), звідкіля два роки тому відійшла на пенсію. Дозвілля дало її нагоду поширити зацікавлення Українським музеєм в Нью-Йорку і вона стала там добровольцем в адміністрації. Слід також підкреслити, що подружжя Галівих, постійно жертвенне на численні добродійні цілі, особливо щедро підтримували церкву і школу св. Юра, Українське патріярхальне товариство, Український музей, як також Союз Українок Америки, Український Гарвард, а в Україні – Могилянську академію та інституції УГКЦеркви.

Це нарис плідного, багатогранного життя. Питома скромність, відданість, обов'язковість і любов Покійної - це ті прикмети, які робили те життя дійсно особливим. Глибоко віруюча, практикуюча християнка, вона раділа успіхами і уболівала невдачами нашої Церкви. В шпиталі, недовго вже перед смертю, з радістю прийняла Святе Причастя. Любов до Бога переливалася в любов до родини, до народу, до кожного зокрема. Ми, що її знали, зазнали від неї ніжности, теплоти, гостинности, щирої допомоги, і такою назавжди збережеться св. п. Зірка Галів в нашій пам'яті.

Залишилися горем прибиті чоловік Микола, дочка Леся Карні з чоловіком Томою та онуком Петром, син Орест з дружиною Ларисою, сестри Оксана Маланчук та Осипа Шавай з чоловіком Християном.

Катря Червоняк

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • *Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040*